

Dergi

ŞALOM

*Kentlerin
Anası*
SELANİK

*Suzan
Sevgi*
ile GELENEKTEN
GELECEĞE

Melekler
Şehri
Bangkok

*Metal
Müzik
Kardeşliği*

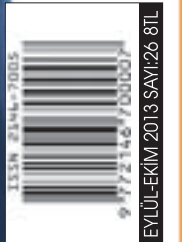
*C'est Une
Chanson*

SUSİE SASUN
TİLÇE'NİN ÖYKÜSÜ

YAHUDİLİKTE
FAİZ

*Güher & Süher
Pekinel*

PIYANONUN
SULTANLARI

9 772146 700007
EYLÜL-EKİM 2013 SAYI 26 8 TL

VAKKO

MODA VAKKO'DUR

VAKKO.COM

Viktorya Anıtı / İngiltere

 YapıKredi

Yurt dışı otel, restoran indirim kampanyasından bir müşteri işlem bazında en fazla 50 TL, aylık bazda en fazla 500 TL değerinde indirim kazanabilir. İnternet veya mail order yoluyla yapılan harcamalar kampanyaya dahil değildir.

Yurt dışında 6 kat puan kazanmaya şapka ıkariyorum!

adios Premium sahibiyseviz yurt dışında tüm harcamalarınızdan **6 kat puan** kazanırsınız. Yurt dışındaki otellerde ve restoranlarda **%5 indirim** ayrıcalığından da yararlanabilirsiniz. Üstelik 100 TL ve üzeri tüm Duty Free ve yurt dışı alışverişlerinizi taksit ayrıcalığıyla dersiniz.

Çok zel seyahat ettiren kart

adios Premium

Editörden...

Sevgili okurlar, yine koca bir yaz mevsimini geride bıraktık. Yaz aylarının rahavetinden sıyrılıp hayatın yoğun temposuna dönme-ye hazırlanıyoruz. Oysa bu dönemde böl-gemiz insanı için olaylar böylesi olağan bir tempoda gelişmedi. Ne yazık ki kom-şularımızda kardeş kavgaları son bulmadı, kan akmaya devam etti. Ortadoğu yine ve yeniden dünyanın ilgi odağı olmayı sürdürdü.

Şalom Dergi eylül sayısı ile yeniden okur-ları ile buluşuyor. Uluslararası üne sahip piyano sanatçıları Güher&Süher Pekinel kardeşler söyleşileri ile bu ayki dergimize konuk oldular. Pekinel kardeşler bu samimi söyleşide, birlikte çalışan ikizler olmanın artıları ve eksilerini anlatıyor, sanatsal ya-

şamlarını, sosyal sorumluluk projelerini okurlarla paylaşıyorlar.

Notre Dame de Sion okulunun Türk Müdür Yardımcısı Suzan Sevgi de bu ayki der-gimizin diğer bir söyleşi konuğu. Suzan Sevgi öğrenciliğinden bugüne uzanan sü-reçten, NDS'nin tarihindeki önemli değişimlerden söz etti. İlginç olan, Suzan Sevgi ile söyleşen Esti Saul'un 50 yıl önce bu okulun öğrencilerinden biri olmasıydı.

"*C'est une chanson*" (Bu bir şarkı) başlıklı yazıda Susie Sultana Sasun Tilche'nin ilginç yaşam öyküsünü okuyacağız. İstanbul'da yazılmaya başlanan bu şarkının ışıklar kenti Paris'te nasıl bir melodiye dönüştüğüne tanık olacağız.

Bu sayımızda melekler şehri Bangkok'a doğru bir geziye çıkıyoruz. Bangkok'un en büyük ve en eski tapınağı Wat Pho'dan Yüzen Pazar'a, Büyük Saray'dan Zümrüt Buda Tapınağı'na uzanırken trafik karmaşasına ortak olacak, orkideleri ile ünlü Tayland'ın dini ve sosyal yapısı hakkında fikir edineceğiz.

Diğer bir yazıda yakın coğrafyada kalıyor, komşu Yunanistan'a uzanıyoruz. "*Osman-lı dönemi kartpostallarıyla Kentlerin Anası*" yazısı, bir zamanlar Osmanlı'nın Balkan-lar'daki en büyük ve en önemli liman kenti Selanik'in geçmişine götürüyor okuru. Yahudilere karşı "Tanrı adına" işlenen suçların izini sürecek olursanız, sahnenin ar-kasında her zaman ekonomik faktörü bulursunuz" diyor "*Yahudilikte faiz konusu*" başlıklı yazının yazarı. İlgili okuyacağınızdan eminim.

Yahudilik demişken, geçtiğimiz günlerde kutladığımız Roş Aşana bayramı ile dünya Yahudi nüfusu yeni bir yıla adım attı. On gün sonra da Yom Kipur (kefaret günü) yılın en kutsal ve dini ağırlığa sahip günüdür. Yahudilik geleneklerine göre, Tanrı, Roş Aşana'da insanların kader kitaplarını açar ve Yom Kipur'da karar alıp kitapları kapatır. İnsanlık için iyi yazgılar diliyor, dünyamıza ve özellikle bölgemize barış ve demokrasinin geleceği yönünde umudumuzu yitirmiyoruz.

Nelly BAROKAS

nellybarokas@gmail.com

ÇİZGİ DIŞI

İRVİN MANDEL

ŞALOM Dergi

Gözlem Gazetecilik Basın ve Yayın A.Ş. adına sahibi

Av. Yakup Barokas

Genel Yayın Yönetmeni

Ivo Molinas

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

İşık Sivil Karakoç

Editör ve Yan Yayınlar Koordinatörü

Nelly Barokas

Reklam Planlama Koordinatörü

İsak Behar

Sayfa Tasarımı

Semra Öner
Bella Parlakşimşek

Kapak Tasarımı

Bella Parlakşimşek

Kapak Fotoğrafi

Nihat Odabaşı

Yazı Kurulu

Nelly Barokas, Gila Erbeş,
Tuna Saylağ, Aylin Yengin

İdari Koordinatör

Anet Pase

Yönetim Yeri

Atiye Sok. Polar Apt. 12/6
Teşvikiye - İstanbul

T: (0212) 231 92 82 - 240 41 44

F: (0212) 231 92 83

www.salom.com.tr

Basıldığı Yer

Dünya Yayıncılık A.Ş.
"Globus" Dünya Basınevi
100. Yıl Mh. 34440 Bağcılar - İST.
T: (0212) 440 24 24

Yayın Türü

Yaygın - Süreli

Seçkin kitapçılarda
satılmaktadır.

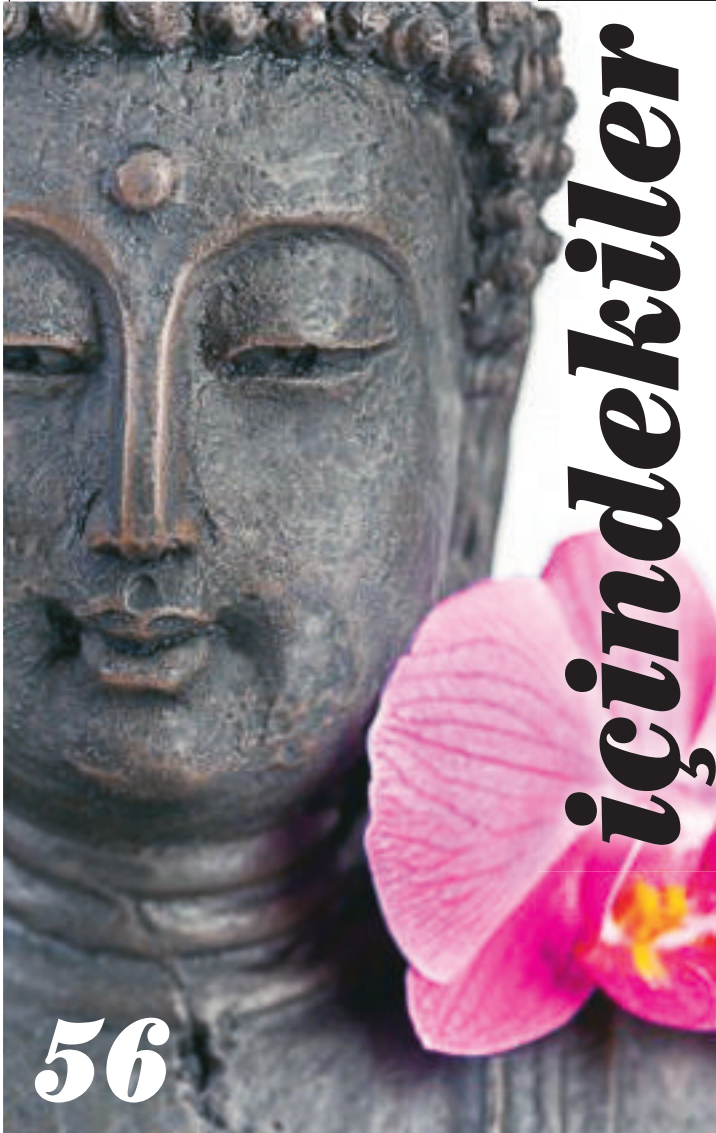
ŞALOM GAZETESİ'NİN EKİDİR
ABONELERE ÜCRETSİZDİR

SILK
&
CASHMERE

FALL / WINTER '13-14
NOW IN STORES

www.silkcashmere.com
LONDON • PARIS • ZURICH • GENEVA
ISTANBUL • MELBOURNE • ST. PETERSBURG

içindekiler

56

16

94

10

{ KİM, NEREDE?...
10-15 LİZ TAYLOR VE RİCHARD BURTON'UN AŞKI BBC'DE METAL MÜZİK KARDEŞLİĞİ }

KÖKLER

20-27 C'EST UNE CHANSON

İstanbul'dan bir yaz tatili için gittiği Fransa'da 62 yıldır yaşayan Susie Sultana Tilche'nin ilginç öyküsü...

AKTÜEL

16-18 SANALLAŞIYOR MUYUZ?

İnsanlararası ilişkiler sosyal medya yüzünden mi zayıflıyor?

KAVRAM

38-40 YAHUDİLİKTE FAİZ KONUSU

Yahudilere karşı "Tanrı adına" işlenen suçların izini sürecek olursanız, sahnenin arkasında her zaman ekonomik faktörü bulursunuz.

YAŞAMDAN

44-45 BATAKLIKLA KONUŞAN ADAM

94

46

30

SÖYLEŞİ

46-54 PİYANONUN SULTANLARI GÜHER&SÜHER PEKİNEL

Yıllardır beraber harika projelere imza atmış olan Güher ve Süher Pekinel, aslında ayrı ayrı şeyler yapmaktan hoşlanan ve bunun tadını çıkararak bir ikili.

30-38 GELENEKTEN GELECEĞE... SUZAN SEVGİ İLE NOTRE DAME DE SION ÜZERİNE...

GELENEK

28 ROŞ AŞANA BAYRAMI VE ŞOFAR

GEZİ

56-64 MELEKLER ŞEHİRİ BANGKOK

Tayland'da (eski adıyla Siyam) bilinen en eski insan yerleşimi 40.000 yıl öncesine dayanmakta.

TARİH

66-70 SELANİK KENTLERİN ANASI

19. yüzyılın son çeyreğinde Selanik kenti demografik yapısıyla Osmanlı İmparatorluğu'nun en kozmopolit kentlerinden biri durumundaydı.

NİTELİK-KİTAPLIK

72-73 "ALATURKALIK" ORYANTALİZM VE SANAT

MÜZİK

74-78 GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE TÜRKİYE'DE MÜZİK

SİNEMA

84-90 İTALYAN SİNEMASI

1912'de Ferrara'da doğan, sinemaya Yeni Gerçekçilik akımının içinde, film eleştirmeni ve senaryo yazarı olarak başlayan Michelangelo Antonioni İtalyan sinemasına ölümsüz eserler verdi.

SANAT AJANDASI

94-98 AKBANK 23. CAZ FESTİVALİ EYLÜL'E DAMGASINI VURUYOR

SAĞLIK

80-82 GESTASYONEL DİYABET NEDİR?

Gebelikte ortaya çıkan ya da gebelik öncesinde var olduğu halde ilk defa gebelik döneminde teşhis edilen diyabet kontrol altına alınabilir.

KİM, NEREDE, NASIL?

Nelly BAROKAS

Adam Levine nişanlandı

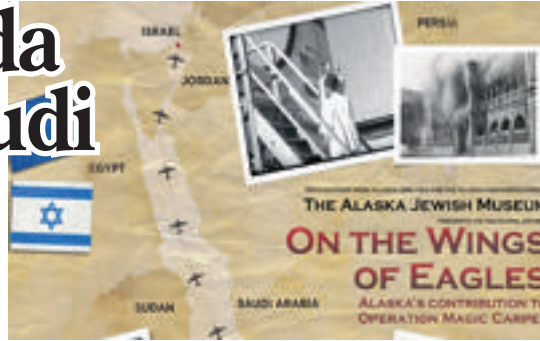
Pop-rock grubu Maroon 5'in solisti Adam Levine, bir yıldır beraber olduğu Victoria's Secret mankeni 24 yaşındaki Behati Prinsloo ile nişanlandı. İlk defa geçen yıl temmuz ayında beraber görüntülenen çiftin ilişkisi, 34 yaşındaki müzisyenin bir dönem

model Nina Agdal ile aşk yaşamıyla sona ermişti. Daha sonra tekrar bir araya gelen Levine ve Prinsloo çifti evlenmeye karar verdi. Levine, mayıs ayında Oprah Winfrey'in programına katılmış ve "Ben tam bir aşk ve evlilik adamıyım" sözleriyle evlilik sinyalleri vermişti.

A J M Alaska Jewish Museum
& C C and Cultural Center

Alaska'da bir Yahudi müzesi

Alaska'nın ilk Yahudi müzesi ülkenin en önemli kenti Anchorage'da açıldı. Müzenin ilk sergisi, Yemen Yahudilerinin İsrail'e taşınmasında Alaska Havayollarının oynadığı önemli rolü yansıtmakta. Temmuz ayı içinde müzenin açılışını gerçekleştiren Rabbi Yosef Greenberg yaptığı konuşmada; "Bu müze Alaska'nın Yahudi yaşamına, Yahudilerin

de bu ülkenin yaşamına nasıl dahil olduğunu yansıtmakta" dedi. Yaklaşık on yıl kadar önce Rabbi Greenberg ve eşi Esty, bir grup Alaska Yahudisi ile birlikte müze projesini başlatmışlardı. Açılışına ülkenin önde gelen yetkililerinin de katıldığı Alaska Yahudi Müzesi ve

Kültür Merkezi'nde ziyaretçilere açılan "On the Wings of Eagles" adını taşıyan sergi, Alaska Havayolları pilotlarının 1949 Haziran ile 1950 Eylül dönemi arasında 49 bin Yemen Yahudisinin İsrail'e taşındığı Sihirli Halı Operasyonu'nda oynadıkları rolü gözler önüne sermekte.

ARI FOLMAN'DAN YENİ BİR ANİMASYON

Ari Folman'ın yeni filmi "The Congress", Polonyalı bilim-kurgu yazarı Stanislaw Lem'in kitabına dayanıyor. Cannes Film Festivali'nde de gösterimi yapılan "The Congress" 19 Eylül'de başlayacak Hayfa Film Festivali'nin açılış filmi olacak. 2008'de "Waltz with Bashir" (Başir ile vals) adlı animasyon filmi ile başarı kazanan Ari Folman'ın yeni filmi "The Congress" in de bir bölümü animasyon türünde çekildi. Hollywood'lu oyuncu Robin Wright'ın başrolünü oynadığı, Harvey Keitel, Danny Huston, John Hamm ve Paul Giamatti'nin rol aldığı filmin animasyon bölümleri İsrail'de hazırlandı. "The Congress" filminin prodüksiyonuna Ari Folman ile Eitan Mansuri'nin yanı sıra altı Avrupa ülkesi de katıldı.

Hilton Garden Inn İstanbul Golden Horn'u keşfedin!

Hilton Garden Inn, Türkiye'de açtığı ve gelecekte açacağı birçok oteliyle, seyahatlerinizin tüm dünyada olduğu gibi başarılı ve keyifli geçmesi için hizmetinizde.

- ÜCRETSİZ İNTERNET ERIŞİMİ
- ÜCRETSİZ 7/24 BUSINESS CENTER
- ÜCRETSİZ FITNESS CENTER
- RESTAURANT & BAR
- İSTEĞİNİZE GÖRE KAHVALTI
- GARDEN SLEEP SYSTEM™ AYARLANAN YATAK

OTELLER:
Konya • Kütahya • Şanlıurfa • İstanbul Golden Horn • Mardin

hilton.com.tr

Şimdi Türkçe on-line rezervasyon kolaylığı ile

Sütlüce Mah. İmrahor Cad. Dutluk Sok.
Tel: 0 212 314 50 00 Faks: 0 212 314 50 50

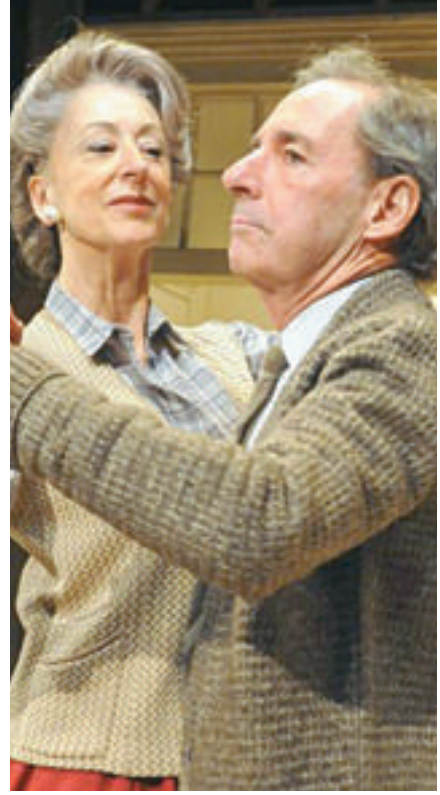

Uyuşturucunun kurbanı oldu

Çocukluğunda profesyonel olarak 'Les Misérables' gibi çeşitli prodüksiyonlarda sahneye çıkan ABD'li oyuncu ve şarkıcı Lea Michele Sarfati, Broadway sahnelerinde aldığı rollerle ve 2009'dan beri yayımlanan Glee dizisinde oynadığı Rachel Berry rolü ile tanındı. Lea Michele'in rol arkadaşı Kanadalı aktör Cory Monteith ile uzun süreli bir arkadaşlığı oldu. Türkiye'de de çok sevilen Glee dizisinin yıldızı Cory Monteith temmuz

ayı ortasında Kanada'da bir otel odasında ölü bulundu. Genç aktörün ölüm nedeninin küçük yaşta beri kullandığı uyuşturucu olduğu belirtildi.

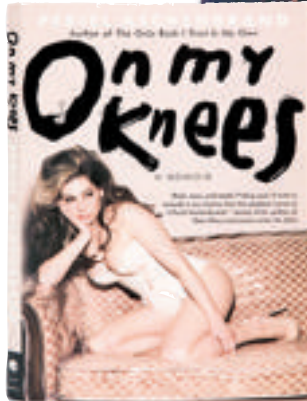
Erkek arkadaşının ölümünden sarsılan Lea Michele yaptığı açıklamada ailesinden, yakınlarından, arkadaşlarından ve fanlarından gördüğü ilgi için teşekkür etti. Lea Michele'in günlerini Cory'nin ailesinin evinde geçirdiği ve birbirlerinin acılarını paylaştıkları söylendi.

MAUREEN LIPMAN'DAN FARKLI BİR KARAKTER

Kimliğinin izini sürüyor

Periel Aschenbrand yeni kitabı "On My Knees"i ABD'de yayınladı. Aschenbrand biraz da ayrı kişiliği ile tanınıyor. Çocukluğunda eğitim gördüğü Yahudi okulunda hahamın odasına girip gizlice sigara içmesi ya da George W. Bush döneminde üzerinde "The Only Bush I Trust Is My Own" sloganı taşıyan T-shirtler üretmesi onun farklı kişiliğinin küçük örnekleri. Bu T-shirtler çok ilgi görmüş, Periel Aschenbrand da bu isim altında bir deneme kitabı yazmıştı. Periel Aschenbrand'ın Yahudi kimliğinin vurgulandığı yeni kitabı "On My Knees", yazarın okul çağından itibaren başlayan,

eşi ile tanışmasına ve İsrail'deki düğünlerinde rakı içip sarhoş olmasına dek uzanan anılarını içeriyor.

Maureen Lipman bugüne dek birçok filmde, tiyatrodaki ve televizyon dizilerinde rol aldı. Maureen Lipman'ın son olarak rol aldığı "Daytona" adlı oyun yaşlı bir Yahudi çiftin 1980'lerin Brooklyn'indeki mütevazı evlerinde huzurlu yaşamlarını konu ediniyor. Oyunda Lipman'ın eşinin uzun bir zamandır kayıp olan erkek kardeşinin geri dönmesi ile bu huzur ve barış ortamı bozulur. Nazi döneminin sancılı yansımalarının hissedildiği oyunda koca rolünde Harry Shearer'in, kardeş rolünde de John Bowe'un oldukça başarılı oldukları belirtiliyor.

Yahudi bir ailenin kızı olarak İngiltere'de doğan Maureen Diane Lipman, annesi tarafından oyunculuğa cesaretlendirildi. İngiltere'nin tanınmış sanatçılarından olan Lipman, London Academy of Music and Dramatic Art'da eğitim gördü. Dramatürge olan eşi Jack Rosenthal 2004'te yaşama veda etti. Çocukları Amy ve Adam Rosenthal'in ikisi de yazardır.

Richard Burton ve Liz Taylor'ın aşkı BBC'de

BBC'nin 90 dakikalık yeni dizisi "Burton and Taylor" filminde Hollywood dünyasının en çarpıcı çiftlerinden Richard Burton'u Dominic West, Elizabeth Taylor'ı da Helena Bonham Carter canlandırdı. İngiliz yayın kuruluşu BBC için çekilen "Burton and Taylor" da 2011'de ölen oyuncu Elizabeth Taylor'ı canlandıran Helena Bonham Carter, efsane oyuncudan çok etkilendiğini, hatta bağımlısı olduğunu açıkladı. İngiliz oyuncu, Taylor'ı canlandırdıktan sonra o karakteri sette bırakmadığını

belirterek "Eve iş götürüyordum. O bir hastalık gibi, bulaşıcı" dedi. Carter; hayat arkadaşı Tim Burton'ın da kendisinden "öç almak" için Taylor'ın iki kez evlenip boşandığı Richard Burton'ın sesini taklit ederek kendisiyle konuştuğunu söyledi. Carter, "Yani film çekimleri sırasında hayatımda iki tane Richard Burton vardı" dedi. Taylor-Burton çiftinin ilişkisi yüksek bütçeli 'Cleopatra' filmi esnasında başlamış ve çift 1964 yılında evlenerek 10 yıl boyunca birlikte olmuşlardı.

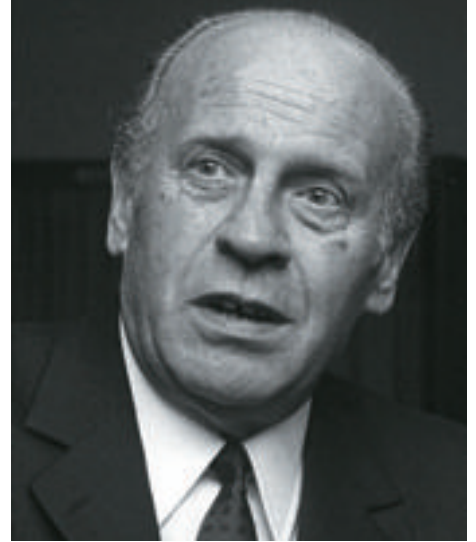
José Feliciano hala seviliyor

Uluslararası ünlü Puerto Rico'lu gitarist ve şarkıcı José Feliciano, 10 Ekim tarihinde Tel Aviv'in Nokia Arena stadyumunda bir konser verecek. Doğuştan kör 68 yaşındaki Feliciano, Latin dün-

yasından uluslararası müzik arenasına çıkma başarısını gösteren ilk sanatçılardan sayılıyor. İlk single'nı 1964'de çıkaran Feliciano'nun uzun süreli kariyeri

boyunca hazırladığı İspanyolca ve İngilizce albümler milyonlar sattı. Sanatçının en büyük başarısı 1969 yılında iki Grammy ödülüne sahip olması.

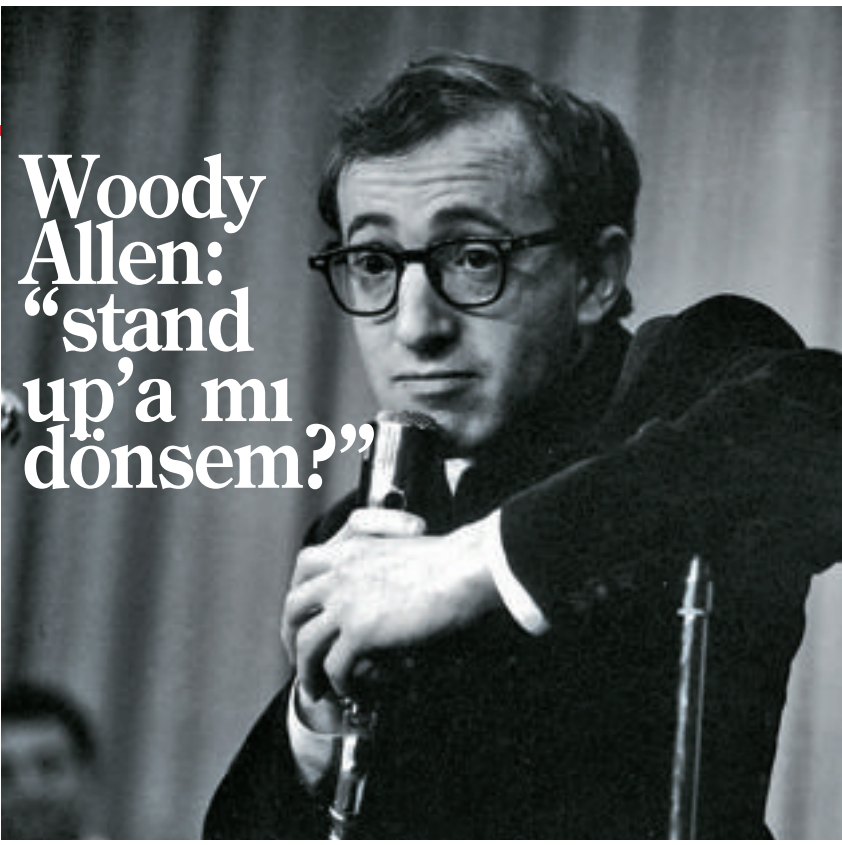
SCHINDLER'İN LİSTESİ 3 MİLYON DOLAR

İkinci Dünya Savaşı'nda Oskar Schindler'in fabrikasında çalışarak Naziler'in toplama ve imha kamplarından kurtulan işçilerin bilgilerini barındıran ünlü belge ebay'de açık arttırmaya çıkarıldı. 801 Yahudi işçinin isim, doğum tarihi ve meslek bilgilerinin yer aldığı 14 sayfalık belge ünlü online açık arttırma sitesi ebay üzerinden 3 milyon dolar başlangıç fiyatıyla açık arttırmaya sunuldu.

Oskar Schindler İkinci Dünya Savaşı sırasında yaklaşık 1200 Yahudi'yi fabrikasında 'köle işçi' olarak çalışıyor göstererek Nazi zulmünden kurtarmıştı. Liste, Steven Spielberg'in ünlü "Schindler'in Listesi" adlı filmine de konu olmuştu. Amerikan basınında yer alan haberlere göre söz konusu listeden dört adet bulunuyor. Bunlardan biri ABD'deki Soykırım Müzesi'nde, ikisi ise İsrail'deki Yad Vaşem müzesinde yer alıyor. Listenin 18 Nisan 1945 tarihli olduğu ifade ediliyor.

Woody Allen: “stand up’a mı dönsem?”

Woody Allen'in 'Blue Jasmine' adlı yeni filminin çekimleri tamamlandı. Cate Blanchett, Sally Hawkins, Peter Sarsgaard, Michael Stuhlbarg, Bobby Cannavale ve Alec Baldwin'in başrollerinde yer aldığı film, New York'ta yaşayan bir kadının kendisini karmaşık bir krizin içinde bulmasını anlatıyor. Aralıksız üretmeye devam eden usta yönetmen Woody Allen, çekimlerinin büyük kısmını New York ve San Francisco'da yapıldığı

'Blue Jasmine', 27 Eylül'de gösterime girecek. 'Blue Jasmine'in çekimlerinin tamamlanmasının ardından The New York Times'dan Dave Itzkoff'un kendisi ile yaptığı söyleşide Woody Allen stand up kariyerine geri dönmeyi düşündüğünü söyledi. Allen; "Mort Sahl'ın stand up show'unu izledim, mükemmeldi. Kendisi 85 yaşında olduğu için biraz yavaş hareket ediyor. Onu izlerken yeniden stand up yapmak üzere sahnelere dönmeye heveslendim" dedi.

BOB DYLAN'IN DINDAR DAMADI HIMMELMAN

Peter Himmelman rock müziği çalan, film ve televizyona müzik besteleyen, kimi zaman sunuculuk yapan çok yönlü bir sanatçı. Bazen profesyonel olarak, gereğinde de yardım kuruluşları için gönüllü çalışan Himmelman evli ve yaşları 17 ile 23 arasında değişen dört çocuk babası. Dindar bir Yahudi olan Himmelman efsane müzisyen Bob Dylan'ın da damadı. Hayatındaki herşey hakkında rahatça konuşan Himmelman sadece kayınpederi Bob Dylan hakkında ona olan saygısı nedeniyle konuşmaktan kaçınıyor. "Annene, babana saygı göster emrini, kayınpeder için de uygulamak gerekir" diyen Peter Himmelman, 20'li yaşından itibaren dini vecibeleri harfiyen yerine getirdiği için başını örtme amacıyla sürekli şapka giyiyor. Teröristler tarafından 2002 yılında kaçırılıp öldürülen ABD'li Yahudi gazeteci Daniel Pearl'in yakın dostu olan Himmelman; "Geceleri yattığım zaman Danny'yi düşünüyorum. Onun ne kadar mükemmel bir kişi olduğunu, onun eksikliğini ne denli hissettiğimi düşünüyorum" demekte.

Rol icabı dövmeleleri çoğaldı

ABD'li oyuncu Rachel Bilson boyunda birçok dövme ile görüntülendi. 31 yaşındaki oyuncu Los Angeles Uluslararası Havaalanında gazetecilere dövmelelerinin gerçek olmadığını film icabı geçici dövmeleleri yaptırdığını söyledi. Rachel; "Arkadaşlarımı dövmeleleri için cesaretlendirmişimdir, ama benim tek bir dövmele bile yok" dedi. ABD'li Yahudi bir ailenin kızı olan Rachel Sarah Bilson ilk önemli rolünü 2003

yılında "The O.C" dizisinde Summer Roberts karakteriyle oynadı. İlk filmi "The Last Kiss"i 2006 yılında çekti. Rachel Bilson'un baba-

sı, annesi, büyükbabası, hatta büyükannesi senarist, yönetmen, yapımcı olarak sinema dünyasında çalışmış kişiler.

Çocuk kitabı sergi konusu oldu

Irakçı sınırları yıkan çocuk kitabı 'The Snowy Day'in yazarı Polonya'dan göç etmiş bir Yahudi ailesinin çocuğuydu. 1962'de yayınlanan Ezra Jack Keats'ın kitabı 'The Snowy Day' kar altında New York kentini keşfeden okul öncesi yaştaki zenci çocuk Peter'i konu edinmekteydi. The National Museum of American Jewish History'de (Amerikan Yahudi Tarihi Ulusal Müzesi) 19 Temmuz'da açılan ve 20 Ekim'e dek açık kalacak sergide Ezra Jack Keats'ın sanatından örnekler ve 'The Snowy Day' kitabından retrospektifler sergileniyor. Asıl soyadı Katz olan Ezra Jack Keats, Brooklyn'de

yaşayan fakir bir ailenin çocuğuydu. Çok yetenekli olduğu halde yoksul olduğu için sanat okuluna gidemedi, resimli çocuk kitapları oluşturdu. 'The Snowy Day' kitabındaki Peter'in zenci olması o dönemde çocuk kitaplarında rastlanan bir durum değildi. 1963'te ödül kazanan bu kitap 10 lisana çevrilmiş olup, halen en li çocuk kitapları listesinin başında yer alıyor. 1983'te hayata veda eden Keats, 85'ten fazla kitabı resimledi. 'The Snowy Day'i takip eden altı kitapta okurlar yuva çağında tanıştıkları Peter'in ergene dönüşmesine tanık olurlar. Peter'in bir siyahi olduğu hiçbir zaman öyküde ifade edilmez.

Metal müzik kardeşliği

İsraili Orphaned Land ile Filistinli Khalas rock grupları Avrupa ülkeleri çapındaki konserlerinde birliktelik mesajları verecekler. İki müzik grubu aralarında İngiltere'nin de bulunduğu altı ülkede birlikte sahne alacak. Sonbaharda üç hafta sürecek turne boyunca otobüsle beraberce yolculuk yapacak müzisyenler, metal müzik kardeşliğinin, her türlü dini ve ulusal kimlik farklarını yok ettiğini dünyaya kanıtlayacaklar. Orphaned Land solisti Kobi Farhi ile Khalas grubunun baş gitaristi

Abed Hathut temmuz ayı içinde Tel Aviv'de düzenlenen basın toplantısında amaçlarını medyaya duyurdular. Farhi; "Dünyayı değiştiremeyiz ama birlikteliğin mümkün olduğunun örneğini verebiliriz. Sahneyi ve otobüs yolculuğunu paylaşmak binlerce

sözcükten daha güçlüdür. Bir gün çocuklarımız birlikte bir orkestraya kuracaklar" dedi. Hathut ise; "Herşeyden önce bizler metal kardeşiyiz. Bu turneden daha güçlü bir barış mesajı olabilir mi?" sözleri ile düşüncelerini ifade etti.

GOLDIE HAWN'A YENİ TORUN GELDİ

Hollywood'un 67 yaşındaki ünlü aktrisi Goldie Hawn attığı "Hoş geldin Rio! Ailemize katılan ilk kız bebek. Oliver Hudson ile Erinn hayatlarına mutluluk kattığın için sana teşekkür ediyorlar" şeklindeki tweet ile yeniden büyükanne olduğunu duyurdu. Goldie'nin aktör oğlu Oliver Hudson'un eşi Erinn Bartlett'in dünyaya getirdiği kız bebeğe Rio adı verildi. 2006'dan beri evli olan çiftin iki oğulları var.

36 yaşındaki Oliver Hudson, Goldie Hawn'ın 1980'de boşandığı ikinci eşi Bill Hudson'dan olan oğlu. Goldie'nin oyuncu olan kızı 34 yaşındaki Kate Hudson da iki çocuk annesi.

AKTÜEL
Sandra BESKEN

İnsanlararası ilişkiler sosyal medya yüzünden mi zayıflıyor?

Sanallaşıyor muyuz?

Denilen şu ki: Sanal dostluklar ve arkadaşlıklar, insanların yüz yüze kurabileceği arkadaşlıkların önüne geçmeye başladı. Bunun sonucunda da sanallaştık. Yani gerçeğe ilişki kurma yerine gerçek yerine geçecek başka şeylerle ilişki kurulmaya başlandı. Birçok insanın, yüz yüze sohbet etme alışkanlığı gitgide azaldı.

Sosyal medyada sosyalleşen insanlar, gerçek hayatta asosyalleşmeye ve daha az konuşmaya başladı. Söz konusu değişime, yakın çevremden bir örnek verecek olursam, eskiden akşamları insanlar birbirlerinin evlerine kahve içmeye giderlerdi. Mesafeler yakın ama insanlararası mesafeler daha bir yakın idi. Evlerde belirli günlerde insanlar biraraya gelir, kağıt oynar, toplantılar tertiplenirdi. Artık toplantıların önemine göre ikramlarda bulunulur, sıcak ev atmosferinde hoş bir zaman geçirmiş olmaktan, o misafirler kahkahalarla evden ayrılırdı. Ta ki bir başkasının evinde buluşuluncaya dek. Şimdi o toplantılar kulüplerde yapılıyor. İnsanlar evlerini açmaktan kaçınıyorlar. Tamam yorgunlar ama evini açmak, bir anlamda hayatını gözler önüne

sermek oluyor. Evde yaşanan ilişkilere ve uygulamalara bir başkasının şahit olması ve o kişinin dünyasının bir bakıma ortaya çıkmasına neden olması insanları biraz geride tutuyor. Artık evinize habersiz misafir geldiği zamanlar çoktan geçti. "Söyle geçiyordum uğrayıverdim" pek rastlanılan ve tercih edilen durum değil artık. Özelimizi korumak daha önemli duruma geldi. İnsanın ev hali en zırhsız, en maskesiz olduğu haldir. Şimdiki buluşmalara sanki önceden hazırlanıyoruz.

Aynı şeyler cenazeler için de söylenebilir. Ölen kişinin cenazesi, sonrası ritüel ve taziyeler sosyal kurumlarda yapılmakta, herşey aynı renksizlikte ve kişiliksizlikle cereyan etmektedir. İkram edilecek şeyler de bu standardizasyona uymuş, herşey mükemmel yürümektedir. İnsanlar bir yol tutturmuş gidiyor. Herkes de memnun görünüyor.

Sosyal medyanın insanları sanallaştırdığı düşüncesi ancak bir dereceye kadar kabul edilebilir. Ama sosyal medyayı kullanmayan kişilerde de aynı şeyin gözlenmesi olayın teknolojiden ziyade bizim değerlerimizin değişmesiyle alakalı olduğunu gösteriyor.

İnsanlar özelleri olan şeyleri dışarı göstermek istemiyorlar. İlişki her zaman mevcut, ama ilişkinin gerçeği yerine sanalı geçebiliyor. Yeter ki o kişiye beklediği cevabı verebilsin. İnsan ilişki içinde programlanmış bir varlıktır, ilişki sayesinde var olduğunu hissediyor. Üstelik ancak ilişki içinde iken onaylandığını ve sevildiğini hissediyor. İnsanlar yakınlarının ilgi ve şefkatlerine muhtaçlar. İster yüz yüze olsun ister internet üzerinde olsun insanın ilişkiye ihtiyacı var. Bu ihtiyacı da ilişki karşılar. Bu ilişki yüz yüze olabildiği gibi sosyal medya aracılığı ile de olabilir.

GÜNÜMÜZDE BİRBİRİMİZLE İLİŞKİ KURMA BAKIMINDAN FAKİRLEŞİYOR MUYUZ?

Diyelim ki iletişim teknolojileri uzaktakileri yakınımıza getiriyor. Uzaktaki kişinin sesini duymayı ekrandan da olsa yüzünü görmeyi mümkün kılıyor. Ama zamanla yüz yüze görüşebileceğimiz bir kişiyi telefonla aramayı tercih etmemize ne demeli? Bir üşengeçlik, bir içimizden dışarı çıkamamazlık. Sanki bir saklanma durumu... Üstelik o kişiyi görmüş olsaydık bize çok da iyi gelecekti. İşte tam bu sırada sosyal medya imdada koşuyor. Diğer insanlara karşı görevlerimizi biçimsel olarak yerine getirmemizi sağlıyor. Bir adım sonrası, eğer internet kullanıyorsanız, telefonu açıp konuşacağımıza, bir e-posta gönderiyorsunuz. Herşey insansı sıcaklıktan yoksun ama olması gerektiği gibi yürüyor. Hem ilişkiye giriyorsunuz hem de ilişkiden uzak duruyorsunuz. İlişki yüzeyselleşip derinlikten uzaklaştıkça, daha fazla insanlarla ilişkiye girmek sizi fazla yormuyor çünkü fazla bir şekilde kendi kişiliğinizi ortaya koymak durumunda kalmıyorsunuz. .

İNSAN ESKİSİNDEN ÇOK DAHA FAZLA SAYIDA İNSANLA, ÇOK DAHA KISA SÜRELİ, DAHA YÜZEYSEL İLİŞKİLER KURMA EĞİLİMİNDE

Moda esprili sözcükleri kullandıkça da beğenilip size ilgi gösteriliyor. Onun için facebook arkadaşlıklarının sayısı kabarık oluyor. Hep birlikte hasta kediniz için dua edip sizi teselli ediyorlar. Bu da size iyi geliyor. Bir yazılı mesaj göndermekle , yüz yüze konuşmak arasında iletişim bakı-

“ Herşey insansı sıcaklıktan yoksun ama olması gerektiği gibi yürüyor. Hem ilişkiye giriyorsunuz hem de ilişkiden uzak duruyorsunuz. ”

mından dünyalar kadar fark vardır. Bazen karşınızdaki ile telefonda konuşmak size zor gelebiliyor. Bir e-posta durumu kurabiliyor. Üstelik gönderdiğiniz yazılı mesajda kelimelerinizi özenle seçebiliyorsunuz. Kendiniz kelimelerin arkasında saklanabiliyorsunuz. “Politically

correct” yani olması gerektiği gibi davranabiliyorsunuz. O zaman kimse sizi söylediğinizden dolayı yargılayamıyor. Ama konuşurken öyle mi? Ağzınızdan çıkan bir söz veya vücut diliniz sizin düşüncelerinizi veya hissettiklerinizi apaçık ortaya koyabiliyor. Savunmasız kaldığınızı hissediyorsunuz. Yani ortalıkta çırlıçıplak ve saldırıya açık hale gelebiliyorsunuz.

Saklanmaktan kastettiğim insanın kendi ile yüzleşmekten kaçınması, incinmekten korkması, kendi varoluş sorumluluğundan kaçınması. Bunların hepsi hepimizin insan olarak yaşadıklarımız ve kabullenmenin sürekli yüreklilik gerektiren insani durumlar. Yani saklanarak sanallaştırıyoruz. Günümüzde spontanlık, masumiyet bir nebze olsa da bozulmuştur. Biz farkında olalım veya olmayalım zırlarımız veya maskelerimiz hep bizimle beraber. Biz bu maskeleri ne zaman takıp ne zaman çıkardığımızın bile farkında değiliz.

Diyeyeceğim o ki, sanal alem, facebook, twitter bizi bozamaz; eğer biz bozulmamışsak. Veya bozulmaya açık değilssek!

Sonra öyle bir zaman geliyor ki, sizin kabullenmeniz veya tercihinizle bu tarz iletişim içinde biz de sanal hale geliyoruz. Daha az konuşup daha az yerimizden kalkarak ve daha önemlisi kendimizi daha az ortaya koyup daha az hissediyoruz. Daha az sahibi oluyoruz.

Dış dünyadan daha az yara alıyoruz ama daha az kendimiz oluyoruz. Evet sanallaştırıyoruz.

Kendin olmak mı? Ne kadar gerek var? O da belki başka bir bahara... ■

Mükemmel lezzetlerin adresi...

FONDUE restoran kapılarını açtı.

*İsviçre ve İtalyan mutfağının seçkin tatları,
restoranımızın özenle tasarlanmış
atmosferinde sizleri bekliyor.*

Gayrettepe Mahallesi, Pazar Sokak No. 24 Beşiktaş, İstanbul

<https://www.facebook.com/fondueTR>

<https://twitter.com/fondueTR>

<http://www.youtube.com/user/fonduerestaurant>

Rezervasyonlarınız için:

T: 0212 267 28 67 / 0212 288 62 02

F: 0212 267 28 68

fondue@fonduerestaurant-tr.com

elektropik
kuruluşlar

KÖKLER

Elda SASUN

C'EST UNE CHANSON

İstanbul'dan bir yaz tatili için gittiği Fransa'da 62 yıldır yaşayan sevgili halam Susie Sultana Sasun Tilche'nin öyküsü...

Bu şarkı İstanbul'da yazılmaya başladığında, her zaman özel ve değişik bir hayatın hayalini kuran halam prensini bulur; ve o anda şarkı ışıklar şehri Paris'te bestelen bir melodiye dönüşür... Bu şarkı aynı zamanda da kaderin karşılaştığı birkaç ailenin fertleri arasında bulunan istisna insan, halamın sevgili eşi "Can Can"ın da notalarıdır... Hayat her an sonsuz seçenek ve notalar sunarken bunları melodiye çevirmek bizim yeteneğimiz, işte bu melodi de böyle başlar...

Anne Marketa Zimbul

Baba Jacques Bensason

Susie'nin kardeşi Rifat

Goldschmit İlkokulu

Hasköylü Marketa Zimbul Menase ve Bursa kökenli Jacques Bensason, yeni doğan kızları Susie'yi kucaklarına aldıkları anlarda dünya, I.Dünya Savaşı'nın etkisinden yeni yeni toparlanıyordu...

Minik Susie okul çağına geldiğinde eğitimine, o zamanlar oturdukları evlerine yakın mahalledeki Goldschmit ilkokulunda başlar. Susie'nin, çocuklukta başlayıp daha sonra Paris'te de devam eden (Madam Marie Ferrera'nın kızı) Vivi'yle olan kadim dostluğunun tohumları, küçük yaşlarda paylaştıkları bu okul sıralarında atılır. Madam Ferrera, Yahudi cemaati için canla başla çalışan, o zamanların Orfelinat'sının (yetimhane) müdiresidir.

Genelde evin direği rolünü üstlenen, çocuklarının eğitimini ciddiye alan ve tutumlu bir kişi olan Susie'nin annesi Marketa da, boş zamanlarında gönüllü hanımlar grubuyla Or Ahayim Hastanesi'ne yardıma gitmektedir. Susie'nin babası - çocuklarının lakabıyla 'papa Jacques' - babacan, verici, akşamları eve dönerken mahalle çocuklarına akide şekerleri dağıtan, ancak çok dalgınlığıyla tanınan bir kişidir. Susie, babasının bu huyuyla ilgili bir olayı bugün hala gülererek anlatıyor:

Bir gün yolda acele adımlarla bir yere yetişmeye çalışan 'papa', kızını (Susie) uzaktan görür ve başından hiç eksik etmediği şapkasını kaldırarak, tanıdık simaları selamlamak için yaptığı adetle "Bonjour Mademoiselle" der ve kızının şaşkın bakışları ardından yürümeye devam eder... Şapkasıyla selamladığı bu kişinin kızı olduğunu acelesinden ve dalgınlığından fark etmeyen babanın (büyükbabamın) bu anısı ailede her zaman nükteyle hatırlanır.

1929 yılında aileye yeni bir üye katılır. Erkek kardeş Rifat (babam) doğduğunda Susie kıskançlık krizleri yaşar, ondan daha güzel buldukları için kardeşini sık sık çimdikleyip sonradan vicdan azabıyla ağlayarak tuvalete kapandığını hala o yaramaz çocuk edasıyla anlatıyor... Susie tüm bunlara rağmen, bugün çocukluğunu mutlu bir dönem olarak anımsıyor.

Aile genişleyince Tozkoparan'dan,

o zamanların modern evlerinden biri sayılan Şişhane'deki asansörlü Frej Han'a taşınılır. Neve Şalom Sinagogu'nun bulunduğu sokağın köşesinde yer alan bu bina, bugün bile o eski görkemiyle yerinde duruyor ve sanki hala 4. katta oturan aileyi, anne Madam Marketa Zimbul'u hatırlarcasına, nostaljiyle İstanbul'un o eşsiz manzarasını içine çekiyor... Maalesef günümüzde bina bir şirkete ait. İki sene önce halam İstanbul'u ziyaretinde, kapının değiştirildiğini fark ettiğinde çok üzül-müştü, "Ne güzel kapımız vardı; nasıl değiştirebildiler?" diye sitem etmişti. Bugün bina tadilatla ve tekrar yenilen-mekte...

Biz yine geçmişe, Susie ve erkek kardeşi Rifat'ın küçüklüğüne dönelim. O dönemlerde aile, yazları Heybeli adasına, daha sonraki yıllarda da Büyükada'ya gider. O günleri anlatırken komşularını, o zamanların mis gibi

kokan denizini sanki daha dünmüş gibi hatırlıyor Susie. Bununla beraber, savaş yılları adeta silinmiş; sanki hiçbir şeyi zihnine kaydetmek istememiş halam...

Susie ortaokul eğitimine, o zamanların Saint George Koleji'nde (şimdiki Avusturya Lisesi) devam eder. Neşeli, kıvr kıvr kahverengi saçlarıyla arkadaşlarına komiklik yapmaya, onları güldürmeye bayılır, herkesin sevgisini kazanır. Bununla birlikte, sürekli kendini aynada inceler. O uzun ve çok çirkin bulduğu burnuna sinirlenir zira o artık bir genç kız olma yolunda ilerliyordur.

MISIR İSKENDERİYE CEMAATI VE TILCHE AİLESİ

Aynı tarihlerde, İstanbul'dan çok uzakta, Mısır'ın İskenderiye şehrinde, ileride kaderin sevgiyle karşılaştıraacağı, halamın hayatının 50 yılını paylaşacağı eşi, hayat arkadaşı, müstesna insan sevgili Jean Jacques Tilche'nin ailesi Mısır'dan Paris'e göç etme kararı alır. Ailenin bağlı olduğu İskenderiye Cemaati, dünyanın en eski Yahudi cemaatlerinden biridir. 1898'de yayınlanan nüfus bilgilerine göre, Yahudilerin sayısı 25.000'i bulmaktadır. İngiliz hâkimiyeti ve Kral I. Fuad'ın yönetimi altındaki ülkenin ekonomisinde önemli rol oynayan Yahudilere, Doğu Avrupa'daki zulümden kaçan Yahudiler de eklenince 1922 yıllarında bu sayı 80.000'i bulur.

Halamın müstakbel eşi Jean Jacques'ın babası, İskenderiye'de yaşayan İtalyan kökenli Tilche sülalesinden; annesi ise Mısır kökenli Israel, Nagar, Sason (ne tesadüftür ki, bu soyadı kaderin bir oyunu gibi sonradan karşımıza çıkar – halamın genç kızlık soyadı da Sasun'dur) ve Cattawi ailesi soyundan gelir. Tilche'ler, bir zamanlar ülkede sözü geçen, tanınmış, varlıklı bir ailedir. Mısır'da, keten ve tütün ticaretiyle uğraşırlar. Mısır'ın ilk bankerleri arasında yer alan büyük büyük baba Benedetto Baruch Tilche (1810-1887) İskenderiye'de bankerlik yapar. Ancak, Kral Fuad'ın saltanat devri sona ererken, pek çok Mısırlı azınlık aileleri, gözleri yaşlı ülkelerini terk eder ve oldukça kalabalık bir İskenderiye Yahudi Cemaati Fransa'ya göç eder. I. Dünya Savaşı'ndan sonra Fransa'ya sığınan Tilche'ler de Nice şehrine yerleşir; ancak maalesef bir zamanlar yaşa-

Tilche Ailesi

dıkları görkemli hayatlarını, evlerini ve bütün mülklerini arakalarında bırakmak zorunda kalmışlardır. Jean Jacques Tilche, sıcak bir yaz günü, 21 Ağustos 1919'da Paris Avenue Victor Hugo'da dünyaya gözlerini açar...

SAVAŞ YILLARI, 1945 VE İSTANBUL - PARİS

Savaştan evvel İstanbul'da ortaokul talebesi olan Susie, II. Dünya Savaşı'nın patlak vermesiyle, Almanca eğitim veren Avusturya St. George Okulu'ndan ayrılmak zorunda kalır. O dönemlerde Almanya Avusturya'yı ilhak edince okul sıkıntılı bir döneme girer ve bir süreliğine eğitime dahi ara verilir.

Bu durumda, Susie'nin annesi kızını Arnavutköy Amerikan Kız Koleji'ne (bugünkü Robert Koleji) yazdırmaya karar verir; Susie artık 'kolejli'dir. Genç kız başta zorlanır, yabancılık çeker. Her gün Şişhane'den tramvayla Akaretler, oradan da aktarmayla gidilen Arnavutköy ona uzak gelir. Daha sonraları, artık büyümüş olan kardeşi Rifat'la birlikte giderler. Rifat Bebek'teki (bugün Boğaziçi Üniversitesi) Robert Koleji'de okumaktadır.

Cumartesi'leri annesiyle Le Bon pastanesinde çay içmeye, pazarları ise 'kızlar'la, sabah 11 matinesine Melek ya da Saray sinemalarına gidişleri, Susie'nin hala keyifle hatırladığı anılarını süslemekte...

Susie kolej yıllarında, bugün dahi

Choopie ve can dostu Güler Behçet

Mezuniyet töreni, Susie kardeşi Rifat ile

Sasun ailesi toplu halde mezuniyet töreninde

Kolej'den mezun oldukları sene, yaz tatilini babası Dr. Hulusi Behçet'le Paris'te geçirmeye karar veren Güler, Susie'yi de bu tatile davet eder. Yıl 1947'dir. II. Dünya Savaşı sona ermiş, aile Varlık Vergisi'ni ödemek için pek çok varlığını satmış, baba Jacques işini kapatmak zorunda kalmıştır. (Bundan dolayı kimseye kin güdülmemiş, hiçbir zaman evde konusu dahi edilmemiş. Sadece acı bir burukluk ve derin keder bırakmış olan Varlık Vergisi konusu hakkında halam, anılarını paylaşmak için bugün dahi benimle iş birliği yapmak istemedi.)

Jean Jacques
Tilche

(solda) Susie, Güler Behçet ve
Aysel Batı ile

Jean Jacques
Tilche, direnişçilerle
Cezayir'de

Susie, 1949 Paris

bu aşkı, müzayedeleri birlikte dolaşarak paylaşırlar.

Biz tekrar geçmiş yıllara dönelim... Kolej'den mezun oldukları sene, yaz tatilini babası Dr. Hulusi Behçet'le Paris'te geçirmeye karar veren Güler, Susie'yi de bu tatile davet eder. Yıl 1947'dir. II. Dünya Savaşı sona ermiş, aile Varlık Vergisi'ni ödemek için pek çok varlığını satmış, baba Jacques işini kapatmak zorunda kalmıştır. (Bundan dolayı kimseye kin güdülmemiş, hiçbir zaman evde konusu dahi edilmemiş. Sadece acı bir burukluk ve derin keder bırakmış olan Varlık Vergisi konusu hakkında halam, anılarını paylaşmak için bugün dahi benimle iş birliği yapmak istemedi.)

Güler'in tatil teklifini sevinçle kabul eden Susie, teyzesi Tante Clara'nın eşinin işleri nedeniyle birkaç yıldır Paris'e taşınıp artık orada bir aile kurmuş olmasını fırsat bilerek, yaz tatilini uzatmaya karar verir. Böylece 1947'de başlayan bu 'tatil', 66 yıldır süre gelen bir hayat yolculuğuna dönüşür...

Halamın cephesinde tüm bu gelişmeler yaşanırken, acaba Jean Jacques Tilche ne yapmaktadır? Jean Jacques, müstakbel eşi Susie'nin Paris'e gelmesinden

Susie, United
Artisti'te çalışırken

önce, savaş yıllarında Fransa'nın gizli bölgelerinde direnişçilerin Resistance teşkilatındaki gönüllü çalışmalarına katılır. Jean Marie BacMaster'a bağlı bir grupla, düşen İngiliz paraşütçülerinin yakalanmadan kurtarılıp, ülkelerine dönmeleri için çalışan organizasyonda yer alır.

Jean Jacques'ın, savaş bitiminde gönlünde yeni bir aşk vardır: müzik... Bu aşk o kadar büyüktür ki, 1950/51 yıllarında caz müzisyenleriyle birlikte çalar, caz festivallerine katılır ve daha o yıllarda, ileride çok ünlü olacak sanatçılarla dost olur. Henri Salvador, Stephane Grapelli bunların sadece birkaçıdır... Meslek hayatı, ailenin hiç de tahmin edemediği bir alana doğru yönelir: 'show business' ve müzik editörlüğü...

Bu arada Susie de, Paris'e yerleşmeye karar vermiştir. Teyzesinin

Susie, kazadan sonra hayata yeniden gülümsüyor

Neuilly'deki evinde, kuzinleri Reyna ve Claudie'yle birlikte yaşamaya başlar. İş arayışına çıktığında geçici olarak JOINT'ta (American Jewish Distribution Committee) çalışır. Daha sonra üç yıl, United Artist'de sekreterlik görevinde bulunur. Çok keyifli olan bu işinde birçok ünlüyle tanışır. (Elizabeth Taylor ve o zamanki eşi Mike Todd için hediye seçme gibi işleri bile yüklenir.) Susie'nin annesi Marketa, kız kardeşini ve kızını Paris'te sık sık ziyarete gelir ve aile tatillerini birlikte geçirir.

SUSIE KAZA GEÇİRİYOR - DEĞİŞİM YILLARI

Yirmi yaşına kadar kendini gayet çirkin ve koca burunlu bulan ailenin 'tipsiz' kızı Susie, yağmurlu bir gece arkadaşıyla birlikte bir davetten dönerken, arabanın aniden kontrolden çıkmasıyla Place de la Concorde'da ciddi bir kaza geçirir. Başını çarpar, kaşı patlar ve göz kapağı yırtılır.

Estetik cerrahların çeşitli müdahaleleri sonunda, aslında bu kaza hayatını iyi yönde değiştirir. Fransa o zamanlarda plastik cerrahi konusunda oldukça ileridedir. Doktorlar kaş ve göz kapağındaki kaza izlerini silmeye çalışırlarken, halam kendisini yıllardır rahatsız eden burnunu da ameliyatla düzeltirmeye karar verir. Zamanın tanınmış bir estetik uzmanı halamın yüzünde adeta bir mucize yaratır... Susie artık kendini sevip beğenmeye başlar; biraz da zayıflayınca teyzesinin evinden ayrılıp maaşıyla Le

Amerikan Subayı ve Rifat Sasun, Kore, 1951

Rifat Sasun, Türk askerleriyle birlikte Kore'de

Vallois'da kendine bir stüdyo kiralar.

1950, İSTANBUL - KORE BAĞLANTISI

Aynı yıllarda, Susie'nin İstanbul'daki erkek kardeşi Rifat Sasun, 21 yaşına basmış, askerlik çağına gelmiştir. Birleşmiş Milletler'in yaptığı çağrı doğrultusunda Genelkurmay'ın emriyle, Kore'de çıkan savaşa gönderilmek üzere yurdun çeşitli bölgelerindeki birliklerden oluşturulan 5090 kişilik 'Şimal - Kutup Yıldızı' adlı 1. Türk tugayı, 17 Eylül 1950 sabahı törenle Kore'ye uğurlanır. İskenderun Limanı'ndan yola çıkan bu birliğin içinde askerlik için yapılan kurada Kore'yi çeken Sasun ailesinin oğlu, halamın kardeşi (babam) sevgili Rifat

Sasun da bulunmaktadır. Bu askerlik dönemi, oğlunu uzaklara yollayan anne Marketa için hiç de kolay olmaz. 1950'de başlayan Kore Savaşı'ndan sonra 1952'de eve dönen Rifat ve Paris'te yaşayan ablası Susie, 1953'de annelerini ebedi yolculuğuna uğurlarlar. Hayata 3 sene daha tutunabilen babaları Jacques ise, bir gece uykuya yatar ve sessizce, adeta bir 'mallah' (melek) gibi dünyaya veda eder...

Genç yaşta anne ve babalarını yitiren Susie ve Rifat sırasıyla kendi ailelerini kurmak için adım atarlar. İlk önce Rifat, (annem) Sibel Ovadya'yla 1956'da dünya evine girer. Daha sonra da Susie, 1959'da Paris'te bir arkadaş toplantısında tanıştığı Jean Jacques Tilche ile evlenmeye karar verdiklerinde, sade bir nikâhla 1961'de hayatlarını birleştirirler. Etoile Arc de Triomphe'mın (Zafer Anıtı) yakınlarındaki Rue Pergolese'de ikili yaşam renkli ve hareketlidir. Sevgili eşi Jean Jacques veya dostlarının lakabıyla 'Gui Gui', Susie'ye örnek bir eş, güvenilir bir dost ve tam anlamıyla hayat arkadaşı olacaktır.

Jean Jacques Tilche, Philips Şirketi'ne uzun yıllarını adar, canla başla, şevkle çalışır. Çok genç yaşlardan beri merak sardığı müzik artık onun mesleğidir; Philips'de müzik editörü olarak birçok ünlü şarkıcıyı keşfedip meşhur eder. Bunların arasında 'Clo Clo' adıyla tanınan Claude François, Anne Marie David, Gerard Lenorman ve 1977'de Eurovision'da birinciliği alan Marie Myriam ve daha birçok müzisyen...

Susie ve Jean J. Tilche'nin nikahı, 1961
(soldan sağa_ Loulie Tilche, Jean ve Susie, Vivi Haim ve Marie Ferera)

Susie ve Guigui Venedik'te Balayı'nda

Claude François ve Jean Jacques Tilche

J. Jacques
Tilche'nin merak
saldığı müzik,
artık mesleğidir

Claude François
ve Susie konser
sonrası kuliste

JJ'nin objektifinden
Hümevra ve Elda Sason
(ben), Divan Oteli,
İstanbul 1970

JJ'nin objektifinden
Keyifli hafta sonları
Paris, 1983

Oğlum Roy, Sevgili Gui Gui'nin kuağında Brit Mila töreninde

Küçük Roy, Paris'te ona annelik yapan halası Susie ile

Türkiye'den Hümeysra, Enrico Macias ve Ajda Pekkan konserlerini düzenleyerek onları Fransa'da tanıtmak isteyen yine sevgili Jean Jacques Tilche'dir.

Jean Jacques Tilche'nin mesleği vesilesiyle çift, her sene Eurovision yarışmalarının yapıldığı ülkeleri ziyaret edip, dünyanın çeşitli bölgelerini gezerler. Jean Jacques fotoğraf çekmeyi de çok sever; sergileri olur ve bu konuda çeşitli ödüller alır. Bu sergilerin birinde arkadaşı Charles Aznavour şöyle yazar: "Bu albüme bakarken içimden fotoğraf makinemi çöpe atmak geldi ama atmadım. Zira resimler, hatıraların canlı kalmasını sağlar ve ben de bir gün Jean Jacques Tilche gibi etrafıma sevgiyle bakıp, çevremdeki sevdiğilerimi ve nesnelere, onları bir daha hiç unutmamak ve daha çok sevebilmek için zihnimde hapsetmek istiyorum."

Fransa, Jean Jacques Tilche'nin vefatından birkaç yıl önce, gençliğinde savaş yıllarında Resistance Hareketi'ne yap-

tığı katkılarının dolayısı onu 'Croix de Guerre Medaille Militaire', 'Chevalier de la Legion d'Honneur'e layık görür. Sayısı 5000'i geçen resimleri ise, bugünlerde Paris Biblioteque Nationale tarafından sergilenmek amacıyla kategorilere ayrılarak düzenlenmektedir...

Sevgili 'Gui Gui'yi çok soğuk bir kış günü, 2 Ocak 2009'da toprağa verdik. Etrafı sevdikleriyle çevrili... O nadide beyefendinin enerjisi hala kalbimizde... O gün kendisini, içimden 'Frankie'nin (Frank Sinatra) o çok sevdiği mısralarıyla uğurladım:

*And now, the end is here
And so I face the final curtain
My friend, I'll say it clear
I'll state my case, of which I'm certain
I've lived a life that's FULL
I travelled each and every highway
And more, much more than this,
I DID IT MY WAY*

Bu şarkı Jean Jacques Tilche'nin dünyaya tanıttığı 'Clo Clo'nun (Claude François) en ünlü şarkısı 'Comme d'Habitude'dü. Şarkıyı önce Paul Anka, daha sonra Frank Sinatra meşhur etmişti. Yeni yılın karlı ikinci gününde, hayatını tam bir centilmenlikle yaşamış 'can can'a bugün bile zevkle dinlediğimiz bu melodiyi veda ettik.

Sevgili halam ve eniştemin çocukları olmadı; ancak, 1982'de evlenip birkaç seneliğine yaşamaya gittiğim Paris'te doğan oğlum Roy'a kelimenin tam anlamıyla annelik ve babalık yaptılar. Sayelerinde hiç yabancılık çekmedik, bayramlarda ailemiz büyüdü, cuma akşamları keyifli yemekler, sevgi dolu anılar paylaştık...

İşte bir kişiden başlayarak İstanbul, Paris ve İskenderiye'yi birleştiren bu hikâyeye, daha birçok Yahudi ailesinin de hikâyesi olabilir. Bu, kendini hala bu vatanın evladı hisseden, İstanbul'u nostalji ve hep iyi yanlarıyla, bu şehre ait olmanın gururuyla anan halamın hikâyesidir. Paris'te 65 yıldır yaşamasına rağmen Türkiye Cumhuriyeti'ne ait pasaportunu eskitmeden yenileyen, kimliğine her zaman saygı ve sevgi duyan, kızdığı zaman "Kafadan gayri müsellâh mısın?" (akılsız) deyip hala güzelim eski Türkçeyi tüm zenginliğiyle kullanan halamın hikâyesidir...

Bu yaşam masalını 2013'te Paris'te bir yanımda oğlum Roy bir yanımda halam çok sevdiğimiz St. Germain bölgesindeki Les Deux Magots'da kahvemizi yudumlarken noktalıyorum, arkadaşan Yves Montand'ın şarkısı çalıyor. 'C'est une chanson qui nous ressamb-le...' Bize benzeyen bir şarkıdır bu... ■

Jean Jacques Tilche Resistance Hareketi'ne yaptığı katkılarının dolayısı 'Croix de Guerre Medaille Militaire' Madalyasıyla onurlandırıldı

Roş Aşana Bayramı ve Şofar

II. Dünya savaşı sırasında, Bergen Belsen toplama kampının ayrıcalıklı kişiler bölümünde (Bevorzugtenlager), Wolf Fischelberg ve 12 yaşındaki oğlu Leo, ellerindeki sigaraları ekmekle takas etmeye çalışıyorlardı. Barakaların arasında yürürken, dikenli telle ayrılmış diğer bölümden bir taş fırlatıldı ve hemen önlerine düştü. Belli ki, fırlatılan taşın hedefi bu baba oğuldu.

Wolf oğluna dönerek, "Bu ne demek olabilir acaba?" diye sordu.

"Ne olabilir ki? Öfkeli bir Yahudi bize taş atıyor," diye beklentisizce cevap verdi oğlu.

"Öfkeli Yahudiler taş atmazlar; bu bizim geleneklerimizde mevcut değildir," diye yanıtladı babası.

"Belki de taş atmanın geleneklerimizden biri haline gelmesinin vakti gelmiştir, ne dersin?" diye meydan okudu babasına Leo.

Wolf Fischelberg, etrafına dikkatle bakındı ve herhangi bir riskin bulunmadığına emin olduğunda taş yerden aldı. Taş, üzerinde yazılar olan bir kâğıtla kaplıydı. Wolf kâğıdı cebine koyduktan sonra diğer Polonyalı Yahudilerin yaşadığı barakasına döndü. Kimsenin ona bakmadığı bir anda kâğıdı çıkardı ve üzerindeki mesajı okudu.

Mesaj İbranice yazılmış ve Arjantin pasaportlu Hollanda Yahudisi Hayyim Borack tarafından gönderilmişti. Borack, kim olduğunu açıklayan bir iki cümleden sonra, kendisinde bir şofar¹ bulunduğu için çok şanslı olduğunu ifade ediyordu. Polonya'dan kampa getirilen Hasidik² Yahudiler Roş Aşana duası için şofar çalmak isterlerse, kendisinin sabahları kampa giriş yapan kahve kolisinin içinde şofar'ı içeri sokabileceğini belirtiyordu. Ama bu durumda o günkü kahve haklarından feragat etmeleri gerekiyordu çünkü koliye, yalnızca şofar'ı

kamufle edecek miktarda kahve yerleştirilecekti.

Polonyalı Yahudiler, aralarında yaptıkları oylama sonucunda büyük bir çoğunlukla tercihlerini şofar yönünde kullandılar. Şofar'ın Roş Aşana'nın ilk gününde kampa sokulmasına karar verildi.

Teslimatın yer ve zamanının belirtildiği notun sarıldığı taş yine elektrik verilmiş dikenli tellere doğru, bu sefer Polonyalı Yahudilerden Hollandalı dindaşlarına yollandı. Wolf, taşın teller üzerinden fırlatılışına bakarak oğluna şöyle dedi: "Gördün mü oğlum, Yahudiler hiç bir zaman boş yere taş atmazlar."

Şofar hiç bir zarar görmeden ve kimsenin yakalanmasına sebep olmadan kampa sokulabilmişti. Şimdi ortada yeni bir sorun vardı. Mitsva³'nın tam yerine getirilmesi için duada hazır bulunan herkesin şofar'ın sesini net bir şekilde duyabilmesi gerekmektedir. Bunun riski çok yüksekti. Almanlar şofar'ın sesini duydukları anda orada bulunan herkesi o noktada öldürebilirlerdi.

Barakadaki Tora bilgeleri bu durumu hararetle tartışmaya başladılar; sesi az duyulan bir şofar'la bu mitsva'nın yerine getirilebilmesi mümkün müydü? Kampta hiç bir referans kitabı bulunmadığından, sorunun cevabı için herkes aklında

kalan yorumları söylemeye koyuldu. Sonunda Alaha'yı temel alarak böyle bir durumda şofar'ın sessizce üflenebileceğine karar verildi. Moriah Tepesi'nde Yitzhak'ın dualarına cevap veren T-nrı'nın, kısık şofar sesine de itiraz etmeyeceğini düşündü Wolf Fischelberg, elindeki kutsal çalgıyı üflemek üzereyken.

Wolf'un kızı küçük Miriam, Yeriho'daki duvarları yıkan şofar sesinin, bu sefer de Bergen Belsen'deki dikenli telleri devirmesini ümit etti. Şofar çalınmış, Roş Aşana duası gerçekleştirilmiş ama hiç bir şey değişmemişti. Dikenli teller yerli yerinde duruyordu. Bir tek, kalplerde bir kıpırdanma olmuş, şofar'ın sesi Nazilerin utanç ve esaret duvarında bir delik açmış, yalnızca Bergen Belsen'in değil, belki de tüm insanlığın sınırını çizen bu dikenli tellerin söküleceğine dair bir umut ışığı bu delikten süzülmeğe başlamış ve onları dürtmüştü.

Gelin biz de uyanalım, içimizdeki 'Pintele Yid' yani 'Yahudilik Kıvılcımını' da uyandıralım. Şimdi, T-nrı'nın bize iyi bir yıl ve iyi bir düzen bahşetmesini dilediğimiz Roş Aşana zamanı.

Biz de T-nrı'ya bu yıl, Yahudiliğimizi ortaya çıkaracak bir mitsva daha yerine getirme sözü verelim; ihtiyaçlı birine yardım eli uzatalım ve yaşadığımız bu dünyayı daha iyi bir yer haline getirelim. ■

¹ Koçboynuzundan yapılmış törensel çalgı aleti.

² Hasidizm, 18. yüzyılın sonlarına doğru Doğu Avrupa'da doğan Yahudi dinî uyanış hareketidir. İbadetin bilgiden çok yürekle, sevinçle yapılması gerektiğini savunur.

³ Tora'da (Yahudiliğin bütün kutsal metinleri), 248'i "yapacaksın", 365'i ise "yapmayacaksın" şeklinde toplam 613 tane emir (mitsva) bulunur.

⁴ Yahudi Kanunu.

artdolap
tasarım

Değer verdiğiniz şeylere yer açın!

*Uzman mimar kadromuzla,
geniş malzeme ve renk seçenekleriyle
yaşam alanlarınız için şık ve pratik
çözümler üretiyoruz.*

Tüm ürünlerimiz için 10 yıl GARANTİ.

KEMERBURGAZ GÖKTÜRK MAĞAZA

Göktürk Merkez Mahallesi Panayır Çayırı Caddesi
Göktürk Suites No:1/18 Göktürk
(Shell Benzin İstasyonu Karşısı)

0212 257 10 10

Mağazalarımız

ETİLER MAĞAZA

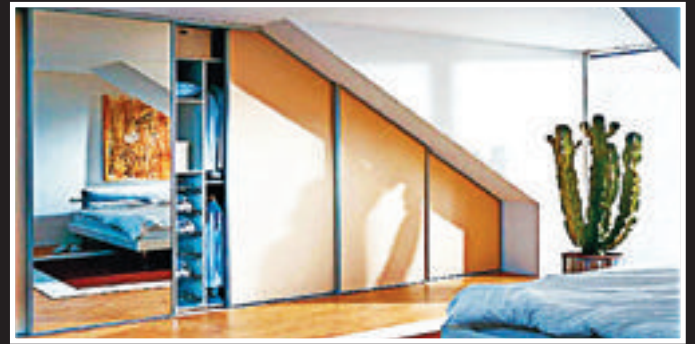
Nispetiye Cad. No: 116/A Etiler
0212 257 28 76 - 77

İSTİNYE MAĞAZA

İstinye Mah. İstinye Cad. No70 K:1 Sarıyer
0212 277 85 00 - 01

ATAŞEHİR MAĞAZA

Ataşehir Bulvarı 36. Ada No:26 Ataşehir
0216 456 00 08 - 34

www.artdolap.com

SUZAN SEVGİ:

"Gelenekten geleceğe...
Notre Dame de Sion'u böyle tanımlıyoruz"

Notre Dame de Sion Türk Müdür Yardımcısı Suzan Sevgi ile söyleşimizi gerçekleştirirken, kendimi şimdi aktaracağım hikâyedeki küçük kız gibi hissettim...

VİRTÜÖZ ARTHUR RUBİNSTEİN,
HARİKA BİR KONSER SONRASI
KENDİSİNDEN İMZA RİCA EDEN
KÜÇÜK KIZA RED CEVABI VERİR...

- EVLADIM, ELLERİMDE İMZA
ATACAK GÜÇ KALMADI, BAĞIŞLA
BENİ LÜTFEN.
- BENİMKİLER DE ÇOK YORGUN.
- NEDEN YAVRUM?
- KONSER BOYUNCA SİZİ
ALKIŞLAMAKTAN HOCAM...

Çok genç yaşta Notre Dame de Sion gibi köklü bir lisede öğretmenliğe başladınız. Yıllar içinde müdür yardımcısı ve bundan 8 yıl önce de Türk Müdür Başyardımcısı oldunuz. Öğrenciliğinizden bugüne uzanan süreci anlatır mısınız?

Ortaokul ve liseyi Notre Dame de Sion Fransız Lisesinde okudum. Üniversiteyi bitirdikten hemen sonra mezunu olduğum okula öğretmen olarak döndüm. Öğrenciliğimde sınıf arkadaşlarıma ders anlattığımda hem onlar hem ben daha yüksek not alırdık. Okul servisindeki tüm arkadaşlarıma sordukları ders ne olursa olsun yanıt verebilirdim, elimden geldiğince yardım ederdim. Böylece öğretmenlik yapabileceğimi görmüştüm ama yine de kararım üniversitede netleşti.

Boğaziçi Üniversitesinde mühendislik fakültesinde başlayan eğitimim sırasında fabrikalarda staj yaptığımda, mühendis olmak istemediğime karar verdim. Bir kişinin neyi yapmak istediğini bulması gibi neyi yapmak istemediğini bulması ve bilmesi de çok önemlidir. O aşamada başkalarının düşüncelerinin, girilen bölümün puanının yüksekliğinin vs. önemi olmadığını düşündüm. Üniversitede temel bilimler kimya bölümüne geçtim, böylece Boğaziçi Üniversitesinde pedagojik formasyon programına da devam edebildim. Zaman içinde kendimi ne kadar iyi tanımış olduğumu ve doğru bir karar aldığımı anladım.

23 yaşında üniversiteden mezun olduğum yıl, serviste beraber okula gidip geldiğim kişilerin öğretmeni oldum. Tecrübesizliğin dezavantajı, gençliğin verdiği dinamizm ve mesleğime, okuluma duyduğum bağlılıkla dengelendi. Öğretmenlerimle bir anda meslektaş oldum. İlk başlarda öğretmenler odasına girmeye çekindim; bir öğretmenim girdiği anda ayağa kalktım ve zaman içinde bunun ne büyük bir zenginlik olduğunu fark ettim.

10 yıl öğretmenlik, sonrasında müdür yardımcılığı yaptım. En son 8 yıldır Türk Müdür Başyardımcılığı görevindeyim. Şu andaki en önemli sorumluluğum Milli Eğitim Bakanlığı nezdinde okulu temsil etmek ve okulun tüm iş ve işlemlerinin kanunlara, mevzuata uygun işlenmesini sağlamak.

Bugün 150 yılını tamamlamış iki köklü kurumdan kazandıklarım, yıllar içinde geliştirdiğim mesleki bilgim ve birikimimle yola devam ediyorum. Köklü kurumlarda eğitim görmüş olmanın ne kadar değerli olduğunu her geçen gün daha fazla düşünüyorum.

Notre Dame de Sion'un özelliği nedir?

Notre Dame de Sion'da okumuş olanlar okuldan aldıkları formasyonla ne kadar çalışkan, başarılı, disiplinli, kültürlü ve olaylara analitik yaklaşan kişiler olduklarını ifade ederler; bununla birlikte öğrencilikleri sırasında fark ettikleri bazı uygulamaları anlamakta zorlandıklarını söyleyenler de vardır.

Bugün Türkiye'de 150 yıldan fazladır varlığını sürdürebilmiş az sayıda kurum var. 150 yıl içinde kendini yenileyebil-

miş sayılı kurumlardan biridir NDS. Farklı zamanları anlatan mezunların varlığını ben büyük bir zenginlik olarak görüyorum. NDS'de tabii ki zaman içinde gelişmesi değişmesi gereken birçok şey oluştu ama değerler aynı kaldı; değerlerin varlığının kurumun sürekliliği açısından çok önemli olduğunu düşünüyorum.

NDS'yi gelenekten geleceğe sözüyle tanımlıyoruz.

NDS'nin önemli bir özelliği de aktif mezunlarıdır. Öğrenciliğimle birlikte okulun son 33 yılına tanık oldum, ablam da NDS'den mezun olduğu için okulun son 40 yılını biliyorum. Bu, 40 yıldaki değişimi görmüş olmamın yanında, son kırk yılda mezun olanların birçoğunu da tanıyorum anlamına da geliyor. Mezunların büyük çoğunluğu bir dernek çatısında toplanmış durumda ve birbirleriyle her konuda yardımlaşma, dayanışma, paylaşım içindeler. 20 yıllık mazisi olan NDS'liler Derneği hem mezunlar arasındaki diyalogu sağlama hem mezunlarla okul arasındaki iletişimi sağlama açısından çok etkin çalışıyor. Mezun olurken öğrencilerimize, 'NDS'den zorunlu öğretim kapsamında alacaklarınız tamamlandı ama asıl alacaklarınız ve katacaklarınız belki de şimdi başlıyor,' deriz.

Okulda öğrencilere yönelik bir konferans, söyleşi gibi bir etkinlik düzenlediğimizde davet etmek istediğimiz kişi mezunumuzsa bir telefon, bir elektronik posta her zaman olumlu olarak yanıtlanıyor. Mezunlar yeni dönemlerle bilgi birikimlerini, mesleki deneyimlerini paylaşmaktan büyük keyif duyuyorlar ki siz de bu bağlamda okula gelmişsiniz.

Gelişen ve değişen eğitim anlayışında NDS'nin öğrencilerine sunduğu olanaklar nelerdir?

Lise eğitimi temel eğitimin bir parçasıdır. Lise dönemi, öğrencinin kendini keşfedeceği, sosyal yapı içinde yerini belirleyeceği, bir hedef belirleyip o hedef için çaba gösterme motivasyonu içinde olacağı bir dönemdir.

Bilginin sürekli arttığı bir dönemde önemli olan bilgi yüklemesi değil, bilgiye ulaşabilmek, hangi bilginin doğru olduğunun ayırımı yapabilmek ve bu bilgiyi doğru kullanabilmektir. Öğrencinin çok yönlü düşünebilmesi, analiz ve de sentez yapabilmesi gerekir. Bu söylediğim kolay gibi görünen ama oldukça zor bir konu... Bugün gençlerle konuştuğumuzda anne-babalarının kullandığı birçok sözcüğü ilk kez duyduklarını, ilgi alanlarının çok farklı olduğunu gözlemliyoruz. Onları geleceğe hazırlıyorsak öğrenmenin iki yönlü olduğunu kabul etmeliyiz. Gençlerden öğreneceğimiz çok şey olduğunu düşünüyorum.

Bugün birçok alanda dünyanın sınırları kalkmış durumda. Öğrencilerin çok iyi düzeyde yabancı dil bilmesi çok önemli. Öğrenciler okulda çok iyi seviyede Fransızca öğreniyorlar; bir bölümü üniversite eğitimlerini Fransa'da sürdürmeyi tercih ediyor. Ayrıca okulda iyi düzeyde İngilizce de öğretildiği için öğrenciler yurt dışında bulunma, eğitim

görme, gerektiğinde çalışma konularında çok rahatlar. Yine de çoğunluk üniversite eğitimine Türkiye’de devam ediyor. Galatasaray Üniversitesi’nin, Fransız liselerinden iç sınavla öğrenci alması ve NDS’den çok sayıda öğrencinin bu sınavda başarılı olması okulun tercih edilme nedenlerinden biri oluyor.

NDS’nin çok değerli bir eğitim-öğretim kadrosu var. Okul idaresi öğretmene ve öğrenciye yön verme açısından çok önemli ama en önemli faktör öğretmen ve hep birlikte yaratılan okul iklimi. Okulun içindeki herkes kendini geliştirmeyi hedefliyor, bu şekilde okula da katkısı olacağını biliyor. Öğrenci, okul içindeki fiziksel ve eğitimsel gelişimi ilgiyle izliyor ve sahipleniyor. Kendi gelişim sürecini de paralel olarak şekillendiriyor.

Hiçbir öğrenci “yaşasın, okula ders yapmaya gidiyorum” demez. Müfredat bellidir, uygulanır; yeni şeyler öğrenme tabii ki keyif verir ama öğrenci için unutulmaz olanlar, yapılan projeler, geziler ve en önemlisi öğrencilerin isteyerek düzenlediği ve katıldığı tüm etkinliklerdir. Bu nedenle sosyal etkinlikler ve kulüp çalışmalarına çok önem veriyoruz.

Aktif çalışan NDS Öğrenci Birliği de hem öğrencilerin liderlik yeteneklerini geliştiren hem de idare ile öğrenci arasında iletişimi sağlayan bir faktör olarak yaklaşık 15 yıldır varlığını sürdürüyor.

Okulda ders saatleri dışında herkese açık olarak düzenlenen kültür ve sanat etkinliklerine öğrenciler de katılıyor. Bu şekilde estetik duygusu yüksek, kültür ve sanatla içiçe büyüyen gençlerin dünyayı anlama konusunda daha duyarlı olacaklarını düşünüyoruz.

Üniversite eğitimi ve meslek seçimi her gencin kafasında ciddi bir soru işareti oluşturuyor. Bu konuda neler yapıyorsunuz?

Meslek seçimi gerçekten zor çünkü gençlere, “belki yapacağınız meslek henüz tanımlanmadı” diyoruz. Bu nedenle öncelikle ilgi alanlarını belirlemelerini sağlıyoruz. İnsanın kendini ne yaparken iyi hissettiğini bulması çok kolay değil. Sosyal etkinlikler bu açıdan çok değerli. Kimi MUN (Model Birleşmiş Milletler) Kulübünde aktif, sonrasında hukuk ya da uluslararası ilişkiler okumayı seçebiliyor. Kimi Fen Kulübünün projesinde çalışıyor. Hayalleriyle

NDS’nin tarihinde en önemli değişimler sizce hangileri?

Bence en önemlilerinden biri, laik müdürlerin göreve gelmesidir. Okulda 1987 yılından itibaren laik müdürler görev yapmaya başladı. Bu çok büyük bir atılımdı. Kız okuluna erkek laik müdür atanmasına karar veren rahibelerin de ileri görüşlülüğünü vurgulamak gerekir.

Bu dönemden itibaren, okul yenilenme sürecine girdi. Bu hem yapısal anlamda hem de organizasyon anlamında bir yenilenme oldu. İlk laik müdür Richard Tampigny döneminde yine çok büyük bir hamle, 1996-1997 yılında NDS karma bir lise oldu. Bugün NDS mezunlarından bazıları hâlâ bu duruma alışamadıklarını ifade etmektedir. Biz eski dönemleri de tanıyan öğretmenler için ise bu konu artık sadece güzel bir anıdır. NDS’nin kız öğrencisi ya da erkek öğrencisi değil NDS öğrencisi var. Erkek öğrencilerin gelmesiyle birlikte öğrencilerin okulda düzenlenen sosyal etkinliklere katılım oranının ve okula bağlılığın arttığını söyleyebilirim.

Yine aynı dönemde 8 yıllık zorunlu ilköğretime geçilmesinin ardından NDS’nin orta bölümü kapandı. Bu dönemde kurulan Notre Dame de Sion Lisesi Eğitim Vakfı nds (Neslin Değişen Sesi) İlkokulu, Ortaokulu ve Anaokulunun açılmasını sağladı. Bu okuldan mezun olup SBS ve benzeri sınavlarda yeterli puan alan öğrencilerin, Seviye Tespit Sınavlarında başarılı olup hazırlık okumadan lise programına devam etmeleri bizi çok mutlu etmektedir.

2005 yılında halen görevde olan Yann de Lansalut’nun müdür olmasıyla okulda kütüphane, kantin, konser ve gösteri salonu, sergi salonu ve en son spor salonu olmak üzere ortak mekânlara çok ciddi yatırım yapıldı. Öğrencilerin okul saatlerinden sonra da okulda keyifle bulunabilecekleri ortamlar olmasına özen gösterildi. Yine bu dönemde herkese açık kültür ve sanat etkinlikleri düzenlenmeye başlandı. Okulların, buldukları şehrin kültür yaşamına katkıda bulunması bugünkü eğitim anlayışının doğal bir parçası ve NDS bugün bu gerçeğin en aktif uygulayıcılarından.

becerilerinin ne derece örtüştüğünü kulüp çalışmalarında bulabiliyorlar.

Biz de birçok okulda olduğu gibi Kariyer Günü düzenliyoruz. Rehberlik ders saatinde farklı mesleklerden mezunları, velileri davet ediyoruz. Öğrenciler kendilerinden birkaç yıl önce mezun olmuş, halen üniversitede okuyan bir kişinin deneyimini dinlemeyi seviyorlar.

Ayrıca, arzu eden öğrencileri velilerin ve mezunların desteğiyle gözlem stajlarına yönlendiriyoruz. Rehberlik servisimizin yaptığı testler ve bireysel görüşmeler çok faydalı oluyor.

Suzan Sevgi, 1985'te mezun olduğu arkadaşlarıyla

Kariyer gününde okulumuza gelen konuşmacıların, değerli ve başarılı kişilerin ortak yönü olarak çok küçük yaşta şu anda çalıştıkları alana ilgilerini keşfetmiş olmaları, bu konuda onları yönlendiren, yüreklendiren yakın aile bireyleri ya da öğretmenlere sahip olmaları ve hiç yorulmadan çalışmalarını gördüm.

Öğrencilerin dış seslere kulaklarını tıkayarak gelecekle ilgili duygu ve düşüncelerini sadece iç sesleriyle dile getirdikleri ve sanatla ifade ettikleri VOLEY sistemini uyguluyoruz. NDS'nin pilot okul olmayı kabul ettiği ve birkaç yıl önce Dünya Bankasından ödül alan bu projenin öğrencinin kendini bulması için çok yararlı olduğunu gözlemliyorum.

Üniversite eğitiminin bir meslek edinmenin çok ötesinde olduğunu düşünüyorum. Çift anadal tarzı programların faydasına, seçmeli derslerin bir bölümünün farklı bir branştan olmasının gerekliliğine inanıyorum. Zaten bugün, birçok üniversite bu tür bir programı zorunlu kılıyor. Psikoloji okumuş bir hukukçu, sanat tarihi okumuş bir doktor, felsefe dersleri almış bir mühendis bugünün ve geleceğin şartlarında daha donanımlı olarak yer alabilir.

NDS'de unutamadığınız bir anı ya da olay?

150. Yıl Kutlamaları... 1856-2006...

O yıl NDS'liler Derneği ve okul bir dizi etkinlik düzenledi.

Çalışkuşu Balesinin Atatürk Kültür Merkezinde sahnelenmesi, NDS'nin tarihini anlatan kitabın Yapı Kredi Ya-

yınlarından çıkması ve paralelinde düzenlenen sergi, Can Dündar'ın çektiği belgesel, PTT'den çıkan NDS pulu ilk aklıma gelenler.

Tüm okulları davet ettiğimiz Büyükada'da gerçekleşen spor şenliğinde yapılan bayrak yarışı özellikle anlamlıydı.

Okulun kullanılmayan eski şapeli 150. yılda Konser ve Gösteri Salonu olarak renove edildi. Gürer Aykal yönetiminde orkestranın konseriyle açılan salon yıllar içinde herkese açık, ücretsiz ve yüksek kalitede klasik müzik konserleriyle tanındı.

Daha özelden ise okuldan mezuniyetimin 25. yılında dönem olarak anı diplomalarımızı aldığımız günü çok büyük bir mutlulukla anımsıyorum. Sınıf arkadaşlarım, ailem, öğretmenlerim, öğrencilerim, tüm sevdiğimlerin bir arada olduğu güzel bir gündü. Aynı mutlulukla 40. ve 50. yıllarımızı da kutlamayı diliyorum.

Suzan Sevgi ve Esti Saul

Birkaç kez herkese açık etkinliklerden bahsettiniz. Bizi davet etmek istediğiniz etkinlikler var mı?

Siz arzu ederseniz tabii. Ben tüm düzenlediklerimize davet ediyorum. Senede 30'a yakın konser oluyor. En yakın tarihli konseri söyleyeyim:

Profesyonel sanatçılardan oluşan ve şef Orçun Orçunsel tarafından yönetilen senfoni orkestrası 'Orchestra Sion'un açılış konseri 28 Eylül Cumartesi akşamı gerçekleşecek. Konserin solisti klarinet virtüözü Dimitri Ashkenazy.

Bunun dışında tabii ki sergiler var:

Eylül sonu - ekim başında Pierre Loti'nin İstanbul Fotoğrafları Sergisinin açılışı gerçekleşecek ve sergi bir ay açık olacak. Birkaç yıl önce daha çok yazar yönüyle tanınan Pierre Loti'nin Pierre Loti-Ressam Sergisini gerçekleştirmiş ve çizimlerini sergi için İstanbul'a okulumuza getirmeyi başarmıştık. Bu kez Pierre Loti'nin fotoğraflarından İstanbul'u göreceğiz.

Okul olarak uluslararası bir piyano yarışması düzenledik. Çok değerli jüri üyelerinin çalışmalarıyla değerli genç piyanistleri tanıma fırsatı bulacağız.

'Wonderland of children' 1994
Oil on canvas; 70 cm 80 cm

“50 yıl kadar önce bana resim sanatının büyüsunü tanıtın, bu sanata eğilmem yönünde teşvik eden okuluma bu söyleşi vesilesi ile "Wonderland of Children" adlı tablomu armağan etme fırsatını buldum.

Esti Saul ”

17 Kasım Pazar akşamı ise Cemal Reşit Rey Konser Salonunda Uluslararası İstanbul Orchestra'Sion Piyano Yarışmasının finali gerçekleşecek.

Ayrıca bir yıl Türkçe bir yıl Fransızca yazılmış ve Türkçeye çevrilmiş bir esere ve yazarına verilen NDS Edebiyat Ödülünü de dile getirmek isterim. Ödülün verilmeye başlanmasının beşinci yılında tamamı NDS'li akademisyen, yazar, gazetecilerden oluşan jüri geçen mayıs ayında Murat Gülsoy'un Baba, Oğul ve Kutsal Roman adlı eserini ödüle layık buldu. Can Yayınlarından çıkan kitabı okumak isteyenleriniz olabilir.

Bunlar ilk aklıma gelenler. Okulun internet sitesinde Kültür Ajandası adı altında tüm etkinliklerin tarihleri ve detayları bulunuyor. ■

Sizin Hikayeniz!

Muhakkak ki hayatımızın en anlamlı günlerinden biridir düğün günü. İki hayatın birleştiği, kutsandığı, tüm aile ve dostların bir araya geldiği hayatımızda iz bırakan eşsiz günlerden biri...

Bugünün hatıralarını bir ömür boyu saklamak ister insan. Düğün gününüz boyunca siz çiftlerimizin yanında olup, bu anlamlı günün tatlı akışının her anını sizler için ölümsüz hatıralara dönüştürmekteyiz.

Çekimlerimize düğün gününüzün erken saatlerinde başlayıp, Hupa altında gerçekleşecek olan Kiduşin törenine kadar eşlik ediyoruz. Çiftimizin dış mekan ve aile fotoğraf çekimleri için yeniden bir araya geliyor ve gecenin ilerleyen saatlerinde eğlence dolu dakikalara sevdiğinizle adım atarken, bizde mutlu anınızı ölümsüzleştiriyoruz.

0632 2600 787 • [instagram/ikihayatbirkare](https://www.instagram.com/ikihayatbirkare) • ikihayatbirkare.com

ikihayatbirkare

Çevre dostu akülü araçlar

Türkiye’de öncü bir firma olan **SGMS**, golf tipi akülü araçlar, akülü scooterlar gibi araçları yenilikçi bakış açısıyla, sizlere daha iyi hizmet sunabilmek için üretiyor.

SGMS markasını adalarda akülü araçlarla tanıdık. Kuruluşunuzdan biraz bahseder misiniz?

İşletmemiz Konya Karatay Sanayi Bölgesi’nde 2003 yılında hizmete başladı. Esas Üretimimiz akülü tekerlekli sandalye imalatıdır. Fiziksel engellilerin diğer ihtiyaçlarına yönelik özel sistemler de imal ederek ihtiyaç sahibi kişilerin kullanımına sunuluyor. Akülü tekerlekli sandalye haricinde birçok yenilik getirdik ve getirmeye de devam edeceğiz. Yerli üretimde Türkiye’de öncü olmak ise bizlere ayrı bir gurur vermekte...

Üretimimize konu olan tüm ürünler, üst düzey eğitimli mühendis kadromuz ve çalışanlarımız denetiminde, en son teknolojik gelişmeler dikkate alınarak tasarlanmakta ve imal edilerek hem yurt içi hem de yurtdışındaki müşterilerimizin kullanımına sunulmakta. Ürünlerimizin tasarım ve imalatında özellikle Türkiye’deki kullanım şartları ve kullanıcıların ihtiyaçları göz önünde bulundurulmakta.

latında özellikle Türkiye’deki kullanım şartları ve kullanıcıların ihtiyaçları göz önünde bulundurulmakta.

Ada yollarının tepe ve yokuş olduğu düşünülürse, çevreye duyarlı, kişiye özel tasarlanan bu araçların yol kabiliyetleri nasıl?

Araçlarımızın motorları diğer akülü araçlardan farklı olup güçlü ve büyüktür. Özellikle adalar için yokuş ve tepeler dikkate alınarak özel üretilmektedir. SGMS firması bu konuda kendini kanıtlamıştır. Örnek verecek olursak, Amerikan yapımı benzer bir akülü aracın, aynı tepe ve yokuşlardan çıkamadığına ada sakinleri tanık olmuştur. Akünün yol kapasitesi gittiği mesafe, ve kaç Ah’lık (amper.saat) olduğuna, ayrıca jel akü olup olmadığına bağlıdır. SGMS firması kaliteli jel ithal aküleri tercih etmekte. Kullanıcı

aracını düzenli ve sık şarj etmesi durumunda araç her zaman en yüksek performansı verecektir. Eğer araç şarj edilmezse gittiği mesafe çok az olacaktır. Müşterilerimizden ricamız araçlarının akülerini her gün düzenli şarj etmeleridir.

Alanınızdaki diğer firmalardan SGMS’yi ayıran özellikler nelerdir?

Tüketicilerin SGMS’yi tercih etmelerinde en büyük faktör firmamızı aradıklarında karşılarında deneyimli ve güler yüzlü personel bulmalarınıdır. Araçların Türkiye’de üretilmesi ve yedek parça sıkıntısı olmaması ürünlerimizin tercih edilmesinin önemli bir sebebi... Müşterimiz akülü araç veya yedek parçayı talep ettiği takdirde bir gün içinde gönderme gücüne sahibiz. Her zaman stoklarımızda akülü araçlarımız ve yedek parçalar mevcuttur.

*“Konforunuz
bizim
için önemli”*

Yolda akü biterse ne olur?

Akünün yolda bitmemesi için dikkat edilmesi gerekenler yapırsa aracımız yolda kalmaz. Akülerimizi tam doldurmuşsak gideceği yol kapasitesini de biliyoruz demektir. Araçlarımızda akü doluluk oranını görebileceğimiz bir şarj göstergesi var. Bu duruma dikkat edersek yolda kalmayız. Akülerimizin şarj durumu yarıya düşmüşse çok uzun yol gitmemeliyiz. Ayrıca şarj cihazımızı yanımızdan ayırmamalıyız. Gideceğimiz yerlerde aküleri şarj etme imkânımız varsa şarj etmeliyiz.

Ürünlerinizin garantisi kaç yıldır? Satış sonrası müşterilerinize nasıl bir destek sağlıyorsunuz?

İmalatımız olan ürünlerin garanti süresi 2 yıldır. Aynı zamanda 10 sene süre ile geçerli ve T.C. Sanayi

Bakanlığı'ndan onaylı servis yedek parça garantisi verilmekte. Araçların garantisi olsun veya olmasın, deneyimli teknik kadromuz müşterinin kargo ile yolladığı veya kendi getirdiği aracın arızasını gidermekte bakımını yapmakta ve yeniden kullanılabilir hale getirmekte.

Ürünlerinizi nerelerde bulabiliriz? İnternette de sipariş verilebiliyor mu?

Ürünlerimiz herkese bir telefon kadar yakın. Türkiye'nin neresinde olursa olsun, ilgili kişinin firmamızın web sitesinde beğendiği aracı ısmarlamak üzere şirketimize telefon açması yeterli. Ayrıca internet üzerinden gönül rahatlığı ile sipariş verilebilir. Sipariş verilen ürünü bir gün içinde ambalajlayıp müşterimize ulaştırıyoruz.

T: (0332) 251 00 28

info@sgms.com.tr / bilgi@sgms.com.tr

İnternette ayrıca 2. el ürünler de satıyorsunuz. Bu sisteminizi de anlatabilir misiniz?

2. el ürünlerimiz bizim araçlarımız dışında, farklı firmaların ve yurt dışından ithal edilmiş araçlardan oluşuyor. Amacımız kâr etmekten ziyade ihtiyaca yönelik hizmet vermek. Üretici olduğumuz için bu 2. el araçları komple revize edip ihtiyaç sahiplerine garantili ve ucuz bir fiyatla vermekteyiz. Ülkemiz hurdalık haline gelmesin diye bu hizmeti sunmaktayız. Böylece milli servetin korunmasına da katkıda bulunmuş oluyoruz. 2. el ürünlerimizi de web adresimizden takip edip sipariş vermek mümkün.

www.sgms.com.tr

Yahudilikte faiz konusu

Ünlü banka hırsızı Willie Stutton'a, suç işlemek için neden bankaları seçtiği sorulduğunda, cevabı gayet basit olmuş: "Para orada da ondan." Sermayenin, olayların arkasındaki gerçek oyuncu olduğunu anlamak için Marx'ın öğrencisi olmak şart değildir.

Yahudilere karşı "Tanrı adına" işlenen suçların izini süreceksanız, sahnenin arkasında her zaman ekonomik faktörü bulursunuz. Yahudiler tarih boyunca dine dayalı her türlü konuya uygun günah keçileri olmuştur. Hıristiyanların açısından, Yahudiler ne de olsa, İsa Mesih'in katili sayılırdı. Dolayısıyla kitlelerin sefaletinden Yahudileri sorumlu tutmak gayet doğaldı; çaresi de onların parasını talep etmektir. Ellerinin altında yetenekli bir şamar oğlanı vardı. Şamar oğlanı çok çalışır -ki Yahudiler çalışkandır- ve çok biriktirirse, idareciler onu sömürebildiği kadar sömürebilirdi.

Eğer Yahudiler olmasaydı, dönemin Hıristiyan âlemi onları icat etmek zorunda kalacaktı dense, yeridir sanırım.

Adam Smith'e göre ekonomik gelişmenin koşulu sermaye birikimidir. Sermaye, birikim sonucu elde edilen likit ve hazır alış gücüdür. Bir ihtiyacın giderilebilmesi için birikim şarttır. Birikim yoksa, sermaye birikimi de olmayacağından, üretim artamaz.

Dolayısıyla ulus zenginleşemez.

Yine Adam Smith'e göre para demek, servet demek değildir. Para, yalnızca değişim aracıdır. Ulusun zenginliği, yaşamak için ihtiyaç duyulan malların miktarına bağlıdır. Bu da yalnızca tarımsal çalışmalarla sağlanamaz.

Servetin dayanağı emektir. Servetin asıl kaynağı emek olunca da, emeğin tarım ya da endüstri alanında kullanılıyor olması fark etmez. Öyle uluslar vardır ki, zengin topraklar üzerinde yaşadıkları halde fakirdir. Buna karşılık verimsiz topraklarda yaşayan birçok ulus zengindir. Aradaki fark, emek farkıdır. Çalışmak ya da çalışmamak... Emeğini değerlendirmek ya da değerlendirmemek...

Eğer bir halkın herhangi bir alanda emek sarf etmesine izin vermezseniz... Bir dakika, ne demek bu? Ortaçağ Avrupası'nda olduğu gibi Yahudilerin çalışabileceği iş kollarını giderek kısıtlar ve onları sadece faiz vermeye mahkûm ederseniz... Öyle mi oldu gerçekten? Yani Yahudiler yan gelip yatmak ve bir tek tefeci olmak istemedi mi yani? Bu mümkün mü, sevgili okurlar? Durup dururken tefeci olmayı kim ister?

Arz, talepten doğar. Sizden borç isteyen yoksa, siz istediğiniz kadar yarıntın "Borç vereceğim, hem de gayet uygun faizle" diye, kimse size yüz vermez. Ya da bir kadın dünyanın en eski mesleğini yapsın, herkes eşikle

Yahudilere karşı "Tanrı adına" işlenen suçların izini süreceksanız, sahnenin arkasında her zaman ekonomik faktörü bulursunuz.

mutlu mesut yaşıyor-
sa, ne kadar cazip ve
güzel olursa olsun
-ki pek azı öyledir-
kimse hayat kadınına
gitmez.

Konumuz faiz ve
konudan sapmasam
iyi olur. En basit
anlatımıyla faiz, bir
yatırımın, yatırım
dönemi süresince
(sadece) anaparasının
kazandığı paradır.
Faiz, bir sermayenin
getiri oranıdır. Bu
tanımlar arasında
iktisatçılar açısından
bir fark yoktur.
O halde şunu da
ekleyebilirim: Faiz,
bir borcun, verildiği
süre kazandığı
(doğurduğu da diye-
bilirim) paradır.

Faiz ayrıca sermaye-
nin maliyetidir. Sermayenizi hiçbir
iş yapmadan uyutursanız, faiz kadar
para kaybedersiniz.

Faizi Yahudiler mi icat etti peki? Ne
münasebet? Antik Yakındoğu toplu-
lukları hareketsiz nesnelere, bir bitki,
hayvan ya da insanmışçasına, kendi
kendine üreme yeteneği olan canlılar-
mış gibi ele alır. Dolayısıyla "yemek
parası" adı altında, herhangi bir
maddi desteğe -zeytin, hurma, tohum
ve hayvanlar- faiz uygulanması nor-
mal sayılırdı. Hangi dönemde mi?
M.Ö. 5000'lerde örneğin. Kayıtlara
göre gümüşe yüzde 10 ilâ 25, tahullara
ise yüzde 20 ilâ 35 faiz uygulanmış.
Mezopotamya, Hititler, Fenike ve
Mısır'da faiz yasal olup devlet eliyle
alınmış. Sümerlerde yıllık borca
genellikle uygulanan faiz yüzde 20
immiş. Günümüze ulaşan Sümer antlaş-
malarında görülen rakam hep budur.
Hammurabi Kanunları bu tür akit-
lerle ilgili maddeler içerir. (İstanbul,
Gülhane'de bulunan Arkeoloji
Müzesi'nde, bu tip ticari kanunların
ya da anlaşmaların ve faiz oranlarının
kayıt edildiği taşlar (evet, anlaşmalar
taşların üzerine yazılmış) sergilenmek-
te; müzeyi ziyaret etmenizi öneririm.)

Yahudi Kanunu borç ve faiz hakkında
ne diyor? Tora'mızı açalım ve baka-
lim.

"Halkıma, yanındaki fakire borç para
vereceğin zaman, ona alacaklı gibi dav-
ranma. Onun üzerine faiz yüklemeyin"
(Şemot - Mısır'dan Çıkış 22:24)

Öncelikle bu dizeden çıkan birkaç
ilke var: Eğer aynı anda Yahudi olan
ve olmayan iki kişi gelip borç isterse,
Yahudi olmayandan faiz almaya izin
olmasına karşın (bu konuyu biraz ile-
ride göreceğiz), öncelik Yahudi'nindir
(*halkıma*). Ayrıca maksat faiz almak,
yani çıkar sağlamak değil, yardım
etmektir. Eğer biri fakir olan diğeri
fakir olmayan iki Yahudi gelirse,
öncelik fakirindir (*fakire*). Başka şehir-
den bir fakir ile kendi şehirden bir
fakir gelirse, kişi önceliği kendi şeh-
rinden olana vermelidir (*yanındaki*).
Kendi şehrindeki herhangi bir fakirle,
fakir bir akraba gelirse, öncelik akra-
banındır (*yanındaki*).

Borç alanlar *Tanrı'nın Halkı*'dır; geçim-
leri, Tanrı'nın sorumluluğu altındadır.
Bu nedenle onlara yardım eden her-
hangi bir Yahudi, Tanrı'nın, bu davra-
nışının karşılığını vereceğinden emin
olmalıdır.

Borç veren kişinin, parasını geri alma-

ya elbette hakkı vardır ancak karşı
tarafı sıkıştırarak veya borcunu sürekl-
li hatırlatarak onu utandırmamalıdır.
Borçlunun borcunu geri ödeme zama-
nı gelmişse ve durumunun iyi olma-
dığı biliniyorsa, onu ödeme yapmaya
zorlamak yasaktır (*Raşi*). Zorlamak
bir yana, onun göreceği şekilde önün-
den geçmekten bile kaçınılmalıdır
(*Talmud, Bava Metsia 75b*).

Yani "İshak'ın borcunu şimdiye kadar
ödemesi lazımdı. Gerçi sıkıntıda ama
ben yine de dükkânının önünden
şöyle bir geçeyim de kendimi hatırla-
tayım" ... I-ih. Yasak!

Şimdi Levililer Kitabı'na geçiyoruz:

"Kardeşin düşkünleşir, senin yanında
iken (*maddi*) bocalamaya girerse, onu des-
teklemelisin - hem onu, hem de bir Ger
(*Tsedek*) veya (*Ger*) *Toşav*'ı - ki seninle
yaşayabilsin. Ondan faiz ve artırma alma
-Tanrından çekin- ve kardeşin seninle
yaşayabilsin. Parayı ona faizle verme.
Yiyeceğini artırma amacıyla verme."
(*Vayikra 25:35-37*)

Hemen açıklamalara girişelim:

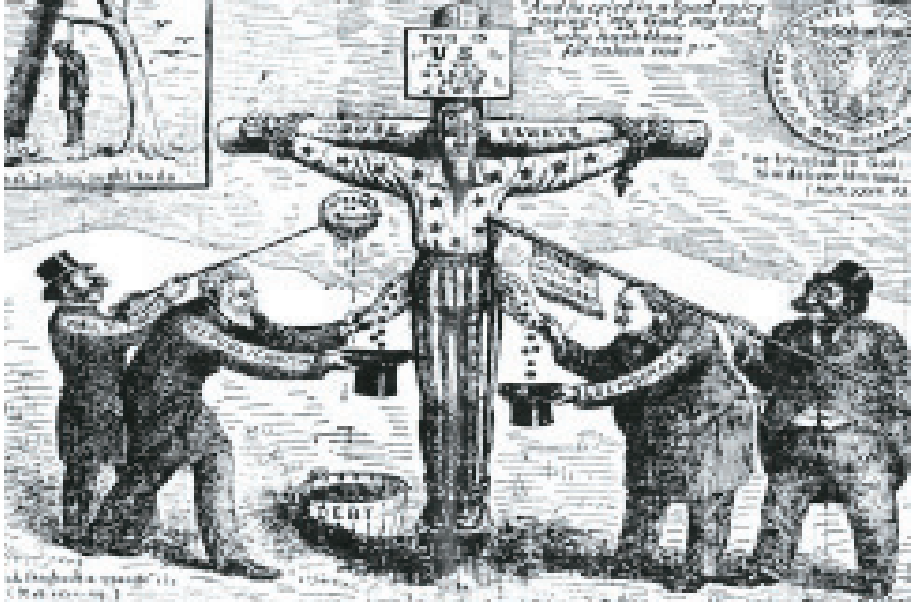
Düşkünleşmek fiili, para kaybetmeye
başlamış ancak henüz tamamen fakir-
leşmemiş olan bir Yahudi'yi tanımla-
maktadır. Onun düşüşünü yavaş-
latmak ve varlığını yeniden kazan-
masına yardım etmek, yanındaki tüm
Yahudilerin sorumluluğudur.

"Senin yanında", "seninle" anlamına
gelen İbranice *imah* sözcüğü burada
iki kez geçmektedir. Bu vurgunun
ifade etmek istediği: Bir kişi, zor
durumda olan başkalarının sıkıntı-
sını, kendisiyle ilgisizmiş gibi kabul
edemez. "Bu onun derdi, bana ne?"
diyemez. Böyle bir kişiye yardım
etmek herkesin sorumluluğudur. Kişi,
gözünün önünde gerçekleşen trajedi-
ler karşısında duyarsız kalamaz (*İbn
Ezra*).

Pasuk, aslında şöyle demektedir:

Sıkıntıda olan kişiye yardım etmek
için tamamen fakirleşmesini bekleme.
İlk işaretleri gördüğün an, devreye gir
çünkü tamamen düşerse, onu tekrar
kaldırmak çok daha zor olacaktır.

Ger (*Tsedek*), Yahudiliği sonradan
kabul eden, *Ger* (*Toşav*) ise Yahudi
olmayan ancak Nuh'un Yedi Emri'ni
benimsemiş olan, putperestlik yapma-

Tora, borç karşılığı faiz verme konusunda, Yahudi olmayan kişilere kısıtlama getirmemiştir. Başka bir deyişle, Yahudi olmayan biri, bir Yahudi'ye, faiz alma amacıyla borç verebilir. Aynı şekilde bir Yahudi, Tora izin verdiği için, Yahudi olmayan birinden faiz alabilir. Karşılıklı bir eşitlik söz konusudur.

yan ve Yahudilerin arasında yaşayan *Yerleşik Yabancı'* dir. Bu kişiler de, maddi durumlarının bozulması halinde, yardımı hak eder.

Fakir biri tzedaka almaya alışkındır ama borca ihtiyacı olan kişi, genelde fakirlik görmemiş olan kişidir. *Tzedaka* isteyemeyecek kadar gururludur. Bu yüzden kimseden hiçbir şey talep etmeden ölüp gidebilir bile. Tora bu nedenle onun düşmesine meydan vermeden desteklemeyi emreder (*Meam Loez*). Burada vakur kişilerden söz edilmektedir tabii, yüzüzlerden değil.

Tora, borç karşılığı faiz verme konusunda, Yahudi olmayan kişilere kısıtlama getirmemiştir. Başka bir deyişle, Yahudi olmayan biri, bir Yahudi'ye, faiz alma amacıyla borç verebilir. Aynı şekilde bir Yahudi, Tora izin verdiği için, Yahudi olmayan birinden faiz alabilir. Karşılıklı bir eşitlik söz konusudur.

Ancak bir Yahudi'nin başka bir Yahudi'den faiz alması yasaktır. Bu da, karşılıklı bir eşitlik örneğidir.

"Faiz" (*Neşeh*) ile "artırma" (*Tarbit*) sözcükleri aslında eşanlamlıdır. Din âlimi Kli Yakar, *neşeh* sözcüğünün ısıрма anlamına gelen *neşilha* ile aynı kökten geldiğini vurgular. *Neşeh*, yılan ısırığına benzer. Topuğuna küçük bir ısırık alan kişi belki bunu fark etmez ama zehir sonradan yayılıp vücudu sarar ve insanı öldürür. Faiz de buna benzer.

Bir örnekle daha iyi anlamaya çalışalım mı?

Eğer bir kişi bir başkasına 100 lira borç verir ve borcunu geri ödemediği her ay için ona 1 lira ödeme şartı koyarsa, bu *Neşeh*'tir. Zira zaman geçtikçe borç "ısıra ısıra" birikmektedir. Öte yandan bir kişi belirli bir zamana kadar 100 lira borç verir ve bu süre dolduğunda hem parayı, hem de üzerine 5 lira ödemesini şart koşarsa, bu *Tarbit*'tir. Çünkü burada sürekli bir ısıрма yoktur. Borç para, bir süre sonra "artmaktadır". Ancak bunların her ikisi de yasaktır.

Dizedeki "yiyeyeğini artırma amacıyla verme" ifadesi, örneğin buğdaydan da tarbit alınabileceği (100 kg buğdayı

borç verip geriye 105 kg almak gibi) anlamına gelmektedir.

Geldik üçüncü kitabımız (aslında Tora'nın beşinci kitabı) Devarim'e (Yasa'nın Tekrarı):

"Kardeşine -(ister) para faizi, (ister) yiyecek faizi, (isterse de normalde karşılığında) faiz alınan (başka) herhangi bir şeyin faizi (olsun)- faiz verme. Yabancıya faiz verebilirsin ama kardeşine faiz veremezsin." (23:20-21)

Başka bir deyişle "kardeşinden faiz karşılığında borç alma." Böylece Tora daha önce faiz karşılığı borç vermeyi yasaklamışken, burada faiz karşılığı borç almayı da yasaklamaktadır. Başka bir deyişle, Yahudiler arasında faizin hem verilmesi, hem de alınması yasaktır. (*Sifre* 262; *Talmud, Bava Metsia* 75b, Raşi)

Parasal başka konularda, mağdur durumdaki bir kişiye yönelik bir yasak yoktur. Bir kişi maddi kayba razıysa, bunu çekme hakkına sahiptir. Ancak faiz konusunda Tora, faiz vermeyi bile yasaklamıştır. Bunun muhtemel nedeni kolayca işlenebilecek bir günah olmasıdır. Tora bunu her iki yönden engellemek istemiştir (Ramban).

Yahudiler Ortaçağ'da neden tefecilik yapmaya başladı konusuna geri dönecek olursak... Faizsiz dönemeyen ekonomilerini doğrultmak isteyen Hıristiyan derebeyleri, Tora'nın (ki, Eski Ahit adı altında İncil'in ilk bölümünü teşkil eder) bu emirlerini ele alarak "kardeş" sözcüğünün kendileri arasında da geçerli olduğunu sanmış ve birbirlerine faiz veremeyecekleri sonucuna varmış; ortada hazır bir günah keçisi olduğundan, borç alma verme durumlarında Yahudileri kullanmaya karar vermiştir. Bunun bir avantajı daha vardı tabii. Hıristiyanların arasında sığıntı gibi yaşayan Yahudiler seslerini yükseltemediğinden, borçlarını ödeme konusunda zora düşen asiller ne yapardı dersiniz? Borçlarını ödeme-yiverirler, olur biterdi. Ya da tefeci ile birlikte bütün Yahudi köyünü kılıçtan geçirirler, ortada ne borçlu kalırdı, ne alacaklı. Temiz iş.

Yeni bir konu ile tekrar buluşmak üzere, esen kalın sevgili okurlar. ■

SAC®

BAKIM DÜNYASI

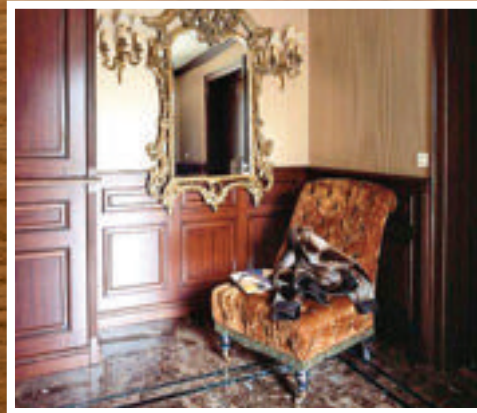
Profesyonel Kozmetik Ürünleri

LOREAL KERASTASE
WELLA SEBASTIAN
OSiS+ Schwarzkopf
nashi ARGAN **avines**
Marrakesh LANDOLL
OROFLUİDO **GOLDWELL**
organic **GLOBAL KERATIN**
LCN JOHN FRIEDA
Murad *Sally Hansen*
BURT'S BEES **J JESSICA**
Bio-Oil **bliss**
femfresh

%40'a varan indirimlerle..

www.sacbakimdunyasi.com

Ahşap ve sanatın buluştuğu nokta...

Ürünlerimizde kesinlikle polyester döküm kullanılmamaktadır, tamamı el yapımı ve ahşap oymadır.

Yıldız Sanat Evi Mobilya'nın kuruluş öyküsünü bizimle paylaşır mısınız?

1978 yılında mesleğe başladım. 1983 yılında ilk oyma atölyemi kurdum. Askerlik celbinin gelmesiyle atölyeyi kapatmak zorunda kaldım. 1990 yılında 50m2'lik oyma atölyemi kurdum. Bu küçük atölyemi 1995 yılında imalathaneye çevirdim ve aynı yıl yurt dışından Kazakistan Almaata Ankara Oteli'nin, Taşkent İnter Continental Oteli ve İnter Otel Pentagrad / St. Petersburg Oteli'nin hareketli mobilyalarını yaptım. Bu süre zarfında 50m2 olan atölyemi büyüterek, kapalı alanı 1200m2, açık alanı 1000 m2'lik bir alanda hizmet vermekteyim. Yurt içinde ve yurt dışında mobilya ve dekorasyon hizmetleri veriyorum. Son olarak Ukrayna Kiev'de Uğur Bekâr Bey'in malikânesinin sabit mobilya işlerini yaptım. MRC tasarımdan Yüksek Mimar Mişel Orduluoğlu ile birlikte çalıştık.

Bu mesleği nerede öğrendiniz?

Ben ahşap oyma ustasıyım. Önce ustam Stelyo'nun yanında, Sarıyer Büyükdere'de sonra Tophane'de çalışmalarına devam ettim.

El işçiliği günümüzde ender rastlanan bir yetenek... Kaç kişilik bir ekiple çalışıyorsunuz?

Şimdi kadromda 17 kişi çalışıyor.

Genelde hangi tarz mobilyalar üretiyorsunuz?

Daha çok karşımdaki insanı dinleyerek onun tarzını anlamaya çalışıyorum. Zevkler ve beğeniler de, daha çok insanların yaşlarına göre değişmekte. Bu anlamda, Klasik tarzda mobilyanın yanısıra, modern mobilya da çalışmaktayım. Ayrıca klasik ve modern tarzın bir araya gelerek oluşturduğu, avangart tarz da müşterilerimden gelen istekler arasında yer alıyor.

Ev, işyeri ve oteller için bugüne kadar yaptığınız ürünler nelerdir?

Yaptığımız çalışmaları isimlendirirsek kapı, merdiven, küpeşte, soyunma dolapları, banyo dolapları, yemek odası takımları, yatak odası takımları genç odası takımları, komodin, şifonyer, jozefin, puf, kanepeler, koltuk, sedir, orta sehpa, dresuar, ayna çerçevesi, tırnak portmanto bu çalışmalarımızda ister klasik, ister modern tarzda mevcut ekibimizle hizmet vermekteyiz. İş yerimizde cila hanemiz mevcuttur ve burada normal cila, patine, lake, parlak lake, mat lake, altın varak, gümüş varak gibi hizmetler vermekteyiz.

Sipariş üzerine çalıştığınıza göre müşterinin zevk ve beklentilerine nasıl cevap veriyorsunuz?

Önce müşteriyi bir dinlerim. Tarzını, zevkini ve mobilyayı nasıl kullanacağını sorarım. Sonra çeşitli alternatif ve projeler tasarlarım. Benim için her şeyden önemli olan müşteri memnuniyetidir.

Müşterinin ev, işyerine gidip yerinde çözümler üretiyor musunuz?

Evet tabii ki, yönlendirme de yapıyoruz. Atölye olarak bu piyasanın çok kaliteli mimarlık bürolarıyla çalışıyoruz. Bunlardan bazıları ile The Marmara İstanbul ve bazı Bodrum otellerinde çalıştık. Ayrıca birçok tanınmış aileye de birebir hizmet veriyorum.

İstanbul'da, Beykoz Konakları'nda birçok villa dekorasyonu ve sosyal tesislerini yeniledik. Çubuklu Vadi Evleri, Acarkent, Büyükdere Alsit sitesi ve yine Büyükdere'de Halit Cıngıllıoğlu'nun evini Murat Atabarut Bey ile çalıştım. Yeniköy Sait Halim Paşa Yalısı'nda, 1984 yılında rahmetli Yüksek Mimar ve hoca Şandor Bey ile çalıştım. Ayrıca İstanbul Sürmeli Otel ile Titanik Otel de çalıştığım mekânlar arasında yer alıyor.

YILDIZ SANAT EVİ

Beykoz Mah. İshaklı Köyü Ayazma Cad. No:28
(Polonezköy'den 5 km ilerde Cumhuriyet Köyü'nün bitiminde)

(0532) 354 55 74

info@yildizsanatevi.com | www.yildizsanatevi.com

BATAKLIKLA KONUŞAN ADAM

Bataklığın
içinde Labirent
oldum bilmeden

İstmeden başladım hiç
çizilmemiş bir yerden

Uzak kuklaları filizlendiren bir
yağmur gibi

Dansı bahçıvan rüyası

Şiiri bir oltanın kancası

Bataklık yutmayı öğreniyordu
kendinden

Bense geçip gidiyordum
darmadağın bir
tünelden...

Hiç kimseye anlatamadığımız şeyler vardır.

Bazen bir sözü, bir rüyayı, bazen de bir arkadaşı her-
kesten saklarız. Kendimden bile sakladığım bir şey
vardı. Benim ustam bir bataklıkçıydı. Yol gösterenim,
sırdaşım, değneğim, ışıktan öte aydınlığım. Attığım
adımın hesabıydı O...Ve aldığım nefesin intikamı. Ben
bugün bir "hiç"sem onun sayesinde. Fakat bataklık,
hiçliğini kime borçlu olduğunu bilmiyor. Nereden bildiğini bil-
meyen bir bataklıkla konuştum ömrüm boyunca. Onda sustum...
Özgürlüğüm, umudum Onda son buldu...

Bakire bir yoldan geçerken rastladım bataklığa. İçinde küfür kıya-
met ve başlangıcını yitirmiş "son" lar... Her düşünce inine akı-
yordu ve tohumlar başağında saklanıyordu. Çizgilerini uğurlayan
yaşlı ressam gibi buruştu ellerim, yüzüm sarıya teşne.

Ve yayıldı bataklık. Genişleyen sınırlarıyla aldı özgürlüğümü içine. Her sığmaz olduğunda genişlemeye devam etti. Oysa kömürün sönmüş yarısıyla geliyordu aklıma. Diyordu ki: "Ey özgürlük; her zaman batan geminin malıydın, bunu sakın unutma."

Bataklıkla konuşan adam dediler bana. Öyle ki; "tek olan" çokluktan duyurdu kendine, yoklukta kendini buyurdu. "Doğru yalanı duyduğunda gerçek masalı yaşarsın" dedi bataklık. Sözlerim ağladı, görmez olduğumda duydum sesini, duymaz olduğumda yetiştim sana. "Ey özgürlük" dedi bataklık ve ekledi "ne kadar uzağa kaçarsan o kadar içimdesin aslında." Ne zamandı hatırlamıyorum. Ya kıyametten sonra ya Tanrıdan az önce. Hiçbir şey fark etmiyordu, bataklığın içindeki zaman geçmek bilmiyordu. Ustam okyanuslar dolusu özgürlüğü yutandı, bense maviye küskün yitik korsan. Elimde sahte haritalar, gözlerim ufukta ilerliyordum. Hatırlıyorum

beni yolumdan çevirmeyen özgürlüğün lanetiydi. Ve Kâinatı yutmak üzere yola çıkan minik bir bataklıkta benim ustam. O günden bugüne hiç sevmedim Onu. Beni terk etmesi için her şeyimi vermeye hazırım hala. Bana rağmen özgürlüğümü yutan bu bataklık yok olsa hiç üzülmem. Bana rağmen beni yutmaya hazır bir usta. Kıldan ince bıçaktan keskin bu yolda, ihtiyacım olmayan tek şey gibi geliyor bana. Çünkü inanmadığım bir şey vardı Onda ve inanmadığım bir yere götürüyordu her nasılsa. Daha ben bilmeden biliyordu düşüncelerimi. Söylenmeden duyuyordu sözlerimi. Dedi ki: "Sen her şeyden kaçırıyorsun. Her şeyse benden... Küreklere asılmazsın bu hikmeti çözmeden..."

Tarif ettiği yerde herhangi bir yol yoktu. Hiçbir yere gidemeyen adımlar atıyorduk yeni baştan. Yeni baştan adımlanıyorduk hiçbir yola sığmadan... Anlattığı yerde zaman yoktu. *Hiçbir şey erken ya da geç değildi. Tam zamanı hiç değildi.* Ustam adeta anlattıklarını da yutuyordu. "Ben bataklığım" dedi birden; "kendimi yutana dek tükenmem." Korku yeniden canlanıyordu anlattıklarında. Ben delice kaçmak istiyordum yanından. Umudumun bilekleri acımişti sıkılmaktan.

Diğer tarafta düşler vardı. Çiçekler, kuşlar, dağlar, okyanuslar ve nice hayırsız dualar. Bataklığın dışında bir hayat vardı ve *Tanrı'nın dışında yeni bir Sanrı.*

Diğer tarafta akıl, kalp, vicdan vardı yanında yalanı bol kutsal kitaplar. Ustalar ve çıraklar vardı bir de yeni yetme duvarlar. Örmek kolaydı da, yıkmak döküyordu okunmamış sakallarımı. Çok yorulmuştum, diğer taraftan bataklıktan kurtulmak için umutlanmıştım. Dedim ki; "ey özgürlüğümün zinciri" kop artık. Dinsin bu dinsiz fırtına. Sırtıma sapladığın çalkantı terk etsin gövdem. Zihnime üflendiğin yeter; *tesadüfün böylesi kaderin ciloesinde yok olsun.* Artemis sunağı üzerinde kurban edilse de başım; inandığım yeri terk etmem, kalbimin coğrafyasını sana yedirmem... Ne kadar sürdü bilmiyorum. Belki bir "an" belki bin sonsuz zaman. Öylece bekleştik... Birden bataklık gülmeye başladı ve bana cevap verdi: "Ne zaman ki sözünü tutar her fırtına, işte o zaman veda eder bu çalkantı sırtına." Verdiği cevap bir özgürlük daha eksiltti benden. Başımı öne eğdim aslında konuşmasını istemiyordum artık. Ne düşündüğümü biliyordu ama durmadı anlatmaya devam etti. "Bir daha sakın terk etmeyeceğin yere inanma ve kader dediğin en büyük tesadüftür aslında." O an anladım gerçek kıyamet ikiye bölünmekmiş. Çok kızdı bataklık ve haykırdı "korkma" dedi "korkma" sonra sustu. Öyle ki; zaman üstümüze kendini kustu. Düşüncesini duydum bataklığın tekrar "korkma çocuk korkma" diyordu "her ikinin sonu birde biter nasılsa."

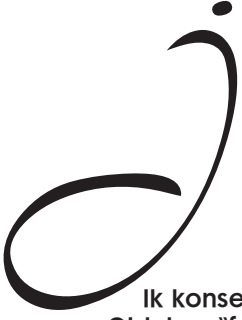
Anlamıyordum hiçbir sözünü. Cesaretimi toplayıp sordum ona: Kimi bekliyorum ben, atan bu kalbin orta yerinde? Bu kez kızmadı ve bekletmeden cevap verdi. "Bizi bende bekleyene gidiyor yol, ten bizsizlikte bitiyor" dedi ve ansızın gitti kelimelerden. Bir parça daha eksiltti benden. Biraz daha özgürlük aldı içine susarken. Hiç dinmeyen bir yankı bıraktı bana çekip giderken. "Sakın unutma" diyordu "sakın unutma, en büyük mahkûmiyet özgürlüktür aslında." ■

Güher & Süher
PEKİNEL

PIYANONUN SULTANLARI

Çok nazikler, çok hoşlar ve çok başarılılar... Müzikle iç içe bir hayat yaşıyorlar. Peki hiç mi sıkılmıyorlar bu kadar yoğun bir tempoda çalışmaktan – ya da birbirlerinden? Yıllardır beraber harika projelere imza atmış olan Güher ve Süher Pekinel, aslında ayrı ayrı şeyler yapmaktan hoşlanan ve bunun tadını çıkaran bir ikili. İçinde buldukları sosyal sorumluluk projeleri de en az başarıları kadar dikkat çekici. İkili olarak uluslararası müzik dünyasında ilgi odağı olmanın yanısıra, günümüzün önder sanatçıları arasında da yer alıyorlar. Ve işin en ilginç yanı ne biliyor musunuz? Pekinel, kendi "müzikal nefes derinliklerine" odaklanabilmek için göz temasında bulunmadan çalan dünyanın tek ikilisi! Göz temasında bulunmadıkları anlar sadece piyanonun başında oldukları sürece geçerli, diğer zamanlarda ise birbirlerine bakarken adeta gözlerinin içi gülüyor. Gelin bu başarılı ikiliyi daha yakından tanıyalım...

İlk konserinizi 6 yaşınızda verdiğinizi biliyoruz. Oldukça "farklı" bir çocukluk dönemi geçirmiş olmalısınız. Çocukluk deyince aklınıza ilk gelen nedir?

Güher Pekinel: Çocukluğumuz hep müzik ve sanatın değişik dalları ile dolu geçti. Dört yaşında piyano çalmaya başladık. Bahsettiğiniz altı yaşındaki solist ve ikili olarak çaldığımız ilk konserimizden sonra da dokuz yaşında Ankara Filarmoni Orkestrası ile birlikte, Cumhurbaşkanı İsmet İnönü ve eşinin de izledikleri ve radyodan canlı yayınlanan bir konser verdik. Bu yüzden çocukluk deyince aklımıza ilk gelen müzik ve müzikle olan bağları nedeniyle bütün sanat dallarının tüm renkleri ve çeşitliliğidir.

Müziğe ilginiz olduğu nasıl anlaşıldı?

Süher Pekinel: Bir yandan çok küçük yaştan beri müziğe karşı büyük bir duyarlılık, diğer yandan ise annemizin piyano çalmış olması ve evde her zaman değişik müzik türleriyle çevrili olmamız, doğal olarak bizi müziğin sihri- nin içine çekti. Bu yüzden özellikle piyanoda kulak sonucu çıkardığımız ses ve küçük denemeler annemin tümüyle kendisini bize adamasına vesile oldu.

Ailenizin bu süreçteki rolünü nasıl değerlendiriyorsunuz?

SP: İkiz olmamızdan dolayı, her konuda olduğu gibi, müzik eğitimimizde de ailemiz aramızda hiçbir ayırım yapmaya çalıştı. Ailemizin desteği ile 10 yaşından itibaren aynı hocalarla çalıştık, fakat bireysel kişilik ve karakterlerimiz her zaman bir şekilde kendilerini ifade etmişlerdir. Ne de olsa, birbirimizden ve etrafımızdan ne kadar etkilensek de, içgüdüümüz ve birikimlerimiz doğrultusunda gelişimimizi kendimiz şekillendiriyoruz. İyi bir düo olmanın ön koşullarından biri de iyi birer solist olmak ve kendinize has ton renginizi ve tekniğinizi bulmaktır; bu yüzden de yolumuzu genç yaşlarda solist olarak ayırdık.

GP: Seneler sonra yollarımızı birleştirdiğimizde ayrı çalışmalarımızın sonucu olarak geliştirdiğimiz değişik yönlerimiz ortak çalışmalarımızda daha güçlü ve özel bir sentez ve denge yaratmaya başladı ve halen devam ediyor. Birimizin fark edemediği veya önemsemediği bir ayrıntıyı diğeri görebiliyor.

Hem kardeş, hem iş ortağı, hem de komşusunuz... Samimiyetinize sığınarak soruyorum, bu denli iç içe bir yaşamda hiç kavga ettiğiniz oluyor mu? Anlaşamadığınız konular neler?

SP: Aslında ikiz olmamız bizi yıllarca "yordu". Her birimiz kendi yolunda gelişmesine rağmen, ikiz olduğumuz için, solist olarak kazandığımız ödüller de dahil olmak üzere, her şeyi paylaşmak zorunda kaldık. 18 yaşındayken ikimizin de solist olarak yarıştığı Almanya Ulusal yarışmasında birincilik ödülü ikimize de layık görüldü. Bundan sonraki yolculuğumuzda ise zaman içerisinde aramızdaki derin ve

güçlü bir bağ aradığımız dengeyi de şekillendirip yerine oturttu.

GP: Bu bağ korumanın tek yolu kendimiz olmak. Zaman zaman kopma noktasına gelebiliyoruz tabii, bunun da olmaması mümkün değil. Ama artık çok basit şekilde aşıyoruz bunları. Örneğin bir eseri çalışırken yorum farkımız olunca çelişiyoruz. Fakat prova kayıtlarını dinlediğimiz anda en doğru ve en uyumlu yorumu beraber seçebiliyoruz.

Çocukluğumuzdan beri birbirimizden farklı olmak için, uğraştığımız ve aramızdaki kuvvetli bağa rağmen birer birey olmaya çalıştığımız için ister istemez pek çok konuda tartışabiliyoruz. Hatta yıllar ilerledikçe her konuda tartışıyoruz diyebiliriz! Aslında, bizi ileriye taşıyan da bu. Tabii ki mesleğimiz gereği ve paylaştığımız projelerde beraber hareket ediyoruz. Yine de, her ikimizin de üstüne düşen görevleri yalnız yürütüp sadece zor kararlar için birbirimizi bilgilendiriyoruz. Konserler için de, yine detayları oturtmak açısından, çok daha fazla yalnız çalışıp eserin tüm yönlerini ve içeriğini araştırıp oturtuktan sonra, beraber çalışmamız konsere hazırlanmamız sürecini de kısaltıyor. Gördüğünüz gibi, görüldüğü kadar iç içe değiliz ve değişik yönlerimizi geliştirmemiz sayesinde bugün hala beraberiz.

Çalışmak dışında, birlikte yapmaktan keyif aldığınız aktiviteler hangileri?

SP: Baleden operaya, resimden tiyatroya, sinemadan edebiyata, tüm sanat etkinliklerinden keyif alıyor, hem profesyonel hem de bireysel olarak bize zenginlik kattığına inanıyoruz. Bunun dışında müziğin dışında olan arkadaşlarımızla da her türlü duyguyu paylaşmak ve çok sevdiğimiz doğanın güzelliğine tanık olmak bizim için çok önemli.

"Kusursuz performansınız" ve "telepatik bir uyumunuz" var. İkiz olmanızın bunda büyük rolü olabilir mi? Aynı anda aynı şeyleri hissedebiliyor musunuz?

GP: İkiz olarak normalde aynılık vurgulanır fakat biz dinamizmimizi ve uyumumuzu aslında karıştıktan alıyoruz. Küçük yaşlarda bile solist olarak aynı hocalarla çalışırken aynı repertuarı çalmadık. Denge ve yaratıcılığımız, birey olarak geliştikten sonra beraber çalmaya başladığımızda kendini belirgin etti. İkiz olmanın ayrıcalığının verdiği bir bağ ile değişik açılardan bakarken, yepyeni ortak ve uyumlu bir eseri yaratabildiğimizi düşünüyoruz. Sahneye beraber çıktığımızda tek nefes olarak eser yaratabilmenin hazzı gerçekten çok özel. Bu bağın ne kadarını tek yumurta ikizi oluşumuza borçluyuz bilemem ama benim için temelinde birbirimizi gerçekten dinlemek yatıyor.

10 yaşında ailenizin desteği ile gittiğiniz yurtdışında, aldığınız herkese nasip olmayacak bir eğitimin dışında, dünyanın en önemli konser salonlarında saygın orkestralar ve şeflerle çalışmanın yanı sıra dünya devleri olan CD ve DVD firmalarıyla iki piyano için en önemli eserleri kaydedip birçok ödül kazandınız.

Geriyeye baktığınız zaman yapmak istediğiniz ve yapamadığınız bir şeyler var mı?

SP: Hakikaten bu saydığınız tüm gelişmeleri değerlendirirken fevkalade zor ve dikenli bir yoldan geçmemize rağmen verdiğimiz kararlar, aldığımız sonuçlar dahilinde ulaştığımız noktada tabii ki büyük şansın ve bize inanan ve destekleyen önemli müzisyenlerin çok büyük katkısı oldu. Sonuç olarak, yaptığımız yarışmalar ve verdiğimiz başarılı konserlerin dışında güçlü müzik kişiliklerin sizi inanarak desteklemesi çok önemli. Dünyada bir sürü çok iyi müzisyen ve enstrümentalist var. Ve başladıkları kariyerlerinden bir süre sonra maalesef bir şey duymuyoruz. Önemli olan, yıllarca çitayı yükselterek en yukarıda kalmaya çalışmak. Bugün geriye bakınca da Türkiye’den çıkmış bir piyanist olarak bunu başardığımızı düşünüyorum. Tek içimizde kalan bize desteği ile çok yardımcı olan Deutsche Grammophon tarafından Karajan’la planlanmış fakat vefatı dolayısıyla gerçekleştiremediğimiz Mozart 2 ve 3 Piyano Konçertoları. Bunun dışında tabii ki hala kafamızda yapmak istediğimiz pek çok proje var, fakat içimizde “yapamadık” dediğimiz bir şey yok.

Sosyal sorumluluk projelerinizle her daim sanatçılara örnek oldunuz. Son dönemde ne gibi projeleriniz oldu ve projeleriniz nasıl ilerliyor?

GP: Devam ettirdiğimiz üç projemizden de çok etkileyici sonuçlar alıyoruz. “Dünya Sahnelerinde Genç Yetenekler” projemizin amacı, bildiğiniz gibi üstün yetenekli gençlerimizin dünya çapında tanınmış ve dallarında en iyi hocalarla Avrupa’da eğitim görmelerini sağlamak, dünya sahnelerine yollarını açmak ve uluslararası yarışmalarda başarılarına imza atmalarına katkıda bulunmak. Bu kapsamda, üç sene zarfında bursiyerlerimiz uluslararası müzik yarışmalarında dört birincilik ödülü kazandılar.

Bir diğer proje; altı buçuk sene evvel Türkiye’nin her yöresinden seçilmiş üstün yetenekli çocukların okuduğu TEVİTÖL özel yatılı lisesinde kurduğumuz müzik bölümünde müzik eğitimi, öğrencilerimizin sadece müzikal anlamda kültürlerini geliştirmekle kalmıyor genel gelişmelerini de ilerletiyor; daha yaratıcı, cesur, bilinçli ve hızla evrenselleşen dünyamızda daha uyumlu bireyler olmalarına yardımcı oluyor. Mayıs ayında Boğaziçi Üniversitesi’nde ve ardından Kadir Has Üniversitesi’nde öğrencilerin verdiği konser de her zamanki gibi, büyük ilgi topladı.

Üçüncü projemiz ise ünlü pedagog ve besteci Carl Orff’un sistemiyle ana okul ve ilkokullarda tamamen doğal yöntemlerle müzik dersini tekrar devreye sokarak müfredatla bütünleşmesini sağlamak. Bu metot dünyanın birçok ülkesinde başarıyla uygulanmakta olup, harika sonuçlar elde edilmektedir. Türkiye koşullarında yürütülmesi son derece zor bir proje olmasına rağmen amacımız ve arzumuz sistemin Türkiye’de de tüm okullarda uygulanması. İlk sene boyunca İstanbul, Ankara, Antalya, İzmir, Mersin, Bursa, Trabzon, Gaziantep, Mardin gibi değişik illerden seçilen otuz müzik öğretmeni, bu metodu geliştiren Carl Orff’un eski asistanı olan Prof. Dr. Jungmaier tarafından verilen seminerler ile eğitildi ve 20.000 çocuğa ulaştı. O zamandan beri, Milli Eğitim Bakanlığı ve “Orff Schulwerk Akademisi Türkiye” Avusturya, Almanya ve Salzburg

ORFF Enstitüsü yöneticileri ile ortak çalışmalarına devam ediyorlar.

“Dünya Sahnelerinde Genç Müzisyenler” projeniz nasıl aklınıza geldi ve nasıl gelişti?

GP: Fevkalade iç içe örülmüş bir örümcek ağı gibi çalışan müzik dünyasının içinde 45 sene yaşamış müzisyenler olarak gelecekle muamma olan çok kabiliyetli müzisyenler için 2010 senesinde “Dünya Sahnelerinde Genç Yetenekler” projesini kurduk. Amaç, sıra dışı yeteneklere sahip gençlerin eğitimlerine, her biri kendi alanında isim yapmış, uluslararası saygın pedagog ve müzisyenler ile çalışmalarını gerçekleştirmek ve ilerde dünya platformunda isimlerinin duyulmasını sağlamak. Bilgilerimizi gençlere aktarmak ve deneyimlerimizi onlarla paylaşmak sorumluluğunu üstlenmek. Ayrıca, aldıklarımızı da bir yerde geri vermiş oluyoruz.

Bu projede genç yeteneklerden beklentilerimiz oldukça yüksek ve üç senedir bizi hiç hayal kırıklığına uğratmadılar. Gece gündüz çalışarak zorlu elemelerden geçen müzisyenlerimiz Viyana, Paris, Berlin, Münih, Leipzig, Köln, Zürih ve Brüksel’de dünyanın en seçkin konservatuarlarında eğitimlerini sürdürüyorlar. Ülkemizde önde gelen orkestralarla birlikte çalan müzisyenlerimizin, konser videoları YouTube’da ilgiyle izleniyor olup, son olarak Nisan’da Boğaziçi Üniversitesi’nde Albert Long Hall’da verdikleri konserde büyük beğeni topladılar.

Projeye ilk aldığımız bursiyerlerimizden Kıvanç Tire, geçen sene dünyanın en köklü ve prestijli orkestraları arasında yer alan Leipzig Gewandhaus Akademisi’ne kabul edildi. İlk defa Mersin’de dinleyip programa aldığımız Veriko Cumburidze henüz 16 yaşındayken “7. Uluslararası Çaykovski Genç Müzisyenler Yarışması”nda jürinin ortak kararıyla en yüksek puanla birinciliği aldıktan sonra İsviçre’de Seiji Ozawa Akademisi’nin master class’larına ve Verbier Festivali’ne davet edildi. Ayrıca bu sene 41. İstanbul Kültür ve Sanat Vakfının davetlisi olarak Borusan Filarmoni Orkestrası ile İstanbul Festivali’nin, ülkemizde öngörülmeleyen durumlar nedeniyle Ekim’e ertelenen açılış konserinde çalacak.

2013 sezonundan itibaren sponsorluğunu Tüpraş’ın üstlendiği projede amacımız dünya çapında kariyerleri olan profesyoneller yetiştirmek. Türkiye’deki değişik müzik kurumları (İKSV, orkestralar, önemli konser salonları) destek verdikleri takdirde, hepimizin amacı doğrultusunda bu sanatçıların uluslararası platformda da başarılı olabilmelerine içtenlikle inanıyoruz.

Yaptığınız iş inanılmaz bir disiplin gerektiriyor, isyan ettiğiniz günler olmuyor mu hiç?

SP: Yaptığımız projeler hemen hemen tüm zamanımızı alıyor ve bazen çok zorlu ve dikenli yollardan geçiyoruz. Fakat Türkiye’yi müzik ve sanat açısından zenginleştirme ve ülkemizdeki nice genç yeteneğimize yol açabilme olanağı bizim için her zaman ağır basmıştır.

Bunun yanı sıra, birer sanatçı olarak kaliteli bir yorumun devamlılığını koruyabilmek için, her sanatçı gibi belirli bir disiplini tutturmak zorundayız. Sürekli seyahat hali sanatçıyı zorlayan bir durum, fakat dünya çapında bir kariyer

yapmak ve isminizi her zaman kaliteden ödün vermeden duyurmak mecburiyetindedir. Bunun için bu disiplini tavizsiz bir şekilde korumak şarttır.

Dünyaca ünlü sanatçılarla sayısız konserler verdiniz, aklınızda ve yüreğinizde yer eden, "bunun yeri ayrı" dediğiniz bir tanesi oldu mu?

SP: Ayırmak çok zor! Her konserte içimizde yaşadığımız derinliği mümkün olduğu kadar uzun ve etkili bir şekilde dinleyicimize de hissettirmek istiyoruz. Bu isteğin doğurduğu yoğunluk büyük ölçüde doğallık ve şeffaflık gerektiriyor. Çok saygı duyduğumuz ve sevdiğimiz sanatçılarla birlikte konser vermek içimizde duyduğumuz hazı hem derinleştiriyor hem de zenginleştiriyor.

GP: En önemli ve bizi en çok etkileyen konserlerimiz arasında Karajan'ın davet ettiği Salzburg Festivali'ndeki konserimiz, Zubin Mehta yönetiminde verdiğimiz Viyana Filarmoni Orkestrası ile 12 ülkede canlı yayınlanan "Eurovision Konseri", İsrail Filarmoni ile yaptığımız turne, Riccardo Chailly ve Berlin Filarmoni ile yaptığımız Almanya turnesi, New York Filarmoni ile açılış konserleri, Sir Colin Davis yönetiminde English Chamber Orchestra ve London Mozart Players ile İngiltere ve İspanya turneleri, Michel Plasseon yönetiminde Orchestre National du Capitole'de Toulouse'un Fransız başbakanının da bulunduğu 50. yıl kutlamaları konseri ve Jacques Loussier ile Avrupa turnesi yer alıyor. Burada saymadığımız birçok değişik orkestraların konserlerinin yanı sıra, son olarak Maggio Musicale Orkestrası ile Zubin Mehta yönetiminde Floransa'da verdiğimiz konser. Bu konser ayrıca DVD'ye alınmış olup yakında Unitel firması tarafından yayınlanacaktır.

Yalnızca klasik müzik mi dinlersiniz? Farklı müzik türleriyle aranız nasıl?

GP: Klasik müziğin yanı sıra dünya müziğine ve çeşitliliklere açık sanatçılar olarak yaşamaya özen gösteriyoruz. Kariyerimiz boyunca bizi en fazla zenginleştiren unsurlardan bir tanesi de değişik türdeki müzikler arasında kalıplardan arınmış olarak yeni etkileşimler yaşamak ve sentezler yaratmak oldu. Nitekim 2000 yılında, kendine özgü oluşturduğu caz temellere ait orijinal bir tarzı olan Jacques Loussier ile beraber çıkardığımız "Take Bach" CD'mizle bambaşka bir dinleyici kitlesine hitap etme fırsatını yakaladık. Jacques Loussier'in yanı sıra Temmuz başında İstanbul'a gelen Grammy ödüllü Bob James ile de yıllar önce CBS için, o zamanlar çok yeni olan "computer-synthesizer" odaklı Bach Jazz çalışmamız olmuştu ki bu da bizim için müziksel anlamda daha evvel yaşamadığımız yenilikler tattırması.

SP: Değişik müzik türleri gitgide evrenselleşerek ve iç içe geçerek harmanlanmaktadır. Bu yüzden de farklı müzik türlerini dinlememiz yeni vizyon yaratabilmemiz açısından da çok önemli. Mesela her yıl yaptığımız bir çalışma, Londra'nın "Proms Festivali"nde dünyanın önemli, yeni ve ilginç bestecilerini BBC'nin canlı verdiği konserlerden bizzat takip etmek. Bu müzikal nefesimizi ve dünya görüşümüzü de etkiliyor.

Hayatınız belgesellere konu oldu. Herkese nasip olacak bir şey değil sanırım... Bu konudan birazcık söz edebilir misiniz?

“ASLINDA ARKADAŞLARIMIZ BAŞTA OLMAK ÜZERE ÖZEL HAYATIMIZ VE HAYAT TARZLARIMIZ BİRBİRİNDEN TAMAMEN FARKLI. İKİMİZ DE HER ŞEYİ ÇEŞİTLİ RENKLERİYLE YAŞAMAYI SEVİYORUZ. HER SANAT DALI BİZİM İÇİN MÜZİĞİMİZİ ETKİLEYEN BİR DİNAMİK YARATABİLİYOR.”

Süher Pekinel

“İKİZ OLARAK NORMALDE AYNILIK VURGULANIR FAKAT BİZ DİNAMİZMİMİZİ VE UYUMUMUZU ASLINDA KARŞITLIKTAN ALIYORUZ. DENGE VE YARATICILIĞIMIZ, BİREY OLARAK GELİŞTİKTEN SONRA BERABER ÇALMAYA BAŞLADIĞIMIZDA KENDİNİ BELİRGİN ETTİ.”

Güher Pekinel

Fotoğraf: Nihat Odabaşı

SP: Belgesellere konu olmak bambaşka bir duygu. Hayatımızın değişik renkleri tüm dinleyicilerimizin önünde... Belgesellerden alıntılar Arthaus Berlin firmasından çıkardığımız iki DVD'mizde de değişik versiyonlarıyla yer almaktadır.

Yukarıda bahsettiğiniz 41. İstanbul Müzik Festivali'nin açılış konseri ve onur ödülünün size takdim edileceği tören 9 Haziran'da gerçekleşmesi gerekirken ülkemizde yaşanan gerginlik nedeniyle ertelendi. Bu konudaki düşünceleriniz nelerdir?

GP: Açılış konseri ve ödül töreni maalesef iki defa planlanıp öngörülmesine rağmen gerçekleştirilemedi. Gezi Parkı'nın yıkılma planlarıyla başlayan ülke çapındaki gösteriler hakikaten hepimizi ilk defa gençliğin sesini, bu kadar barışçıl bir şekilde duyurmak için giriştiği bir toplumsal hareket olarak çok etkiledi. Girişime önem vermeden pek çok vatandaşı da içine çekti. Herkesi silkelemesi dışında politik atılımların halkı içine alarak yapılmasının ne kadar önemli olduğunu bizim için gözler önüne serdi. Böylesine barışçıl ve haklı bir girişimin, öngörülemeyen aşırı ve sonradan dahil olan yan topluluklar nedeniyle ve polis de maalesef git gide bu kargaşalara ölçsüz kuvvet kullanımıyla beş gencin hayatına mal olması çok üzücüdür. Anne babaların sokağa çıkıp evlatlarının yanında yer almaları hakikaten tarihte görülmemiş bir olaydır. Nüfusun %50'sinden çoğunu gençliğin oluşturduğu bir ülkede gençlerin seslerine ve taleplerine daha açık olup ülke politikasını da bu yönde sorgulayıp yeni oluşumlar yaratmak çok önemli diye düşünüyorum.

Zubin Mehta ve Maggio Musicale ile 7 Aralık 2012'de vermiş olduğunuz İKSV'nin 40. yıl kapanış konserinin DVD çalışmalarını kısa süre önce tamamladınız. Konser ve DVD hakkında kısaca bilgi alabilir miyiz?

SP: Ülkemizin kültür hayatında önderlik üstlenmiş İKSV'nin 40 yıllık geçmişinde kendileriyle işbirliği tarihimiz de 30 yılı geçti. Sırf bu nedenden dolayı geçen seneki İstanbul Festivali'nin kapanış konseri bizim için büyük önem taşıyordu. Ayrıca pek sık buluşamadığımız İstanbullu müzikseverlerle böyle özel bir vesile sayesinde ve iki piyano literatürünün en önemli eserlerinden Bartok İki Piyano, Vurmahılar ve Orkestra için Konçertosu'yla buluşmaktan dolayı büyük mutluluk duyduk.

Maestro Zubin Mehta, Bartok Konçertosunun iki piyano ve vurmahı çalgılar CD'mizi dinledikten sonra kaydı çok beğendiğini ifade etmişti. 25 yılı aşkın süredir Floransa Maggio Musicale Orkestrası'nın daimi şefliğini yürüten maestronun teknik açıdan son derece ince ve keskin bir vuruş tekniği var. Gerçekten geniş bir repertuara sahip ve şefliğini yaptığı orkestralarda da müzisyenlerinin yeni eserler icra etmesine çok önem veriyor. İnanıldığı solistlerin kişisel yorumlarına saygıyla yaklaştığı için solistler kendisiyle çalışmaktan büyük zevk duyuyorlar. Programı hakikaten çok yoğun olduğu gibi herkesi etkileyen birikimi, çalışma gücü ve kapasitesi de hepimize bir örnek değerinde.

GP: Bu yüzden maestro Mehta ile bu yeni kaydı gerçekleştirmek, 30 Kasım 2012'de Floransa'nın açılan yeni muhteşem opera binasında verdiğimiz konseri de DVD olarak yayınlamak bizim uzun zamandır arzu ettiğimiz bir bera-

berlik ve projeydi. Maestro Mehta ile verdiğimiz konserler dışında Mozart ve Ludwigsburg Müzik Festivalleri'ndeki live konserlerimizi de içeren DVD, bu sene uluslararası saygın bir firma olan Unitel tarafından yayınlanacak.

Canlı yayın sırasında da kaydettiğiniz bir CD'niz var. Neden stüdyoya girmek yerine böyle bir kayıt yapmak istediniz?

SP: Her sanatçının kariyeri boyunca mutlaka birkaç şef ve orkestrayla çalma isteği gönlünde yatar. Bu iki kıstasa ek olarak bir de akustik özellikleri mükemmel olan bir salonda çalmak paha biçilemez bir karışımdır. Bu kriterler değerlendirildiğinde ikinci DVD'miz "Live in Concert"ta yer alan üç konserde de gerek İngiliz Oda Orkestrası ve Sir Colin Davis ile Cadogan Hall'da, gerekse Zürih Oda Orkestrası ve Muhai Tang ile Zürih Tonhalle'de ve Luzern Festivali muhteşem KKL salonunda bu ayrıcalığa sahip olduk.

GP: Bu sene yayınlanacak olan DVD'mizde de Floransa'da yeni açılan opera binasında Maggio Musicale Orkestrası ile çaldığımız ve Ludwigsburg Uluslararası Müzik Festivali'nde verdiğimiz konserler canlı olarak yer alıyor. İnternetin gelişmesi açısından live DVD'ler çok büyük önem kazanıyor. Viyana Filarmonik ve Londra Filarmonik'in yanı sıra birçok festivalden direkt olarak konserler internette canlı yayınlanıyor. Canlı yayın sırasındaki kayıtlarda önemli olan, değişik, yaratıcı, momentumu yakalamanın yanı sıra, CD kaydında olduğu gibi, kusursuz bir performans sergilemek. Bu eskiden o kadar mümkün değildi ama artık CD'deki gibi ses ve teknik mükemmeliyeti, canlı kayıtların tam anlamıyla bir parçası.

3. DVD'niz dışında son günlerde Stravinsky'nin yeni çıkan CD box'u hakkında güzel bir haber aldığınızı duyduk...

SP: Evet, yaklaşık 15 gün evvel bilgilendirildik ve çok sevindik. Stravinsky'nin "Bahar Ayini" adlı eserinin 100.yıl kutlamaları çerçevesinde Decca, Deutsche Grammophon ve Philips, 1913'ten itibaren şimdiye kadar yayınlanan en iyi "Sacre du Printemps" yorumlarını bir box'ta topladı. Ensermet, Haitink, Karajan, Solti yorumlarının yanı sıra Deutsche Grammophon bizimle 1987'de çıkarttığı CD'deki yorumumuzu da seçmiş.

GP: 20. yüzyılın en çarpıcı eserlerinden biri olan yapıt, baharın gelişini kutlamakla birlikte, müziğin değişik kültürleri bir araya getirmesinde derin ve etkili bir rol oynadığını gözler önüne seriyor. İlkel insanın uygarlaşma öncesi, içgüdüsel yönlerini ortaya çıkarmakta olup, düzensiz ama birden fazla vurucu ritmi üst üste bindirerek ve değişik tonaliteleri aynı anda kullanarak tamamen aykırı yönlere başvuruyor. Ayrıca, daha önce olmadığı kadar bedensel ve güdüsel bir müzik. Bu yüzden, iki piyano, bale ve orkestra kapsamında müziğin başyapıtlarından biri sayılan bu parçaya atfen düzenlenen CD'de bizim de yorumumuzun olması çok ama çok güzel bir duygu.

En çok yapmak istediğiniz ya da hayata geçirmek istediğiniz projeniz hangisi?

GP: Türkiye'deki tüm ana ve ilkokullarda müzik eğitiminin

etkinliğini arttırmak, "Carl Orff" sistemi gibi modern ve yaratıcı bir eğitim programıyla ülkemizdeki müzik eğitimi-ni Avrupa standartlarına taşımak. Ayrıca geleceğin üstün yetenekli müzisyenlerinin keşfedilerek en iyi şekilde yetiştirilmelerini sağlayarak, dünya sahnelerinde kariyer yapmalarına olanak sunmak. Bunun yanı sıra tüm konservatu- arların altyapılarının ve enstrümanlarının güncel koşullara getirilmesini görmeyi çok arzu ediyoruz. Bu arada, tüm orkestraların Avrupa standartlarıyla aynı dereceye ulaşması son derece önemli.

SP: Kısa süre de olsa, okuduğumuz ve gurur duyduğumuz okulumuz "Notre Dame de Sion"un organize ettiği, Türkiye'de ilk defa 11-17 Kasım arasında yapılacak olan uluslararası bir piyano yarışmasında jüri üyesi olarak yer almaktan büyük sevinç duyuyorum. Dünya piyanistlerinin Türk piyanistlerle aynı platformda yarışmaları heyecan verici olmasının yanı sıra, çok da eğitici olacaktır. Sunulan koşullar büyük yarışmalarla aynı olup yarışma herkese açık olacaktır.

Türkiye'de sanata ve sanatçıya verilen değer hakkında görüşlerinizi alabilir miyim?

SP: Sanatın bu ülkede maalesef hala gelmesi gereken konuma gelememesinin Türkiye için dünya üzerindeki yerini oturtamamasının da bir göstergesi olduğunu düşünüyorum. Avrupa Birliği'ne üye olmayan memleketler arasında, dünya sahnelerini ve orkestralarını Japonlar, Çinliler ve Koreliler sarmışken, hele ki Avrupa Birliği'ne girmesi uzun zamandır beklenen Türkiye'nin sanatçılarının bu konuma gelememesi çok üzücü ve düşündürücü. Kaldı ki 2010 yılında Avrupa kültür başkenti olan İstanbul'un senelerdir doğru düzgün bir konser salonuna sahip olamaması ve Atatürk Kültür Merkezi gibi bir yapının halen boş tutulması çok üzücü ve utanç vericidir. 15 milyon insanın yaşadığı bir şehirde, milyar dolarlık projeler yıllardır bitirilip devreye girerken, bırakın bu projeye bütçe ayrılması, sponsoru bile hazırken hala bir salonun yapılmamasına hiç kimse bir anlam verememektedir. İstanbul'a ziyaret için gelen, sene boyunca sayıları milyona dayanan turistlere sunulacak her şehirde olduğu gibi, uluslararası sanat aktiviteleri salon yetersizliğinden yapılamayınca turistlerin bizi bir Doğu ülkesi olarak görmesi kaçınılmazdır. Çünkü sanat, bizi evrenselleştiren dil ve ortamdır.

GP: Bunun yanı sıra, sanat eğitimi açısından altyapıyı ve standartları bir türlü oturtamamamız ve parlak gençleri özel statüyle destekleyemememiz ilerleme açısından bizi çok geride bırakıyor. Bilimle teknolojiye isimler çıkartabiliyoruz, fakat müzikte neden çıkartamıyoruz? Artık bazı altyapıların, her zaman söylediğimiz gibi, güncellenip dünya standartlarına getirilmesi için son şansımız. Eğer bunu da kullanamazsak dünya dili olan müzikte sessiz kalmak zorunda kalacağız ve bu yarışta yok sayılacağız.

Tekrar dünyaya gelecek olsanız, yine sanatla ilgilenir miydiniz?

GP: Müzik, var olmamızın nedeni olarak yaşamımızın o denli bir parçası ki, başka bir hayatta sanatla ilgilenmemek bize düşünülmez geliyor. ■

BI' TORBA DOLUSU MIS KOKU

Koroplast çöp torbaları; çilekli, limonlu ve vanilyalı çeşitleriyle mis gibi kokuyor. Banyonuzun ve mutfağınızın kokusunu değiştiriyor.

KOROPLAST[®]
Hayatı Kolaylaştırır

GEZI

Suzan Nana TARABLUS

Dünyanın en 'Kral' adamının ülkesinde başkent turundayız

Melekler şehri BANGKOK

Uzak Doğu seyahatlerimin ilk varış noktası Tayland idi, çok uzun yıllar öncelerinde. O gezi âdeta bir milâttı. Ve aynı bölgeye değişik aralarla sayısız yolculuğun transit veya varış limanı, hep Bangkok oldu. Suvarnabhumi Uluslararası Havaalanı'nın öncesi, ara hâli ve son durumuna hep tanık oldum. Eve, şehrim dönerken dostlarıma, kendime gönlümce orkide satın alabileceğim bir nokta olarak hafızamda özel bir yeri var bu havalimanının.

Aslında, Bangkok kentine ilk varışından bu yana beni Tayland'da en çok etkileyen, kimi kez tuvaletleri bile süsleyebilen orkideler.

Bu şıklık yıllar öncesinden anılarımın bir parçası.

Geçenlerde, yine Bangkok'ta haylazca gezerken zihnim Tay Diyarı'nın kralına takıldı. Adı Bhumibol Adulyadej. Onun, dünyanın en uzun süre tahtta kalan kralı olduğunu biliyor muydunuz? Kral Ananda Mahidol'un henüz 20 yaşında ölmesinden sonra 9 Haziran 1946'da yeni Tayland Kralı olmuştu.

Kral 1927 doğumlu. Geçtiğimiz yılın aralık ayında yüz binlerin katılımıyla 85. yaş gününü kutladı. Kral hasta ve 2009 yılından bu yana hastanede yaşıyor. Ülkesinde çok seviliyor. En ücra kasabasında bile her köşede onun fotoğrafları. Üstelik görüntülerinin nerede ise hepsinde sadece gençlik yansımaları.

Tayland kralları bölgedeki eski tanrı-kral geleneğinin de etkisiyle aşırı

Tay Diyarı'nın Kralı Bhumibol Adulyadej ve Kraliçe

boyutlarda saygı görüyorlar. Krala hakaret etmek veya eleştirmek yasak! Bu kurala uymayan Taylar veya yabancılar, turistler hapis cezasına çarptırılabilirler.

Uzakdoğu'nun en cazibeli seyahat rotası, Tayland. 15 milyonluk nüfusu ile dünyanın en büyük metropollerinden biri olan ülkenin başkenti Bangkok da her yönüyle bir turist cenneti.

1782'de – krallığın adı o sıralar Siyam iken, General Chao Praya Chakkri, I. Rama adıyla tahta geçtiğinde başkenti Ayyutthaya'dan alarak Chao Phraya Nehri deltasında küçük bir köye taşıdı

– yani, Bangkok'a.

Çok çabuk gelişti Bangkok ve ülkesinin kültür mozağının de atar damarı olmağa dönüştü, şüphesiz. Chao Phraya Nehri deltası, kolları ve kanalları ile bir su kenti – Uzak Doğu'nun Venedik'i. Zaten trafik akışı nehre yönlendirilmese idi, şehir daha vahim bir araç karmaşası yaşayacak ve muhtemelen sokağa çıkılmaz bir hâl yaşanacaktı. Kentin önemli yükünü taşıyan metro sistemini de göz önüne alsak bile, metropolün değişik bölgeleri arasında yolculuk etmek için danışmanlığa başvurmak gerek.

Aynen bugünlerde olduğu gibi, 30 yıl öncelerinde de kanal turları ve "Yüzen Pazar" gezileri vardı. Uzak köylerden gelenler ürünlerini altı düz, her an devrilmeğe aday kayıklarından satmağa çalışırlardı. O kanallar hâlâ orada. Bulaşık, banyo, diş fırçalama, çamaşır hep aynı yerde. Ama şimdi yanı başlarında gökdelenler, kuleler, rezidanslar ve ünlü otel zincirleri... Hayat her zaman aynı nehir, aynı delta, aynı sular çevresinde gelişti, bu şehirde.

Şimdilerde bu âdet sürüyor mu bilmem ama... 40 - 45 yıl kadar öncelerinde annem-babam Bangkok'a geldiklerinde iki kızına çeyiz yapmışlardı burardan. Valizlerinden fıskran ipekliler, kimonolar, gecelik – sabahlık takımları, el işlemleri, rengârenk desenler her zaman gönül dolduran çeşnilerdi... Hâlâ böylesi renklere sahip, Tayland. Ama 'ucuzluk' ve 'Çin işi' zihniyeti artık değerlerin bütününe istilâ etti... Hangisi gerçek, hangisi çakma diye kaosa düşmek, nerede ise sıradan bir hâl aldı.

BÜYÜK SARAY

Rama Hanedanı mensupları başkente her zaman yeni eserler kazandırmış. Nehrin kıyısında ve surlarla çevrili Büyük Saray kompleksi başkentin kalbinin çarptığı yer. Görkemin zirvesi. Tapınakları, kraliyet konutları ve güzelim bahçeleriyle. Büyük Saray'ın ilk günleri I. Rama ile hayata geçti ve hanedanın her üyesi güzelliğine güzellik katarak zaman içinde yolculuk etti. Zenginleşe geldi. Bu hazine, kültürel bir varlık olarak her gün dolup taşıyor. Aynen New York'un Özgürlük Heykeli, Mısır'ın Ehlamları, Hindistan'daki Akra'nın Taj Mahal'i, Paris'in Eiffel Kulesi gibi... Tayland'ın en çok ziyaret edilen noktası, Büyük Saray. Büyük Saray, 150 yılı aşkın bir süre boyunca hem kral ve kraliçeye, hem de yönetim kadrosuna ev sahipliği yapan, 100'den fazla binadan oluşan kompleks bir yapı. 20. yüzyıl başlarından bu yana Tay krallarının artık bu sarayda yaşamamalarına rağmen, Büyük Saray, Bangkok'ta ve Tayland'da hâlen gücün ve dinin simgesi olma özelliğini muhafaza ediyor.

Bangkok şehrinin alâmetifarıkası olan sarayın inşasına, 1782 yılında, Kral I. Rama döneminde başkentin Bangkok'a taşınmasına karar verilmesi üzerine başlanmış. İlk başta sadece birkaç ahşap yapıdan oluşan saray zamanla yapılan eklemelerle genişlemiş. Saray kompleksi kendi içinde üç bölümden oluşuyor; dış alan, orta alan ve iç alan. Kompleksin iç alanı ziyarete kapalı. Tapınağın her noktası kral ve kraliyetin gücünü vurgulayan sembollerle donatılı.

Yüzen pazar... Uzak köylerden gelenler ürünlerini alı düz, her an devrilmeye aday kayıklarda satıyorlar

Günümüzde her ne kadar kraliyet ailesine ev sahipliği yapmasa da taç giyme törenleri, kraliyet cenazeleri ve düğünler gibi pek çok kraliyet ritüeli hâlen Kral tarafından Büyük Saray'da gerçekleştiriliyor.

WAT PHRA KAEW (ZÜMRÜT BUDA TAPINAĞI)

Yüz kadar binanın yer aldığı bu dev kompleksin zihinlerden silinemeyecek eserlerinden biri de Zümrüt Buda Tapınağı - Wat Phra Kaew yemyeşil bir zümrüt bloğundan yapılmış bir Buda heykeli. Dışarıdan bakıldığında diğer tapınaklara göre daha küçük görüne de, Tay sanatının incelikleriyle bezenmiş ve mükemmel bir mimariyle inşa edilmiş Bangkok'un bu önde gelen tapınağı, Budizm'e sıkı sıkıya bağlı Taylandlılar için önemli bir ibadet köşesi. Muhteşem bir bina. Mozaiklerle süslü. Her renk ziyarete gelmiş. Stupaların - çatıların sivrilikleri göğe ulaşma çabasında - yeniden canlanacak mitolojik yaratıklar gibi... İhtişam. Değerli taşlarıyla ünlü bu ülke Buda'sını paha biçilemez bir zümrüt ile onurlandırmış. Gösterilen saygı benzersiz. Hayretler içindeyiz. En çok ziyaretçi kabul eden yer burası!

Wat Phra Kaew'ın üç girişi var. Ama merkez girişten sadece kral ve kraliçe geçebiliyor. Tapınağı çevreleyen duvarlara Ramakian efsanesini (Hindistan'ın Ramayana efsanesinin Tay versiyonu) betimleyen resimler boyanmış. Tapınakta bulunan heykellerden bazıları da bu efsanede geçen figürlerden esinlenerek yapılmış.

Kral Bhumibol Adulyadej'in eşi Kraliçe Sirikit'in de fotoğraflarının yer aldığı afişler, boy boy her yerde. Kâh eşinin yanı başında... Kâh ailece. Kimi kez de tek başına. Eski bir güzellik kraliçesi olduğu da düşünülürse. Hiçbir görüntüsünde tabii ki tek bir kırışık olmadığına da şahitlik ederim. Büyük Saray'da onun adını taşıyan bir Tekstil Müzesi de var. İlgi çeken bir köşe. Tayland'ın bütün etnik grupları arasında son derece önemsenen bir konu - geleneksel dokuma sanatını yaşatmak ve dünyaya tanıtmak...

Wat Phra Kaew
Zümrüt Buda
Tapınağı

MEDENİYET TARİHİNİN EN ESKİLERİNDEN...

Tayland'da (eski adıyla Siyam) bilinen en eski insan yerleşimi 40.000 yıl öncesine dayanmakta. Bütün Güneydoğu Asya ülkeleri gibi Tayland kültürü ve dini de en çok Hindistan'ın etkisi altında kalmış. Uzun süre Hindi-Çin bölgesini kontrolü altında tutan Khmer İmparatorluğu'nun 13. yüzyılda yıkılmasıyla birlikte bölgede çeşitli şehir devletleri ortaya çıkmış.

1238 yılında kurulan Budist Sukhothai Krallığı ilk Siyam devleti olarak kabul edilmekte. Başkenti Sukhothai şehri olan krallık uzun süren bir refah döneminin ardından diğer bir Siyam şehir devleti olan Ayutthaya Krallığı tarafından işgal edilmiş. Sukhothai Krallığının sona ermesiyle birlikte Siyam'ın başkenti Ayutthaya şehri

olmuş. Asya'daki en önemli ticaret merkezlerinden biri haline gelen Ayutthaya şehrinde, başta Portekiz olmak üzere birçok Avrupa ülkesi de ticari faaliyette bulunmuş. Yaklaşık 400 yıl süren bir refah döneminin ardından Ayutthaya şehri Burma'dan gelen istilâcılar tarafından işgal edilmiş ve tamamıyla yakılıp yıkılmış.

"ANNA VE SIYAM KRALI"

Anılar yolculuğumun önemli bir mihenk taşı da Siyam Krallığı'na ait. Yazar Margaret Landon'un "Anna ve Siyam Kralı" kitabından uyarlanmış "Kral ve Ben" filmi... Vladivostok - Rusya doğumlu Yul Byner ile Deborah Kerr'in başrollerini paylaştığı 1956'nın önemli müzikal filmlerinden... O filmi ilk ne zaman ve kaç kez seyrettiğimi tabii ki anımsayamam, ama bildiğim Yul Bryner'e olan pla-

Kanal kıyısında yaşam....
Bulaşık, banyo,
diş fırçalama,
çamaşır hep aynı yerde

tonik aşkım... Genç ve dul Anna, oğlu Louis ile Siyam sarayına gelir ve Kral Mongkut'un bütün çocuklarının öğretmeni olur. Ve 1800'lere ait büyük bir aşkın masalı... Bu müzikalin uzun yıllar boyunca Broadway'de rekor sayılacak bir rakamla - 4,625 kez sahnelendiğini de satırlarına eklersem hayranlığımın salt kişisel olmadığını da kanıtlamış olurum, belki de.

Asya'nın en kozmopolit şehirlerinden biri olan ve Dünya Meteoroloji Örgütü tarafından dünyanın en sıcak büyük şehri olarak tanımlanmış olan Bangkok'u maalesef İstanbul'a çok benzetiyorum. Maalesef derken... Masum güzelliğini kaybettirmek için elden ne gelirse yapılmış. Çarpık kentleşme. Zengin - fakir uçurumu. Sokakta, köprü altlarında yaşayanlar... Diğer yandan da AVM dehşetini de belirtmeden geçemem. Modern, sürrealist yapıları. O kadar mal, o kadar alışveriş var ki burada!

TRAFİK ÇİLESİNİN ÇÖZÜMÜ SU - KANALLAR VE NEHRİN KOLLARI

Su ile - akarsu ve kanallar ile teması keser kesmez trafik işkencesi. Kentin bir bölgesinden öbürüne ulaşmak için ciddi danışmanlığa gereksinim duyuluyor. Mahalle değiştirmek her zaman tavsiye edilen ise de, turist

olunca doğru bölgeyi kestirmek ve hep orada kalmak olası değil, şüphesiz. 70 milyona yakın nüfuslu Tayland'ın başşehri de 13 milyon kadar... Türkiye ile İstanbul nüfuslarına oldukça yakın! Bir keresinde, şehrin başka bir ucundaki lokantaya ulaşma sevdasıyla verdiğimiz uzun saatlerin özverili çabası sonunda, yemeğimiz bittikten sonra daha da uzun zaman beklemiş, trafik iyice dağılmadan otelimize dönememiştik. Trafik demişken, Tayland'ın başşehrinin kurtarıcı anarşistleri, "tuk-tuk"lar. Üç tekerlekli olan bu bisikletlerin arkalarında iki kişi yolculuk edilebiliyor. Sağdan, soldan dalışlar yaparak bir otomobilden daha kısa zamanda varış sağlansa da yolda egzoz gazlarından zehirlenme tehlikesini yadsımak mümkün değil!

Tayland bir filin başına benzetildiğinde Bangkok o filin altın dişi! Taylar bu güzel kentlerine kısaca "Krung Thep" derler... Melekler Şehri... Bangkok Tayland'ın politik, ekonomik, sosyal ve dinsel etkinliklerinin tam kalbidir. Kaosu ve rengi ile!..

DİN DEMİŞKEN...

Ülkenin en çarpıcı özelliklerinden biri din. %95 kadarı Theravada Budizm'ine inanıyor. Therevada - kelime anlamı olarak, "yaşlıların öğretisi"... En eski Budist okulu. Kökeni, Buda'nın ilk mensubu olan keşişler (rahipler) topluluğuna dayanmakta. Yüzyıllardan beri Sri Lanka (nüfusun yaklaşık

%69,1'i) ve güneydoğu Asya'nın (Kamboçya, Laos, Burma, Tayland) en yaygın dini. Aynı zamanda güneybatı Çin, Vietnam, Bangladeş, Malezya, Filipinler ve Endonezya'da kimi etnik gruplar tarafından izlenmekte, Singapur ve Avustralya'da da gittikçe popülerlik kazanmakta. Theravada Budizm'inin takipçilerinin amacı Nirvana'ya ulaşmak ve böylece reen-karnasyon döngüsünden kurtulmak ve aynı zamanda ego, kıskançlık ve açgözlülük gibi birbirine bağlı bu hâllerin üstesinden gelmek - onları yok etmek.

Theravada Budizm'inin kültür üzerinde yoğun bir etkisi var. Bu inanca sahip olan her erkek hayatının bir aşamasında en az 15 gününü bir manastırda geçirir. Kimisi de yaşamın keşmekeşinden koparak hayat boyu rahip olarak kalır. İnanılmaz bir görüntü: Sabahın erken saatlerinde, safran rengi bezleri sarı gibi sarılarak oluşturdukları kıyafetleri ile Budist keşişler ellerindeki taslarla kapı - kapı dolaşarak yemek ve bağış toplarlar. Her nedense, kadınların Budist keşişlere dokunmaları yasak...

"WAT"LAR VE "RUH EVLERİ"

Wat adı verilen Budist tapınaklarının toplumda önemli bir yeri vardır. Wat, içinde manastır, dersane ve spor alanlarını kapsayan tapınak kompleksi anlamında... Tayca'da wat kelimesi sadece Budist tapınakları için değil

aynı zamanda cami, kilise gibi diğer dinlerin de ibadethaneleri için kullanılıyor. Bu tapınaklarda insanlar ibadet etmenin yanı sıra gönüllü olarak çalışarak topluma hizmet ediyorlar. Budist tapınaklarına girmeden önce ayakkabılarını çıkartmak lâzım. Tapınaklarda şort, kolsuz t-shirt, mini etek gibi kıyafetleri giymekten kaçınmak gerekiyor. Ayak insan vücudunun en değersiz yeri olarak kabul edildiği için, ayak tabanı Buda heykellerine veya diğer insanlara dönük olmamalı. Baş insan vücudunun en kutsal noktası olarak kabul ediliyor, bu yüzden çocukların başını okşamak hoş karşılanmıyor.

Binaların, evlerin, bahçelerin önlerinde minik sunaklar ve kuş yuvalarını andıran dua edilecek yapılar Tayland'da çok yaygın. Bunlara "ruh evleri" deniyor... Güneydoğu Asya'nın erken dönem inancı olan animizmin etkisi yoğun olarak hissediliyor. Bu inanışa göre her türlü her nesne bir ruhi varlık veya ruh tarafından yönetiliyor. Her Tayland evinin önünde bulunan ve ruh evi olarak bilinen bu yapılar, önceden evin inşa edildiği arazide yaşadıklarına inanılan ruhlar için tahsis edilmiş. Ruhları mutlu kılmak için bu yapılara düzenli olarak adaklar adanıyor. Aksi takdirde ruhlar eve gelerek huzursuzluk çıkartabilirler. Ayrıca Tay toplumunda hayaletlere de yoğun bir şekilde inanılıyor.

Bölgede uzun zaman baskın olan Hinduizm'in de kültür üzerinde etkisi büyük. Ganeşa gibi kimi Hindu tanrıları Tay toplumunda büyük saygı görüyorlar. Ünlü Hindu destanı Ramayana'nın Tay versiyonu olan Ramakien'de Tayland kültüründe önemli bir yere sahip.

Tayland'da insanlar birbirlerini selâmlarken veya dua ederken avuç içlerini birleştirir ve başlarını öne eğler. Wai adı verilen bu selâmlama biçimi Hindistan kökenlidir.

Tayland'da ikili hiyerarşik sisteme göre gençler yaşlılara, fakirler zenginlere, öğrenciler öğretmenlere kesinlikle saygı göstermek zorunda.

Tayland kültüründe başkalarına karşı tolerans göstermek ve çatışmadan kaçınmak son derece önemli. İnsanları eleştirmek, azarlamak, kavga etmek son derece ayıp sayılıyor.

WAT PHO
(YATAN BUDA HEYKELİ)

Din, ülkenin en çarpıcı özelliklerinden biri. Halkın %95 kadarı Theravada Budizm'ine inanıyor...

Bangkok'un en büyük ve en eski tapınağı olan Wat Pho, ayrıca yatan en uzun Buda heykelinin de ev sahipliğini yapıyor.

46 merte uzunlukta ve 15 metre yükseklikte olan Yatan Buda Heykeli, Tayland'da yatay konumdaki en büyük ve en güzel Buda heykelidir

Büyük Saray'dan sonra mutlaka görülmesi gereken en önemli diğer bir tapınak da Wat Pho'dur. Bangkok'un en büyük ve en eski tapınağı olan Wat Pho, ayrıca yatan en uzun Buda heykelinin de ev sahipliğini yapıyor. Tapınak 16. yüzyılın başlarında inşa edilmiştir ama 1781'de Bangkok'un başkent olmasıyla yeniden yapılandırılmış. Yatan Buda heykeli ise 1800'lerin ortasında tapınağa yerleştirilmiş ve tapınak Tayland'ın ilk üniversitesi olarak faaliyet göstermeye başlamış. Wat Pho ziyaretinin odak noktası ise Yatan Buda Heykeli: 46 metre uzunlukta ve 15 metre yükseklikte olan bu dev heykelde Buda'nın Nirvana'ya ulaşması betimlenmiş. Altın yapraklarla kaplanmış bu heykelin ayakları 3 metre yüksekliğinde ve 5 metre uzunluğundadır. Ayaklarının tabanına ise Buda'nın 108 kutlu alâmetini tasvir eden sedef taşlar işlenmiş. Bu heykel Tayland'da yatay konumdaki en büyük ve en güzel Buda heykelidir.

JİM THOMPSON'IN EVİ

Son Tayland ziyaretimin son gününde müze olarak hizmet veren Tay ipeğini dünyaya tanıtan Amerikalı tüccar Jim Thompson'ın Evi'ne gittim. İkinci Dünya Savaşı sırasında bölgeye gelen ve Tay ipeğini keşfeden Thompson, bundan 12 yıl sonra Saen Saeb Nehri'nin kıyısından büyük bir arazi almış ve buraya bir ev yapmaya karar vermiş - modern ile gelenekselin iç içe geçtiği çok özel bir ev ortaya çıkmış. Jim Thompson, Tay ve Asya sanat eserleri ve el işlemleri konusunda da sıkı bir koleksiyoncu olduğu için evinde pek çok değerli eşya biriktirmiş. Evin içini gezmek için mutlaka tura katılmak gerekiyor. Küçük bir not eklemek isterim: Onca zenginliğe rağmen sadelik ve zarafetin zirvesinin yaşatıldığı ruhu okşayan, kıskanılacak bir ev, daha doğrusu bir ev-müze!

Ruh Evi

UCUZ SEKS

Bangkok'a ilk ziyaretimde çok gençtim. Khao San ve Pat-Pong sokaklarında 1 -2 dolara seks için pazarlanan kadınların / transların manzarası karşısında bir yandan isyanlara sürüklenmiş, diğer yandan da derin bir hüzne kapılmıştım. Aynı esnada yaşamın ikilemlerini de öğrenmeğe başlamıştım: Durum hiç de bize öğretildiği veya dayatıldığı gibi değildi! Bu sektörde çalışanlar kendi aileleri tarafından saygı görmekteler. Çünkü aileyi büyük bir yoksulluktan kurtarmış oluyorlar...

Tayland'da LGBT bireylere karşı da büyük bir hoşgörü gösterilmektedir. "Kathoe" adı verilen transseksüel ve travestiler dışlanmadan her türlü işte çalışabilmekteler. Ayrıca kathoe kabareleri ve güzellik yarışmaları da son derece meşhur!

Tayland kültüründe anne, baba ve diğer aile büyüklerine saygının büyük önemi vardır. Çocuklar ailelerine destek olmakla yükümlüler. Tayland'daki seks turizminin en önemli sebeplerinden biri de, özellikle fakir kırsal kesimlerde yaşayan kadınların ve "kathoe"lerin ailelerine destek olmak için fuhuş sektörüne dahil olmalarıdır.

TAYLAND MUTFAĞI

Hint, Çin ve Güneydoğu Asya mutfaklarının bir karışımı olan Tayland mutfağı dünya çapında meşhur. Tayland yemeklerinde, her bir yemekte ya da tüm sofrada, ekşi, tatlı, tuzlu ve acı olmak üzere dört ana lezzetin dengesi gözetilir. Hindistan cevizi gibi meyveler ve baharatlar yemeklerde yoğun bir biçimde kullanılıyor. Tatlı - ekşiler benim favorilerim. Şüphesiz ki denizlerin tüm sunuları da!

MASAJ

Şayet Tayland deneyimlerimize masajı eklemesem büyük haksızlık yapmış olacağım. Her köşesinde - bucağında masaj salonları... Yağlı masaj, Tay masajı ve bin bir çeşidi. Hele bir turist olarak yürümekten bitap düşüp yorulduğumuzda yaptırdığımız ayak/bacak masajları... Bununla birlikte egzotik meyvelerden hazırlanmış kocaman bir kokteyl. Masaj büfeleri. Tek kelime ile tadına doyum olmaz! Her yıl milyonlarca ziyaretçi ağırlayan Bangkok, Asya'nın en önemli turistik şehirlerinden biridir. Dünyanın en turistik ülkelerinden biri olan Tayland yılda 20 milyonu aşkın ziyaretçiyi ağırlamakta. Bu ülkenin her turiste sunacak o kadar geniş ve rengârenk bir yelpazesi var ki... ■

VOLLEY
HOTEL
İSTANBUL

*Hayatınızın en mutlu imzasını
Volley Hotel İstanbul'da atmaya ne dersiniz?*

Otelimizin Adalar Manzaralı Ruma Roof Restaurantında vereceğimiz kaliteli hizmet anlayışımızla, size ömür boyu unutamayacağınız bir anı yaşatacak, havuz başında yapacağınız düğün öncesi muhteşem bir kokteyl ile mükemmel bir gün yaşayacaksınız. Nişan, Davet ve Özel Yemeklerinizde siz değerli konuklarımıza ev sahipliği yapmaktan büyük onur duyuyoruz.

Hayalinizdeki Düğün İçin

SİZE ÖZEL PAKETİMİZ

- Düğün Pastası
- Paket İçerisine Dâhil; (Dore rengi tekli şamdan, kare cam supla, Dore rengi peçetelik yüzüğü, beyaz renkli dantel masa Örtüsü, Beyaz kadife sandalye giydirme ve fiyonk, masa ortası kare cam ayna ve 3 Adet cam tea light Yüksek sandalye hariç Gelin masası süsleme
- Her davet masası için özel tasarımı menü kartı
- Ses Sistemi – DJ Arşivi - DJ
- Gelin ve Damat aileleri için kişi sayısına göre maksimum 2 adet hazırlık odası
- Gece sonunda çay & kahve ikramı
- Düğün öncesi 2 kişilik ücretsiz menü tadımı
- Özel Balayı Suite'i ve odaya 2 kişilik özel kahvaltı, Şarap ve meyve ikramı
- Balayı odasına özel 2 kişilik a la carte yemek servisi
- Birinci evlilik yıldönümünde iki kişilik romantik akşam yemeği

Salonique - Turquie.

Selanik Beyaz Kule

سلاطینہ بیاض قد درجتم

Tour blanche

Osmanlı Dönemi Kartpostallarıyla "KENTLERİN ANASI" SELANİK

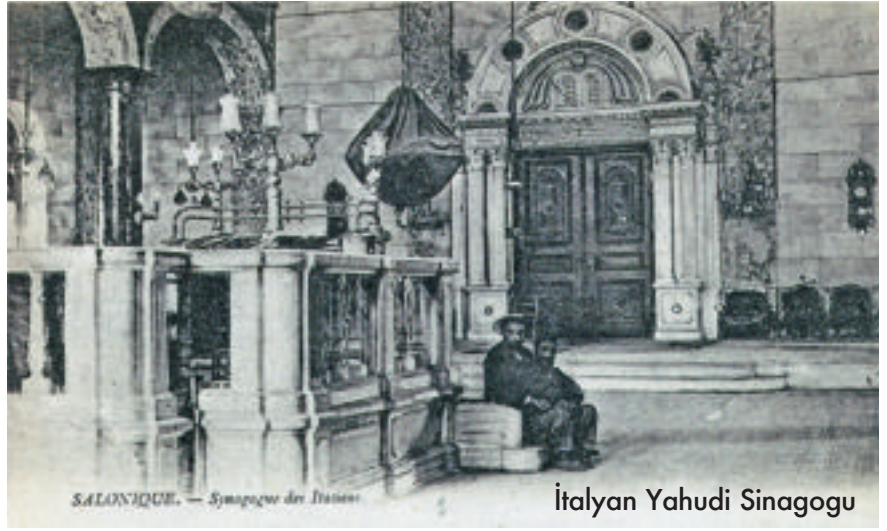
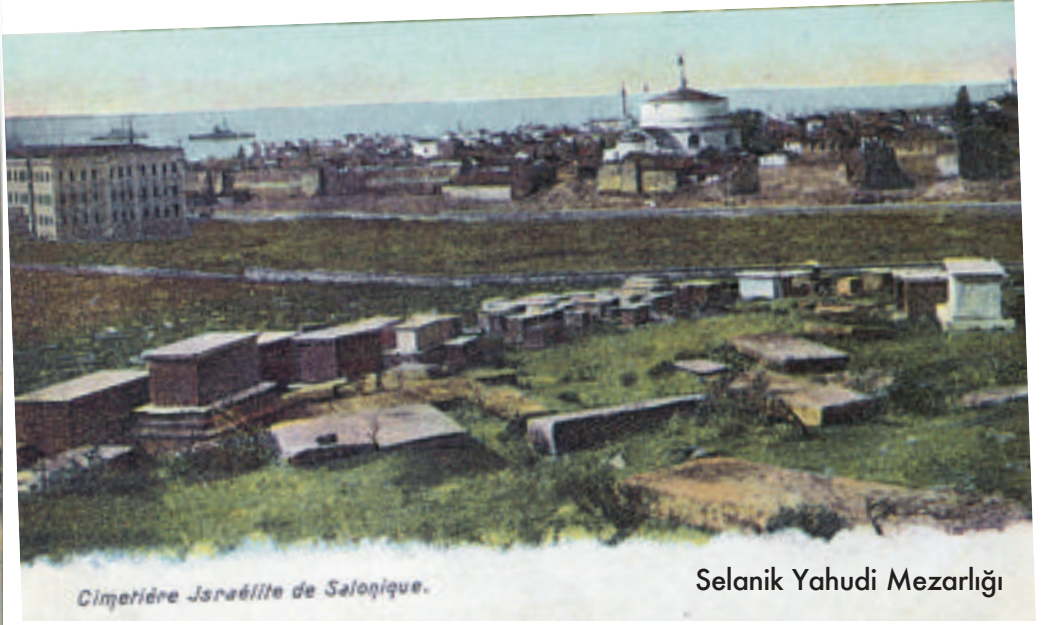
Nezih Başgelen

Balkan Savaşları'ndan önce Selanik, Osmanlıların Balkanlar'daki en büyük kentidir. Osmanlılar zamanında çoğu camiye çevrilen Erken Hıristiyanlık ve Bizans Dönemi kiliseleri, Osmanlıların yaptırdığı camiler, hamamlar, medreseler, tekkeler, bu bağlamda ünlü mevlevihanesi ve yoğun

Yahudi nüfusunun sinagoglarıyla âdeta yaşayan bir açık hava müzesi görünümündedir. Kent Yunanistan'ın bir parçası olduktan sonra Osmanlı ve Yahudi anıtlarının çoğu ortadan kalkmıştır.

Makedonya Kralı Kassandros'un M.Ö. 4. yüzyılın sonlarında Terme Körfezi'nin kenarında,

Hortaç Dağı'nın eteklerinde, karısı, Büyük İskender'in kız kardeşi Thessalonike'nin adını vererek kurduğu Selanik, Balkan Yarımadası'nı boydan boya kateden yolların kavşak noktasında, güvenli bir liman olması nedeniyle hızla gelişerek Makedonya'nın en önemli şehri ve limanı hâline gelmiştir.

İlk defa 1380 yılında Osmanlıların eline geçen şehir sonradan tekrar Bizans İmparatorluğu'nun topraklarına katılmış, bir süre Venediklilerin elinde kaldıktan sonra 1430 yılında Osmanlı Padişahı II. Murat şehri savaşarak geri almıştır. Şehre Yenice-i Vardar'dan gelen Türkler yerleştirilmiş, Selanik'in imarı için muhtelif yerlerine cami, hamam ve diğer binalar yapılmıştır. 1492'den sonra İspanya, Portekiz, Almanya ve diğer bazı ülkelerden gelen yoğun Yahudi göçüyle nüfus yapısı önemli ölçüde değişmiştir. Özellikle koyu Katolik İspanya'dan kovulan ve Osmanlı İmparatorluğu'nda güvenli yerleşim imkanı bulan Sefarad Yahudileri için Selanik "Kentlerin Anası" konumuna gelmiştir.

Selanik'e ilk yerleşenlerin önce cemaatler hâlinde bir cami veya imarethane etrafında kurulmuş ve adlarını devam ettikleri cami veya mescitler-

den almıştır. Hıristiyanlar şehrin yerli ahalisi oldukları için ilk tahrirlerden itibaren mahalleler hâlinde kaydedilmişlerdir. Yahudiler ise geldikleri ülkenin adını taşıyan cemaat veya taifeler hâlinde yazılmışlardır. Gelen Museviler şehrin ekonomisinin canlanmasında etkili olmuş, dokuma sanayini büyük ölçüde ellerinde bulundurmıştır. 19. yüzyılın ortalarından itibaren daha çok komisyoncu ya da perakendeci tüccar olarak tahıl, tütün, yağ ihraç eden Yahudiler, aynı zamanda kahve, şeker, yağı da ithal etmekteydiler. Ana gelirleri önceleri dokuma sonraları tahıl ticareti olan Museviler 1870'lerden itibaren Selanik'in pamuk, un, tuğla sanayilerine egemen olmuşlardır.

Avrupa ile giderek artan ticaret hacmi Selanik'in dönüşümünde etkili olmuş, eski limanın yerine yeni bir liman inşa edilmiş, bu arada Rumeli

Demiryolu'nun Selanik'ten geçmesi sonucunda, kent bir yandan İstanbul'a, öte yandan Belgrad üzerinden Viyana ve tüm Avrupa'ya bağlanmıştı.

Bu süreçte 1869 yılında ilk belediye örgütü kurulmuş, 1879 yılında kenti çepeçevre kuşatan surlarının bir kısmı yıkılarak sur dışındaki bölgeler yerleşime açılmıştı. Buralarda kurulan yeni mahallelerde modern tarzda binalar yükselmeye başlamıştı. İnanılmaz bir dinamizm içindeki Selanik 20. yüzyıla Osmanlı Moderleşmesi'nin ilgiyle izlenen bir metropolü olarak girmişti.

BALKANLARIN KUDÜS'Ü

19. yüzyılın son çeyreğindeki yıllara geldiğinde Selanik kenti demografik yapısı itibarıyla Osmanlı İmparatorluğu'nun en kozmopolit kentlerinden biri durumundadır.

Selanik'teki orta öğretim kurumlarından biri: Selanik İdadisi

rağmen atlatması sonrası kapsamlı bir dönüşüm programını da yürürlüğe koymuştur. Merkezi idarenin sıkı kontrolü altındaki bu girişimin önemli ayaklarından birini de eğitim alanında yapılan reformlar oluşturmuş, o güne kadar sınırlı sayıdaki okulla ve belirli bir kesimin çocuklarının alınmasıyla yürütülen eğitim faaliyetleri II. Abdülhamit'in girişimleriyle köklü bir değişime uğramıştır.

Bu dönemde Selanik'te de ilkökul düzeyindeki sıbyan mekteplerinin modernleştirilmesinin yanı sıra lise düzeyinde Rüştiyeler de açılmış, özellikle kızlar için açılan okullarla eğitimin erkeklere özgü bir ayrıcalık olmasına son verilmeye çalışılmıştır. Genel eğitim veren bu okullarla birlikte Ziraat Mektebi, Askeri Rüştiye, Hukuk Mektebi, Sanat Mektebi gibi ihtisas okulları da açılmıştı. Müslüman Türk kesimin eğitimi için açılan bu okulların yanı sıra kentteki Yahudilerin kendi çocuklarını eğitmek için açtıkları Alliance Israélite gibi okulların yanı sıra, o tarihlere değin daha içe dönük bir hayat tarzını benimsemiş olan Sabetaycıların da modern eğitim veren okullar açmaları sonucunda Selanik'teki okullar aynı yüzyılın ortalarındaki durumla karşılaştırılmayacak ölçüde artmış ve çeşitlenmiştir.

Hükümet konağının önünde toplanan kalabalık Meşrutiyet'in ilanını kutlamanın yanı sıra ne olup bittiğini de öğrenmeye çalışıyordu

Kentteki demografik büyüklüklerine göre, Yahudiler, Müslümanlar ve Rumların ardından Bulgarlar, Arnavutlar, Ulahlar, Çingeneler ve Batıların kolonileri başlıca toplumsal grupları meydana getirmektedir. Bu arada kentin Müslüman kesimin içindeki inançları dolayısıyla her zaman ilgi konusu olan Sabetaycılar'ı da unutmamak gerekir.

Bu denli farklı ve birçok nedenden ötürü aralarında sorunlar olan değişik grupların yer aldığı Selanik'in genel ortamı da doğal olarak dönemin diğer Osmanlı kentlerinden çok farklı biçimlenmiştir. Gelişen ve sürekli büyüyen kentin siyasal ve sosyal konulardan kaynaklanan sorunları da aynı hızla büyümüştür. Dönemin Osmanlı idaresi bu sorunlar karşısında olayları zamana yayararak çözmeye yoluna gitmeye çalışsa da başarılı olamamıştır.

Balkan devletlerinin bağımsızlıklarını kazanmalarından sonra sürekli olarak gerileyen Osmanlı karşısında ilerleyişlerini sürdürmeleri, Batı ile geliştirdikleri ticari bağları ve Batı'daki eğitim kurumlarını kendi dünyalarına taşımaları o güne kadarki toplumsal yaşamın akışını etkilemiş; eğitimli, sermaye sahibi ve Batı'daki siyasal gelişmelerin farkındaki bir kitlenin ortaya çıkışı Balkanlar'daki tüm dengeleri değiştirmiştir.

II. ABDÜLHAMİT'İN REFORM ÇABALARI

Bu durum II. Abdülhamit'in başlattığı reform çabaları sonrasında gözle görünür bir şekilde değişime uğrayacaktır. Osmanlı - Rus Savaşı'nın arifesinde son derece bunalımlı bir dönemde tahta çıkan II. Abdülhamit, bu bunalımı ağır hasarla her şey

OSMANLI TARİHİNİN EN ÖNEMLİ KIRILMA NOKTASI

Batı'daki gibi modern bir eğitim sisteminde faaliyetlerini sürdüren bu okullar 20. yüzyılın başına gelindiğinde mevcut iktidardan farklı düşünen ve davranan bir kitlenin ortaya çıkmasına da neden olmuşlardı. Özellikle de Batı ile her anlamda yakın ilişki içinde olan Selanik'teki okullardan yetişenler sadece modern bir eğitim almakla kalmamış mevcut sistemle çatışan yeni ve devrimci bir sürecin başlamasına da öncülük etmiştir. Batı'daki her türlü yeni fikir ve düşüncenin kolaylıkla yansıdığı bu kent, söz konusu yıllarda önce kültürel bir dönüşümün, sonrasında da tüm devleti etkileyecek olan siyasal değişimlerin tohumlarının atıldığı bir merkez haline gelecektir.

Ancak olayların akışı hiçte düşünülen ve düşlenen şekilde olmayacak,

Selanik Yahudi cemaatinden portreler

Balkan Savaşları tüm dengeleri ve sınırları altüst edecektir. Selanik'in ve diğer Balkan şehirlerinin iki hafta içinde kaybedilmesi, geride kalanların uğradığı acımasız soykırım ve ortadan kaldırılan kültürel miras Osmanlı tarihinin en önemli kırılma noktası olarak bugünlere kadar gelen pek çok sorunun da tetikleyicisi olmuştur. Bu yüzden Türkiye Cumhuriyeti tarihinin gerçekçi bir şekilde anlaşılabilmesi ve bugünkü barış ile anayasa süreçlerinin doğru yönlendirilebilmesi için 100 yıl önce Osmanlı dönemi Makedonya'sında ve özellikle Selanik'te yaşananların doğru irdelenmesi ve analiz edilmesi, herkes açısından bugün daha da önem taşımaktadır.

1905 yılına kadar daha çok yayıncılık faaliyetleriyle yetinen rejim muhalifleri, durumun artık geri dönülemez biçimde kötüye gittiğine kanaat getirerek ülkenin ve milletin selameti adına yönetime el koymak için harekete geçmeye karar vermişlerdir. Başta İttihat ve Terakki olmak üzere siyasal nitelikli birçok dernek kurulmuş ve II. Abdülhamit'i tahttan indirmek için harekete geçmiştir. Öncelikle Selanik olmak üzere Balkanlar'ın belli başlı merkezlerinde yürütülen faaliyetler sonunda Resneli Niyazi Bey'in dağa çıkması ilk kıvılcımı çakınca tüm Balkanlar bir ateşe dönüşmekte gecikmemiştir. Bir devrime dönüşen bu hareketlerin önünde ne II. Abdülhamit'in ne de başkasının durması mümkün olamayacaktır. Bu bağlamda Selanik, bütün bu gelişmelerin merkezi olarak o günlerde "Kâbe-i Hürriyet" olarak anılacaktır. 23 Temmuz 1908 tarihi, kayıtlara II. Meşrutiyet'in ilanı olarak düşerken, Selanik için de unutulmaz günlerden biri olarak hafızalara kazınmıştır. Resneli Niyazi'nin çıktığı kıvılcım ile başlayan bu hareket padişahın meşrutiyeti ilan ettiğini, anayasayı yürürlüğe koyacağını ve seçimlerin yapılacağını söylemesiyle amacına ulaşmış, Selanik kenti de bu sürecin hazırlandığı ve sahneye konulduğu bir yer olmuştur.

Bu yüzden de meşrutiyetin ilanı Selanik'te büyük bir coşkuyla karşılanmış, bir anda binlerce insan (kimi rivayetlere göre 60 bin kişi) İttihat Terakki'nin merkezi önün-

de toplanarak bu günü kutlamıştır. O dönemde imparatorluğun resmi başkenti İstanbul olsa da, başlayan devrim dolayısıyla fiili başkent âdeta İstanbul'dan Selanik'e kaymıştır. Selanik'in bu süreçteki ağırlığı ve önemi 13 Nisan 1909'da, yani tarihlere 31 Mart Vakası olarak geçen olayda bir kez daha ortaya çıkacak, İstanbul'da başlayan ve giderek kanlı bir şekle bürünen isyanın bastırılması için Hareket Ordusu Selanik'ten kalkarak İstanbul'a gelecektir. Ordunun İstanbul'a gelmesiyle sadece isyan bastırılmakla kalmamış, yıllardır Selanik'te bu sürecin hazırlanması için çalışan kim varsa İstanbul'a taşınmıştır. Bir bakıma Selanik, Hareket Ordusu aracılığıyla İstanbul'a el koymuş, İstanbul ile Selanik arasında âdeta bir iktidar değiş tokuşu yaşanmıştır. İstanbul'da bulunması sakıncalı görülen sabık padişah devrimin başladığı Selanik'e gönderilmiş ve orada Alati Köşkü'nde gözetim altına alınmıştır. II. Abdülhamit'in ve aile fertlerinin gözlerden uzak bir şekilde üç yıl süren bu zorunlu ikameti, kentin Balkan Savaşı esnasında düşmesine ramak kala eski padişahın alelacele bir Alman savaş gemisine bindirilerek İstanbul'a gönderilmesiyle sona ermiştir.

Kentin aynı süreçte gördüğü bir diğer padişah ise Sultan Reşat'tır. Hem Balkanlardaki ayrılıkçı unsurlara karşı bir gövde gösterisi olması, hem de Müslüman halka bir moral verilmesi amacıyla İttihatçıların zoruyla Balkan gezisine çıkarılan Sultan Reşat'ın önemli duraklarından biri de Selanik olmuştur. Selanik'e gelişinde görkemli törenlerle karşılanan Sultan Reşat, 1895 yangınında harap olmuş olan Ayasofya Camii'nin açılışına da bizzat katılmıştır. Halk tarafından coşkuyla karşılanan padişah, Selanik'ten sonra Manastır, Üsküp ve Kosova'ya da gitmiş, oralarda da benzer bir coşku ile karşılanmıştır. Ne var ki, bütün bunlar bir işe yaramayacak, Balkanlar'daki makûs talih kaçınılmaz olarak yaşanacaktır. 1912'de Balkan Savaşı'yla birlikte Selanik de dahil olmak üzere Balkanlar'daki toprakların neredeyse tamamı kaybedilecektir.

Bu makûs talihin yaşanmasında o günlerde İstanbul'daki hükümetlerin

500 yılda oluşmuş bir Osmanlı kentini tümüyle yok edecek yangın 1917 yılında Koca Kasım Paşa mahallesinde başlamıştı. Bu konuda çok şey söylenmesine rağmen yangının gerçek nedeni bilinemeyecekti.

SALONIQUE. — Incendie. — Place du Konak. — 18 Août 1917 (18 h.).

aymazlığı ve olaylar karşısındaki vurdumduymazlığı da etkili olmuştur. Balkanlar'da yaşanan gelişmeleri ve Balkan devletlerinin niyetlerini anlamakta yetersiz kalan hükümetler eğitilmiş askerleri terhis etmişler, bunun yanı sıra Sırbistan gibi Balkan devletlerinin Avrupa'dan aldıkları silahların Selanik limanından sevkine izin vermeleri savaş başladığında olan bitene hazırlıksız bir şekilde yakalanmalarına sebep olmuştur. Bu arada Selanik'in savunmasını da içeren Alasonya Ordu Komutanlığı'na atanan Mahmut Şevket Paşa'nın bu görevi kabul etmemesi üzerine göreve tayin edilen Hasan Tahsin Paşa'nın deneyimsizliği kentin kaderinin belirlenmesindeki bir diğer önemli etkidir. Tahsin Paşa, kenti, bir felaketin önüne geçmek adına müzakereler sonucunda, tek bir kurşun bile atılmaksızın yani savunma adına hiçbir şey denenmeksizin Yunanlara teslim etmiştir. Böylece Selanik'teki 482 yıllık Osmanlı hâkimiyeti de sona ermiştir.

Bundan sonraki günler kentteki ikinci büyük grubu oluşturan Müslüman Türkler için oldukça zor geçecektir. Azınlık konumuna düşmenin sebep olduğu sorunlarla uğraşılacak, en temel hakları kısıtlanacak, okullarda

Sultan Reşat'ın Selanik'e gelişinde Yahudi cemaatinin yaptığı taklardan biri

kendi dilleri ile eğitim yapmaları engellenecek, keyfi olarak tutuklamalar ve mahkumiyetler yaşanacak, ticari anlamda boykotlara ve çeşitli baskılara maruz kalınacak, kısacası hayat her anlamda Türkler için zor bir hale getirilecektir. Bu arada Balkan Savaşı'nın ilk günlerinde Yunan ve Bulgar askerlerinin önünden kaçan binlerce insan dolayısıyla kent mülteci işgaline uğrayacak, birbiri ardına yaşanan trajedilerle Selanik savaşın tüm dehşetiyle yaşadığı bir "mülte-

ciler kenti"ne dönüşecektir.

17-18 Ağustos 1917'de yaşanan ve eski kent merkezini kasıp kavuran, Selanik tarihinin en büyük yangını daha önce siyasal olarak bitmiş olan Osmanlı dönemine fiziksel anlamda da son verecektir. Bu yangınla Osmanlı Selanik'i'nin 500 yıl içinde oluşmuş tarihsel kent dokusu büyük ölçüde ortadan kalkacaktır.

Bu sürecin son noktası ise Anadolu topraklarında bitirilen bir savaş sonrasında Lozan'da konulacaktır. Türkiye ile Yunanistan arasında imzalanan bir anlaşmayla iki halkın mübadelesi yani karşılıklı olarak değişimi esas alınacak ve böylece Balkanlar'daki Osmanlı hâkimiyetinin son temsilcileri de doğup yaşadıkları toprakları terk ederek Anadolu'ya göçeceklerdir.

Göçün ardından tüm camilerin minareleri yıkılmış, bazı cami ve sinagoglar kiliseye çevrilmiştir. II. Dünya Savaşında ise kentte kalan tüm Sefarad Yahudileri - yaklaşık 45.000 kişi- Alman işgalcileri tarafından Nazi toplama kamplarına gönderilerek öldürülmüş, Selanik'in Osmanlıdan kalan bu eski ve köklü cemaati tümüyle yok edilmiştir. ■

*Arkeolog / Arkeoloji ve Sanat Dergisi Editörü
nezihbasgelen@gmail.com

ULUSLARARASI BESTSELLER

Ve Yeniden Başlar Hayat

Çeviri: Zehra Kurttekin

ZERUYA ŞALEV

Kaderin durduramadığımız akışına rağmen,
bizi en zor anlarımızda yaşama geri döndüren tilsimin
peşine düşüyor Dina...

"Alaturkalık", Oryantalizm ve sanat

Assos yakınlarındaki küçük bir otelde birkaç kişi tatil yapıyorduk... İkinci akşam, aynı koyda yazlık evleri olan diğer bir arkadaşımıza davetliydik. Oteldeki akşam yemeği hakkımızı bir sonra günün öğlen yemeğine aktarmayı denedik – ve bunu başarmışken, o gün de çok geç kahvaltı ettiğimizden, aynı "aktarma"yı bir daha önermeyi düşündüm. Uzun yıllar Fransa'da yaşamış olan arkadaşlarımız, "Ammma da çok şey istedin, bre kardeşim..." diye takıldılar; "İlk talebini bile Avrupa'nın birçok ülkesinde geri çevirirlerdi – 'Monsieur, akşam yemeği hakkınız ancak o akşam geçerlidir!' yanıtını alır, avucunu yalardın. Sen de şimdi sineğin yağını çıkarmak istiyorsun!" Ben ise, hiç çekinmeden otel sahibine gittim ve az sonra olumlu yanıt ile geri dönerken, artık frankofil'leşmiş arkadaşlarımıza "Yaşasın alaturkalık!" demekten alamadım kendimi...

Avusturya'daki akademik yaşamımın ardından kapıyı bir an önce Türkiye'ye atmamın en önemli nedeni, işte o "alaturkalık"tır! Sosyal ilişkilerde en ufak bir ayrıcalığa göz yummasını öğrenmemiş, sözlüklerinde "hatır" kelimesinin yeri olmayan Avrupalılar ile birlikte olmak, o coğrafyanın tüm olumlu yanlarına rağmen bu nedenle hiç de kolay değil. Gerçi, o dönemden bugüne dek sürdürdüğüm dış ticaret temsilcilik işinde de farklı dünyaların arasında gidip geliyor, Huntington'un o gaddar tanımıyla süregelen "medeniyetler çatışması"nın hep odak noktalarında bulunduğumdan, "Frenk"lere birazcık "alaturkalık" aşılama çalışıyorum, pek de başarılı olmadan..!

Oysa ki, II. Mahmud'un Mehterhane'nin yerine kurduğu, batı armonilerini temel alan Muzika-i Hümayun'un başına getirdiği İtalyan müzik adamlarından kaynaklanan, "Türk tarzı" anlamındaki "alla Turca" terimi, daha sonra hep "köhnemiş Şark" a ait olduğu varsayılan "eski âdetler, zaafılar, kötü gelenekler, dahası miskinlik ve tembellik" ile özdeşleşmişti (A.T.Alkan/Zaman Gazetesi, 17/7/2004). O denli ki, bir kişi için "ne alaturka adam bu" veya bir kurum hakkında "ne alaturka bir yerdir burası" dendiğinde, bunun küçümseyici bir tanımlama olduğu apaçtıktı...

Çocukluğumda "alaturka" – "alafranga" terimlerini daha çok radyo ile gazinolarda çalınan müzikler ve WC'lerin ayırımında duyardım! Şurası kesindir ki, "Alaturka"lığın olumsuz ya da olumlu bir yargı tanımı olarak kullanılması, Assos örneğinde de vurguladığım gibi, daha çok göreceli bir yorumlamaya bağlıdır. Örneğin Edward Said, çığır açmış "Orientalism" (1978) kitabının girişinde de

belirttiği gibi Doğu Dünyası'nı inceleyen batılılar (namu diğer "Orientalist"ler), orada yaşayan halka *tembel, kaba, mantıktan yoksun, uygarlık dışı* sıfatlarını yakıştırırken, kendilerini *çalışkan, zarif, zeki ve medeni* olarak görmekteydi – ve işte buradan hareketle, bir çeşit "bilimsellik"ten kaynaklanan "biz" ve "onlar" sınıflandırmasına, buradan da "öteki"leştirilmeye gidiliyordu..!

Öte yandan, "Şark" a karşı gelişmiş olan korku/hayranlık karışımı hislerden özellikle 19.yüzyılın ilk yıllarından başlamak üzere kaynaklanan yoğun "Orientalist" sanat akımı, kendini seyahatnamelerde, şiir, öykü ve romanlarda, görsel sanatlarda, mimaride ve müzikte gösterirken, "Doğu" nun sık sık örnek alındığı, ona özlem duyulduğu gözlerden kaçmıyordu... Özellikle Fransa, İngiltere ve Almanya'da, kısmen de Rusya'da meyve vermiş bu akımlar G.de Nerval, Lamartine, Loti ile Lord Byron ve

Goethe gibi yazarlar/şairler, Delacroix, J.F.Lewis ve J.B.van Mour gibi ressam ile Mozart ("Saraydan Kız Kaçırma"/"Zaide"), Verdi ("Aida"/"Nabucco"), Rimsky-Korsakoff ("Şehrazat") ve Borodin ("Prens Igor") gibi önemli bestecilerle bu üç sanat dalında dünya çapındaki yapıtların verilmesine yol açtılar. Kısacası, sıradan halk ile kimi siyaset adamları saflarında "out" olan Doğu Dünyası –ki bu kavramdan özellikle Osmanlı nasibini alıyordu– entelektüel salonlar ile sanat çevrelerinde "in" sayılmaya başlanmıştı.

Güzel..! Şimdi de bir adım ileriye giderek, uzak coğrafyalarda yaşamakta olan kimi yabancı veya "öteki" toplumu bireylerinin, onları keşfetmiş/anlamış/benimsemiş olan "sanat" erbabı tarafınca "halk" kesimine ulaştırılması gereğine değinelim. Eğer siyaset adamları bu adımdan kaçınıyor, kimi zaman salt oy kaygısıyla bu yöndeki girişimlerden ürküyorsa, iş sanatçıya düşer... Gerçekten de tarihçi Şükrü Hanioğlu'nun bir yazısında sorguladığı gibi, toplumsal gelişmenin ve değişimin bir ürünü olmaktan ziyade, bizzat toplumsal gelişim ve değişimi yaratan bir araç değil mi sanat? ("Arabesk, vatan hainliği, Türk Oryantalizmi" - 25/11/2012/Sabah) Kıssadan hisse, bilim insanları, sanatçı ve sanat siyasetçilerinden beklediğimiz, egzotik ("exo" = dışarı; dışarıdan gelen) ve yabancı (= "stranger"/"etranger"/"extraneous") olanları inceleyip yakınlaştırmalı, halkın onları her şeyden önce anlayıp, ardından da kucaklamasına zemin hazırlamalıdır... Ancak bu tür çabalar sonucu "alaturkalık" ile "alafragalık" arasındaki uçurumu aşabileceğimizi sanıyorum... ■

Vinyet: "Din Birliği" (Gerald K. Nitsche)

» **Edward Said: "Şarkiyatçılık"**
çev.: Berna Ünler-Metis Yayınları,
2012 - 414 sayfa

1978 yılında yayımlanmasıyla birlikte, 20. yüzyılın en etkileyici kitapların arasına girmiş "Orientalism" ile Edward Said, "Batı"nın "Doğu"ya bakış tarzını kışkırtıcı biçimde sorguluyor.

Genelleştirici "Şark" kültürünün yapay bir kavram olduğunu ileri sürerek, "Şarkiyatçılığın kusurunun, hem düşünsel hem de insani bir kusur olduğu kanısındayım," diyor "...çünkü Şarkiyatçılık, önce dünyanın bir bölgesini kendine yabancı saymış, sonra ona dair değişmez bir yargı kurmuş, böylece insan deneyimiyle özdeşleşememe (...) kusurunu işlemiştir." ABD'nin en saygın üniversitelerinde öğretim görevlisi olmuş Filistinli bilim adamı ve yazar, kendilerini "Orientalist" bilenlerin aslında ırksal, ideolojik ve emperyalist klişelerin içinde yüzdüğünü savlarken, halklar arasındaki "ötekileştirmeyi" tetiklemiş Şarkiyat kavramının tek yararlı yanını şöyle açıklıyor: "Herhangi bir bilgede, herhangi bir yerde, her an ortaya çıkması mümkün bir zaaf konusunda uyarıcı bir örnek oluşturmasıdır."

» **"Doğu'nun Cazibesi"**
Pera Müzesi Yayınları, 2008 - 360 sayfa

2008 yılında ABD Yale Center for British Art ve Tate Britain'ın Linbury Galerileri'nde gerçekleştirilip her iki ülkede de sanatseverlerden büyük ilgi gören "The Lure of the East" sergisi, Eylül 2008 ile Ocak 2009 tarihleri arasında "Doğunun Cazibesi" adıyla Pera Müzesi'nde

sergilendi. Amerika ve İngiltere'den sonra üçüncü durağı İstanbul olan

sergide yer alan tam 102 başyapıtta Osman Hamdi Bey'in "İki Müzisyen Kız", Henry Bone'un "Thomas Hope'un Türk Giysileri İçinde Portresi" ve David Wilkie'nin "Sultan Abdülmecid'in Portresi" resimleri de eklendi ve olağanüstü zenginlikteki bir sergi kitabı oluşturuldu. Özellikle İngiliz Orientalist ressamların bu çok yönlü Orta Doğu'yu görüş şekli, acaba Edward Said'in savlarını birazcık da olsa yumuşatabilir mi?

» **Martin Stokes: "Türkiye'de Arabesk Olayı"**
çev.: Hale Eryılmaz - İletişim Yayınları,
1998 - 328 sayfa

2006 yılında Boğaziçi Üniversitesi'nde de ders vermiş Prof. Stokes, hem yabancı bir antropoloğun ters açısından bakarak, hem de bir etnomüzikoloğun uzman görüşüyle ortaya zengin ve yaratıcı gözlemler koyuyor... Bir yandan müzisyenler, besteciler, kaset şirketlerinin oluşturduğu müzik dünyasının iç işleyişine, "ruhuna" nüfuz ediyor. Ünlü arabesk şarkıcılarımızın kısa, ama çarpıcı portrelerini sunuyor. Arabeskin Türk halk müziğiyle, Türk sanat müziğiyle, dinsel müzikle ilintilerini inceliyor. Diğer yandan Stokes, arabeski anlamak için şart olan başka bir dünyaya, insanların müzikle ilişki

kurma biçimlerine bakıyor - örneğin, kaset dinlenen ortamlara, rakı sohbetlerine, eş-dost arasında beraber çalınıp söylenen "muhabbetlere"... Kolaylıkla "öteki"leştirilebilecek Arabesk dünyanın arka perdesine bakmak, onu anlamak için eşsiz bir kaynak kitabı..!

» **D.E.F.: "Beatles Alaturka"**
2001 - Müzikotek/İmaj Müzik

David Bowie ve Iggy Pop ile albüm yapmış olan Erdal Kızılcay'ın bir denemesinden esinlenerek, onu da aralarına katan MFÖ'nün Fuat Güner'i ile "eskiler" in "Club 33" den DJ olarak anımsayacakları Beatles tutkunu Dağhan Baydur'un 2001'de kaydettikleri çizgi dışı bir albüm: "Love Me Do", "A Hard Day's Night", "Ticket To

Ride", "Nowhere Man" gibi toplam 10 Beatles klasiğinin Türk müziği ritim ve armonileriyle yorumlanması o sıralarda büyük yankı uyandırdığı gibi, günümüzde de halen gıpta edilen bir deneme olarak görülüyor. 1999 yılında Liverpool Beatles Festivali'ne katılmış olan bu proje BBC'nin de dikkatini çekmiş ve D.E.F., İngiltere Kraliçesi'nin 50. Yıl Jübile kutlamaları için Liverpool'a davet edilmiş, orada da büyük beğeni kazanmıştı...

» **Önder Focan Group: "Swing A La Turc" - 2007 - Kalan Müzik**

İşte bir "alaturkalk" daha..! Cazseverlerin sadece "nardis" caz kulübünden değil, 1996 yılından bu yana sürdürdüğü başarılı albüm kayıtlarından tanıdığı gitarist Önder Focan, beş kişilik grubu ile bu kez kimi Türk Sanat Müziği "standard"ını yorumluyor. Besteler kısmen Erol Sayan, Sadettin Kaynak ve Mehveş Hanım'a, bazıları ise Fahir Atakoğlu ve Zülfü Livaneli gibi çağdaş isimlere ait. Davullar ve kontrbas eşliğinde değerli trompetçi Şenova Ülker'in yanında, Yansımalar grubundan bildiğimiz A.Şenol Filiz'den dinlediğimiz ney soloları, icra edilen dokuz parçadaki "swing" ortamına bir çeşit "antitez", sanki ikinci bir boyut kazandırıyor! Caz müziği, bilindiği gibi "karşılıklı paslaşmalarla gelişen bir takım müziği" dir (Şayan Yedig) - ve burada da, Focan'ın tanımıyla "Anadolu'da farklılıklarıyla bir arada yaşayan, birbirlerini dinlemesini, birlikte şarkı söylemesini bilen bir kültürün müzikal ifadesi" yle karşılaşıyoruz.

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE Türkiye'de

MÜZİK -3

Bu yazı dizisinin ilk iki bölümünde ülkemizin müzik ve eğlence sektörünü Cumhuriyetin kurulduğu 1923 yılından başlayarak kronolojik olarak genel bir perspektiften irdeledik. Geçen sayımızda yazımızı 1968 yılında çok iddialı cümlelerle bıraktık. Kaldığımız yerden devam edelim öyleyse...

Etkileri Türk Pop Müziğine ve müzik hayatımıza kattığı çok değerli ve önemli sanatçılarla hala devam eden Altın Mikrofon yarışması bütün hızıyla sürerken, o güne kadar hiçbir önemli yenilik görülmeyen Türk Sanat ve Türk Halk müziği içten içe kayınıyordu. O günlerde piyasaya çıkan bir 45'lik plak adeta bomba etkisi yarattı... "Bir bahar akşamı", "Ey sevgili", "Kalamış", "Yıldızlı Semalar", "Makber" gibi edebi değeri çok yüksek güftelere ve makamların çok disiplinli kalıplar içindeki müziğine alışmış müzikseverler şaşkınlık içindeydi... Bu 45'lik ne müziği, ne de sözleri ile bilinen kalıplara uyuyordu... Farklıydı, bütün önyargıları yıkıyordu... Söz, müzik

Orhan Gencebay

Ferdi Tayfur

ve yorumcunun adını ilk defa duyuyordu insanlar... "Hor Görme Garibi", "Bir Teselli Ver" diyordu... Adı Orhan Gencebay'dı... Türk Müziği sektöründe yeni bir sayfa açılıyordu ve adı hemen kondu; Arabesk...

ARABESK

Küçümsendi, hor görüldü, Arap, Mısır müziğinden aparma dendi. Önce varoşlar, sonra herkes kabul etti. Zorla da olsa Orhan Gencebay'ı kabul etmişken sektör, bir farklı isim girdi piyasaya. Müziği biraz daha Halk Müziğine yakındı. Sözlerinin Orhan Gencebay'ınki kadar felsefesi yoktu. O da çok kısa zamanda ismini duyurdu. "Çeşme" idi bu 45'liğin

Bülent Ersoy

Neco

Erol Evgin

Füsun Önal

Kamuran Akkor

Metin Ersoy

adı... Söz, müzik, yorum aynı kişiydi; *Ferdi Tayfur*...

Zamanla ikisi de idol oldular, kült oldular. Toplumun bütün katmanları kabul etti, dinlemeye başladı. Arkalarından yüzlerce benzerleri, taklitleri çıktı. Yaptıkları her albüm rekorlar kırdı. Özellikle varoşlarda alt kültür gruplarında insanlar Orhan'cı, Ferdi'ciler diye ikiye ayırdı. Yaşam alanlarını bile değiştirdiler. Bu etki aynı yoğunlukta 30 yıl kadar devam etti. Ancak 2000'li yılların başında zayıfladı, gücünü kaybetti...

ASSOLİSTLER DÖNEMİ

Aynı yıllarda çok genç, çok güzel, çok yakışıklı bir sanatçı da çıkış yolları arıyordu. Onun da ilk plağı 45'likti. Bir müzik yapımcısı değil, bir film yapımcısıydı. Plağın ismi "*Sen evlisin, ben evli*" ve "*Ne Şam'ın şekeri*" idi. Yapımcı Hulki Saner'di. Sanatçı ise *Bülent Ersoy*... Bu Müzeyyen Senar ekolu ve etkisi altındaki ses bir anda dikkati çekti ve tabii artık Gazinocular Kralı unvanını alan Fahrettin Aslan'ın dikkatinden kaçmadı. Anında Aslan'ın gazinosunda assolist olarak sahne aldı.

Coşmuştu Türkiye. Müziğin ve eğlencenin her alanında koşuyor, koşuyordu. Diğer tarafta *Alpay*, *Erol Bıyıkburç*, *Cem Karaca*, *Bariş Manço*, *Ajda Pekkan*, *Ertan Anapa*, *Metin Ersoy*, *Tanju Okan*, *Edip Akbayram*, *Berkant*, *Erkut*

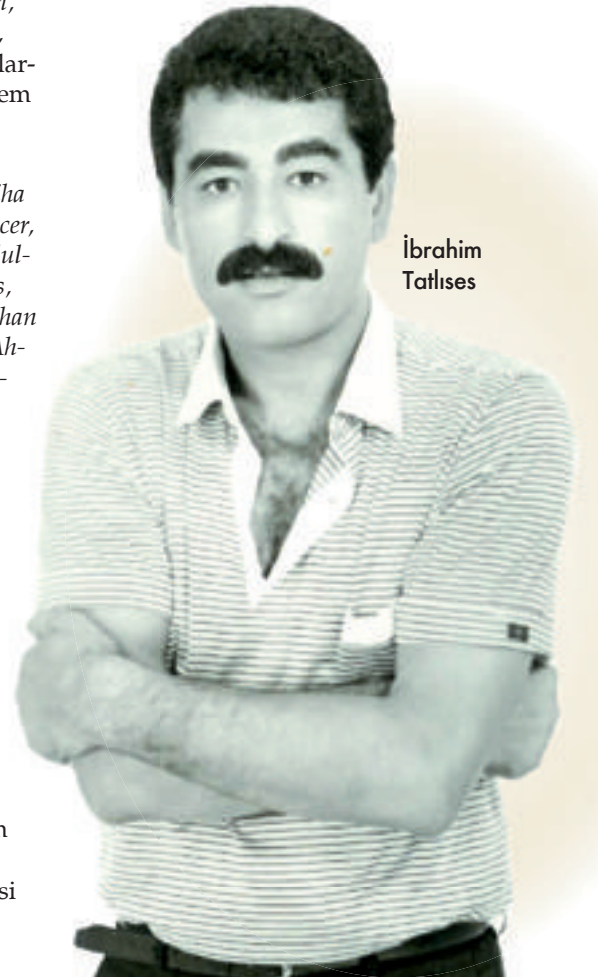
Taçkın, *Kamuran Akkor*, *Ayla Dikmen*, *Timur Selçuk*, *Başar Tamer*, *Erol Evgin*, *Engin Evin*, *Neco*, *Füsun Önal* gibi isimler ve *Kanat Gür*, *Vasfi Uçaroğlu*, *Durul Gence*, *Yurdaer Doğulu*, *Kadri Ünal*, *Mavi Işıklar*, *Mavi Çocuklar*, *Siluetler*, *Boğaziçi*, *Somer Soyata* gibi orkestralarla Türk Pop Müziği parlak bir dönem yaşıyordu.

Zeki Müren, *Müzeyyen Senar*, *Gönül Akkor*, *Şükran Ay*, *Saime Sinan*, *Mediha Demirkıran*, *Ahmet Üstün*, *Güneri Tecer*, *Emel Sayın*, *Şükran Özer Doruk*, *Abdullah Yüce*, *Adnan Pekak*, *Adnan Şenses*, *Gönül Yazar* *Bülent Ersoy*, *Ahmet Özhan* gibi isimlerle Türk Sanat Müziği, *Ahmet Sezgin*, *Nuri Sesigüzel*, *Ümit Tokcan*, *Bedia Akartürk*, *İzzet Altınmeşe*, *Huri Sapan* gibi isimlerle de Türk Halk Müziği inanılmaz şaşalı günler yaşıyordu.

GAZİNOLAR, MÜZİKHOLLER

Gazino ve eğlence hayatı da aynı görkemliydi... Fahrettin Aslan'ın yön verdiği bu sektör her şehirde, her kategoride yüzlerce gazino, müzikhol, taverna, gece kulübü, pavyon gibi isimler altında hizmet veriyordu. Hepsinin müşterisi farklıydı ve hepsi haftanın yedi gecesi açıktı. Amiral gemisi Maksim gazinosuydu. İstanbul'da Lunapark, Çakıl, Gar, Bebek Bele-

diye, Şato, Kazablanka, Gaskonyalı Toma, İzmir'de Göl, Ekici, Akasyalar, Bursa'da Taylan, Adana'da Emirgan en önemlileriydi...

İbrahim Tatlıses

Coşkun Sabah

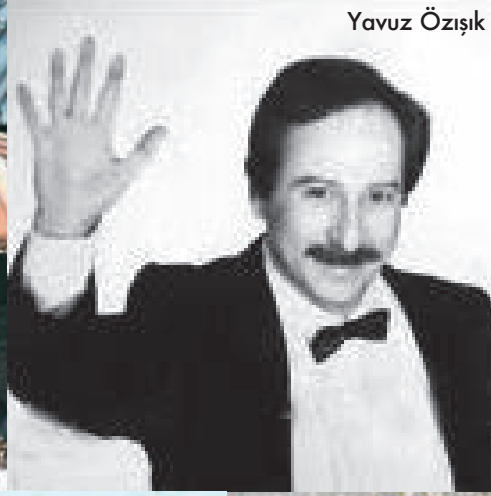
Şevket Uğurluer

Ferdi Özbeğen

Yavuz Özışık

Ümit Besen

Harika Avcı

Seda Sayan

Hülya Avşar

Ebru Gündeş

Muazzez Ersoy

Sibel Can

Seyyal
Taner

Sezen Aksu

İlhan İrem

Ali Rıza Binboğa

Nilüfer

İZMİR FUARI

İzmir Fuarı ise bir başka âlem. Sadece senede bir ay, ağustos ayında yapılan bir etkinlikti ama sektör üzerindeki tesiri büyüktü. Akşam saat 20.00 gibi başlayan program sabaha karşı saat 04.00 gibi bitirdi. İstisnasız ülkemizin bütün sanatçıları fuardaki gazinolar da sahne alırdı. Öylesine bir atmosfer vardı ki, hiçbir zaman bir araya gelemecek sanatçılar aynı sahneyi paylaşırlardı; örneğin *Edip Akbayram* ile *Bülent Ersoy*...

1974 yılında henüz emekleme devresindeki tek kanal siyah-beyaz televizyonlarımızda kara yağız bir delikanlı boy göstermeye başladı. Hemen benimsendi. Sesi, yorumu çok farklıydı. Aynen Orhan Gencebay, Ferdi Tayfur gibi o da bir anda parladı.

Bu genç, buram buram Anadolu kokan türkücü *İbrahim Tatlıses*'ti. Türküsü ise "*Ayağında kundura...*" Zamanla o da bir idol oldu. Halk ona "*imparator*" unvanı verdi.

ANKARA RADYOSU EKOLÜ

1975 yılında hayatımıza bir başka yarışma girdi. Eurovision yarışması hemen ulusal sorun haline geldi. Bu yarışma da Türk Pop Müziğine önemli isimler kazandırdı... (Bu konuyu daha evvelki sayılarımızda Karel Valansi çok geniş incelediği için kısa geçiyoruz.) Bu arada özellikle Ankara radyosu

bir konservatuar gibiydi. Disiplinli, kültürlü, çok iyi müzik eğitilmiş, yorumu olağanüstü, gencecik, pırl pırl sanatçılar yetiştiriyordu. Bu sanatçılar yavaş yavaş ağırlıklarını koyuyorlardı piyasaya. *Muazzez Abacı, Seçil Heper, Hülya Sözer, Samime Sanay, Ela Altın* bu isimlerden bazılarıydı. Müzik yapım sektörü de boş durmuyordu... Her gün yeni 45'lik, 33'lük plaklar çıkıyor, yeni yeni isimler lanse ediliyordu. *Selami Şahin, Hakkı Bulut, Müslim Gürses, Kerem Güneş* farklarını hemen belli ediyorlardı. (Bu sanatçılar zaman içinde önemli figürler haline geldi.)

POP MÜZİĞİN TEMSİLCİLERİ

İlhan İrem, Yeliz, Nükhet Duru, Yeşim, İskender Doğan, Semiha Yankı, Nil Burak, Seyyal Taner, Ali Rıza Binboğa, Selçuk Ural, Ersen, Ersan Erdura gibi isimlerle iyice renklenmiş pop müzik piyasası önce *Nilüfer* ile farklı bir ivme kazandı, ardından sözleri, besteleri, olağanüstü yorumu ile hemen liste başı olan *Sezen Aksu* ile etkisini iyice artırdı.

Müzik piyasasına 45'lik, 33'lük plaklar yön verirken birden her şey allak bulak oldu. Kaset icat edilmişti ve tüm yatırımlar bu yöne kaymaya başlamıştı. Kaset pratikti, tekrar tekrar üzerine kaydedilme imkânı vardı. Daha fazla şarkı alıyordu. Plağa göre çok daha ufaktı. Çalmaya yarayan aletler çok

daha kullanışlıydı. Artık her şey kaset üzerine kuruluydu. Onun da etkisi 30 yıl sürdü, CD'nin bulunmasıyla kasetler piyasadan çekildi.

TAVERNALAR DÖNEMİ

1970'lerin sonu, 1980'lerin başında Türkiye yeni bir oluşumun sinyallerini veriyordu. Halk artık çok sanatçılı, çok uzun süren, oturup, dinlemek zorunda olunan programlardan sıkılmıştı. Eğlenceye dâhil olmak istiyordu. Kalkıp oynamak, coşmak, dans etme talebi.

Hemen fark edildi gazinocular ve müzik yapımcıları tarafından bu talep. Çözümü basitti; çok amaçlı bir klavye, enstrüman, bu enstrümanı hem çalıp hem söyleyecek bir solist ve kocaman bir dans pisti... Zaten bu işi yıllardır çok elit, çok kaliteli, çok düzeyli bir şekilde yapan sanatçılar vardı bazı otel lobilerinde... *Ferdi Özbeğen, İlham Gencer, Ergun Özer, Şevket Uğurluel, Yavuz Özışık, Coşkun Aksel, Vedat Bıçkın, Suavi Sak* gibi...

Halka indirgeyen, tavernaya uygulayan ise ilk albümü ile inanılmaz bir çıkış yakalayan Adana-Osmaniyeli bir genç oldu; *Ümit Besen*... Söz, müzik, yorumcu kendisi idi. Ve albümün adı "*Alışmak sevmekten zor geliyor*" idi. Arkası çorap söküğü gibi geldi... Önce *Ferdi Özbeğen* bu tarza geçti, sonrası saymakla bitmez... Bu akıma *Coşkun Sabah* ile udi sanatçılar da katılınca gazinolar yavaş yavaş yerini ternalara bıraktı. 2000'li

Aşkın
Nur Yengi

Serdar
Ortaç

Yonca
Evcimik

Tarkan

Sertap
Erener

Fatih
Erkoç

yılların ortalarında ise ne gazinolar kaldı, ne de tavernalar...

ASSOLİSTLER DEVRİ KAPANIYOR

1978 yılında ilk defa sahneye çıkan Muazzez Ersoy, Seda Sayan, Harika Avcı, Hüner Coşkuner ile assolistler devri yavaş yavaş yürüyordu... Onları 1983 yılında "Engüzel" adı ile dansöz, sonra şarkıcı olarak devam eden Sibel Can takip etti... Bu sanatçılarla beraber gazinoların kapanması ile gerçek assolistler devri bitti. (Bu kategoriye Hülya Avşar ve Ebru Gündeş'i de ilave edebiliriz.) 1980'li yıllar 12 Eylül İhtilalinin gölgesinde müzik ve eğlence sektörümüzü çok fazla bir şey katmadan geçti. Açıkçası cepten yedik. Arada bazı akımlar olmadı değil; bir dönem türküçüler, bir dönem gay'ler, bir dönem disco'lar... Onlar da bir rüzgâr gibi geldi, geçti...

Kayahan

1990'LAR ve SONRASI

1990'ların başında Pop Müzik yeni bir akım, yeni bir sound ile biraz canlandı. Saçma, sapan sözler, hep aynı ritimler. Sabun köpüğü gibi 3 günlük şarkılar... "Abone", "Kıl oldum abi", "Oynatmaya az kaldı", "Yakarım Roma'yı da yakarım"... Öne çıkan 7-8 sanatçı idi; Tarkan, Serdar Ortaç, Mustafa Sandal, Kenan Doğulu, Yonca Evcimik, Harun Kolçak, Aşkın Nur Yengi, Sertap Erener, Levent Yüksel, Fatih Erkoç bu akımın bize kazandırdığı yorumculardan bazılarıdır.

Kayahan'ı es geçmek doğru olmaz... Kendi söz ve besteleri ile hit oldu...

Sonrası... Önce televizyon, ardından internet kâbus gibi çöktü müzik ve eğlence sektörüne. Yazı dizimizin haziran sayısında yayınlanan ilk bölümünün giriş paragrafı zaten her şeyi anlatıyor...

Velhasıl önce müzik bitti ülkemizde, gerisi baki kalan kubbede bir hoş seda imiş...

"İnsan aklı nisyân ile maluldür." Unutuklarımız bizi affetsin... ■

NOT:

A) Mazi ile ilgili her şeyi paylaşmak benim için bir zevk... Lütfen bana yazın...

B) 7.7.2013 tarihli Sabah Gazetesi/Günaydın ekinde "Yakından Kumanda" köşesinde Haziran sayımızdaki ilk yazımızdan geniş bir alıntı yapıp bizi onurlandıran duayen gazeteci, TV eleştirmeni dostumuz Yüksel Ayтуğ'a sonsuz teşekkürlerimizi sunuyoruz...

OSMANLI ORTADOĞU'SUNUN İLK BANKACILIK SİSTEMİNİ YARATAN

Zilkha Ailesi'nin Muhteşem Destanı

EZRA K. ZILKHA

Gestasyonel DIYABET Nedir?

Gestasyonel diyabet,

Diyabetiniz varsa, vücudunuz besinlerde bulunan şeker ve nişastayı enerji kaynağı olarak kullanamaz. Sonuçta, kanınızda aşırı şeker birikimi olur.

Gestasyonel diyabetin tüm nedenlerini bilmiyoruz. Gestasyonel diyabeti olan kadınların bir kısmı gebeliklerinden önce kiloludur ya da aile bireyleri diyabetlidir. Gebelerin 1/50 ile 1/20'sinde gestasyonel diyabet gelişmektedir. Amerikan yerlileri, Alaska yerlileri, Latin, Asyalı ve zenci kadınlarda yatkınlık daha fazla olmak üzere beyaz kadınlarda da görülmektedir.

GESTASYONEL DIYABET KONTROL ALTINA ALINABİLİR

Kan şekerinizi nasıl kontrol altında tutacağınızı doktorunuzla birlikte planlayın (Yazının ilerleyen kısımlarında alt ve üst kan şekeri seviyeleri hakkında bilgi edineceksiniz). Bu plana uyarak sorunsuz bir gebelik süreci ve sağlıklı bir bebeğe sahip olabilirsiniz. Ayrıca, siz ve bebeğinizin doğum sonrası sağlığının devamı için de bu gereklidir.

Bebeğinizin sağlığını etkileyebilir

Kontrol altında olmayan diyabet bebeğinizde;

- Doğumda sorun yaratabilecek kadar aşırı büyümeye (4 kilo ve üzeri) neden olabilir. İri bebeğin doğum kanalından geçişi sırasında omuz sinirlerinde zedelenme, köprücük kemiğinde kırık, ender olarak, oksijen eksikliğine bağlı beyin hasarı gelişebilir.
- Doğduktan sonra kan şekeri seviyesinde ani değişiklikler oluşur. Çocuk doktoru, doğumdan sonra kan şekerinde gelişebilecek ani düşüş nedeniyle tedavi uygulayabilir.
- Çocukluk döneminde ya da erişkinlikte aşırı kilolu yada obez olabilir. Obezite Tip 2 diyabete neden olabilir.

Anne adayının sağlığını etkileyebilir

Kontrol altında olmayan gestasyonel diyabet sizde;

- Doğum sırasında problemler yaşamanıza neden olabilir.
- İri bebek nedeniyle doğumun sezaryen zorunluluğunun oluşmasına neden olabilir.
- Sezaryen sonrası iyileşme süreci normal doğuma oranla daha uzundur ve sorunlu olabilir.

Gestasyonel diyabet nedeniyle ortaya çıkabilecek diğer sorunlar

- Gestasyonel diyabeti olan kadınlarda ayrıca, gebelik sırasında ortaya çıkan yüksek tansiyon, idrarda protein, sıklıkla bacaklarda, ayaklarda, parmaklarda ve ellerde şişlikler şeklinde kendini gösteren bir problem olan Preeklamsi de gelişebilir. Preeklamsi vücudunuzda kasılma

nöbetlerinin oluşmasına veya felçe yol açabilir.

- Bazen diyabet, doğumdan sonra kaybolmaz ya da doğumdan çok sonra tekrar ortaya çıkabilir. Bu durumda diyabet, Tip 2 diyabet adını alır.

Ve şimdi

Siz ve bebeğinizin sağlığını koruyun.

Gebeliğiniz boyunca kan şekerinizi kontrol altında tutmanız çok önemlidir.

1. Düzenli periyotlarda doktorunuzu görün

- Diyabet nedeniyle daha sık aralıklarla kontrole gelip gelmemeniz gerektiğini doktorunuza sorun.
- Doktorunuzla birlikte sorunları daha başında fark edip erken çözüm elde edebilirsiniz.

2. Sağlıklı beslenin ve aktif olun

- Diyetisyen veya diyabet eğitmeni ile birlikte size özel bir öğün planlaması yapın. Kan şekerinizi kontrol altında tutmak için nasıl beslenmeniz gerektiğini öğrenin.
- Hareketli olun. Gebelik öncesinde, gebelikte ve doğumdan sonra düzenli egzersiz yapın. Doktorunuz da onaylıyorsa haftada 5 gün yarım saatlik tempolu yürüyüşler faydalıdır.

3. İlaçlarınızı düzenli kullanın

- Doktorunuzun tavsiyelerine uyun.
- İlaçlarınızı size tariff edildiği şekilde kullanın.

4. Kan şekerinizi sık aralıklarla kontrol edin

- Kan şekerinizde çok hızlı düşüş ve yükselişler olabileceğini unutmayın. Ne yediğiniz, ne kadar egzersiz yaptığınız ve bebeğinizin gelişimine bağlı olarak şeker düzeyi gün içerisinde pek çok kez değişebilir.

- Doktorunuz tarafından bilgilendirildiğiniz şeker seviyesindeki yükselme ve düşüş bulgu ve belirtiler olduğunda kan şekerinizi sık aralıklarla kontrol edin.
- Kan şekeri düzeyinin anlamını, öğünleriniz ve yapacağınız egzersizlerin nasıl olması gerektiğini ve eğer insülin kullanıyorsanız dozu nasıl ayarlayacağınızı iyi öğrenin.

Gelişebilecek sorunları engellemek için gebelik öncesinde, gebelik süresince ve doğumdan sonra doktorunuzla iletişimde olun.

Bebeğinizin doğumundan sonra sağlıklı kalın

Gestasyonel diyabet genellikle gebelik sonrası kaybolur, fakat bazen kalıcı olabilir. Bebeğinizin doğumundan sonra diyabet açısından kontrol edilmeniz önemlidir. Gestasyonel diyabeti olan kadınların yarısında ileriki yaşlarda Tip 2 diyabet gelişmektedir.

Gebelik sonrası ve gelecekte

- Doğumdan hemen sonra ve 6 hafta sonra yapılacak diyabet testleri hakkında doktorunuzla konuşmayı unutmayın.
- Sağlıklı beslenmeye ve düzenli egzersiz yapmaya devam edin.
- Kan şekeri düzeyinin takibi amaçlı 1-3 yıl aralıklı olarak düzenli sağlık kontrolü yaptırın.
- Daha fazla çocuk ve ilerideki gebelik planlarınız hakkında doktorunuzla konuşun.
- Kilonuzu takip edin. Bebeğinizin doğumundan 6-12 hafta sonra gebelik öncesi kilonuza inmeniz gerekir. Bu süre sonunda hala fazla kilonuz varsa vücut ağırlığınızı %5-%7 azaltmaya çalışın.
- Yavaş kilo vermeyi planlayın, bu şekilde kilonuz kalıcı olur.

Sağlıklı beslenme, kilo verme ve düzenli egzersiz yapmanın gelecekte Tip 2 diyabet gelişmesini önleyici ya da geciktirici etkisi vardır. Daha fazla bilgi edinmek için doktorunuzla konuşun.

Kan şekerinizin takibi

ACOG (Amerikan Doğum Uzmanları ve Jinekologları Birliği) kan şekerinizin aşağıda belirtilen seviyelerin altında tutulmaya çalışılmasını önermektedir:

	ACOG Tarafından Tavsiye Edilen	Doktorunuzun Önerisi
Yemek Öncesi	≤ 95 mg/dL	
Yemekten 1 saat sonra	≤ 130 mg/dL	
Yemekten 2 saat sonra	≤ 120 mg/dL	

Kan şekeri ölçüm birimi mg/dL (miligram/desilitre)'dir.

Doktorunuz kan şekerinizi farklı seviyelerin altında tutmanızı önerebilir. Bu seviyeleri doktorunuza sorun ve yukarıdaki tabloda ilgili yerlere yazın.

Yüksek kan şekeri

130 mg/dL ve üzerindeki ölçümler kan şekerinizin yüksek olduğunu gösterir. Yüksek kan şekeri;

- Susuzluk hissine
- Baş ağrılarına
- Sık idrara çıkmaya
- Dikkat dağınıklığına
- Görme bulanıklığına

- Halsiz ve yorgun hissetmeye
- Mantar enfeksiyonlarına

neden olur. Bu belirti ve bulgulardan herhangi birini fark ettiğinizde doktorunuzla konuşun.

Düşük kan şekeri

70 mg/dL ve altındaki bir değer kan şekerinizin düşük olduğunu gösterir. Düşük kan şekeri Hipoglisemi olarak da adlandırılır ve;

- Açlık hissine
- Baş ağrılarına
- Baş dönmesi ve titremeye
- Zihin bulanıklığına
- Solgun görünmenize
- Terlemelere
- Halsizliğe
- Endişeli ve huzursuz hissetmenize
- Kalbinizin çok hızlı çarptığı hissine

neden olur. Bu belirti ve bulgulardan herhangi birini fark ederseniz kan şekerinizi ölçün. Eğer düşükse, kan şekerini hızlı şekilde yükselten 1 parça emilebilen şeker, 1 bardak meyve suyu veya kaymaksız süt yiyin/için.

15 dakika sonra kan şekerinizi tekrar kontrol edin. Daha iyi değilse, hızlı şeker kaynaklarından tekrar tüketin. İyi hissettiğinizde, peynir ve kraker gibi protein içeren bir atıştırma ya da yarım dilim fıstık ezmesi ekmeği yiyin. Kan şekerinizde bir hafta içinde 2 veya daha fazla düşme olduğunda doktorunuzla konuşun.

HATIRLAYIN!

- Doktorunuza düzenli olarak görünün
- Kan şekerinizi size anlatıldığı şekilde kontrol edin
- İlaçlarınızı tarif edilen şekilde kullanın
- Sağlıklı beslenin.

Her zamanki gibi, soru, yorum ve önerilerinizi bekliyorum. Okurken keyif aldığınız ve bilgilendiğinizi umuyorum. Sağlıklı kalın. ■

Kadın Hastalıkları ve Doğum Uzmanı
sagirogluc@gmail.com • twitter: @rofenashim

Çağdaş zamanların gözlemcisi Paul Auster,
okura yepyeni bakış açıları önermeye devam ediyor...

SINEMA
Erdoğan MİTRANİ

Michelangelo Antonioni

AZ BİLİLEN DÜNYA SINEMALARI -16

İTALYAN SİNEMASI - 4

İtalyan Sineması'na girmesine girdik de, bakalım nasıl çıkacağız! O kadar çok "auteur" ve bu "auteur"lerin o kadar önemli çalışmaları var ki, bazan bir yazıya bir kişiyi bile sığdırmak zor oluyor. Neyse, biz kaldığımız yerden devam edelim; daha doğrusu, çağcıl sinemanın kökenlerine inmek, bu sinemanın temellerini atanların ve geliştirenlerin izini sürebilmek için geri-
lere, 1950'li yılların ikinci yarısına dönelim.

'La Signora Senza Camelia / Kamelyasız Kadın'

'L'Avventura/Macera'

'Il Grido / Çığlık'

MICHELANGELO ANTONIONI

1912'de Ferrara'da doğan, sinemaya *Yeni Gerçekçilik* akımının içinde, film eleştirmeni ve senaryo yazarı olarak başlayan *Michelangelo Antonioni*, yönetmenliğe, karamsar dünya görüşünün ve takıntılarının alttan alta hissedildiği birkaç belgeselle girmiştir. İlk uzun metrajı "*Cronaca di un amore / Bir Aşkın Güncesi*" (1950), eşinin geçmişini araştırmak için bir dedektifle anlaşılan varlıklı bir sanayicinin öyküsüdür. Araştırma hayal kırıklıkları ve güvenilen tüm değerlerin yok oluşu ile sonuçlanacaktır. "*Yenilikler / I Vinti*" (1952) üç ayrı öykü ile savaş sonrasının asi gençlerine odaklanır; "*L'Amore in Citta*" nun bir

episodu olan "*Tentato Suicidio / İntihar Girişimi*"nde (1953) gerçekçiliği en uçlara kadar zorlayarak, kendini öldürmeyi denemiş birçok kişinin nedenlerini ve bunu nasıl yapmaya çalıştıklarını, anlattıklarını gerçekten yaşamış olan insanlara oynatır. "*La signora senza camelia / Kamelyasız Kadın*" (1953) kullanılmış bir kadının kaderini öykülerken, iyice çıkmaza girmiş olan İtalyan ticari sinemasıyla inceden inceye alay eder.

Kazanmış olduğu para ile Torino'da bir güzellik salonu açan taşra kızı Celia'yı, kaldığı otelde yan odadaki kızın intihar denemesi, yeni bir arkadaş grubuna sokar: "*Le Amiche / Kadınlar Arasında*" (1955) kadınların duygusal sorunlarını, korku ve huzursuzluklarını değişik öykülerin, karakter psikolojilerinin ve ustalıklı

bir kameranın kusursuz birlikteliği ile anlatır. "*Öncelikle ve en çok kadındır benim sevdiğim. Belki de onu en iyi anladığımdandır. Kadınlar tarafından ve onların arasında yetiştirildim.*"

Sisler içindeki kuzey kırsalında bir işçinin, sınıfına yakıştırılmamış tüm ön yargıları yıkarak kadından kadına koşmasının, bir türlü bulamadığı huzurun yokluğuna dayanamamaya yaşam karşısında çaresizliğinin ve bir kuleden atlayarak intiharının anlatıldığı "*Çığlık / Il Grido*" (1957), *Antonioni*'nin *Yeni Gerçekçilik* akımındaki son filmi ve bir bakıma çıraklıktan ustalığa geçişinin simgesidir.

BİR BAŞYAPIT: "L'AVVENTURA"

1960'de, ilk gösterimi Cannes Film Festivalinde yapılan, izleyicilerin ıslıkladığı ve yuhaladığı yeni filmi, sadece bir avuç eleştirmen tarafından tutkuyla savunulur; peşinden de Jüri Özel Ödülü'nü alır. Paris'te vizyona girdiğinde jüriyi ve eleştirmenleri haklı çıkarırcasına inanılmaz bir başarı kazanır. 46 yaşındaki *Antonioni*'nin altıncı uzun metrajı, modern sinemanın ilk ve en önemli başyapıtlarından biri olarak sinema tarihine geçmiştir: "*L'Avventura/Macera*" (1960).

Çağcıl insanın yalnızlığı, iletişimin olanaksızlığı ya da var olduğu sa-

'L'eclisse / Tutulma'

'La Notte / Gece'

nıldığında bile nasıl yanlış temellere oturduğu, kadın-erkek birlikteliğinin neredeyse imkansız oluşu ile "L'Avventura", Antonioni'nin umudunu ve duyarlılığını yitirmiş bir dünyada olanaksız ilişkilere adanmış üçlemesinin ilk halkasıdır:

Roma'lı zengin bir iş adamının kızı Anna, biraz zoraki olarak yakın arkadaşları Claudia ile katıldığı tekne gezisinde sevgilisi Sandro ile tartışır. Küçük bir adaya yanasılır, Anna karaya çıkar ve ortadan kaybolur! Ada karış karış aranır ama genç kız yok olmuştur.

"L'avventura", gerçek anlamda bir "Macera" değil bir iç serüvendir. Filmin ikinci bölümünde, Sandro ve Claudia, Sicilya'nın unutulmuş, neredeyse terk edilmiş görkemli kentlerinde Anna'yı aramaktadırlar. Anna bulunmaz, Sandro ve Claudia iz sürerken birbirlerine aşık olurlar ama, çiftin uyumu ve mutluluğu neredeyse imkânsızdır. İnsanoğlu çevresiyle, tarihiyle, kimliğiyle ilişkisini kopardığı gibi, diğer insanlarla da ilişkisi kalmamıştır. Birlikteliğin sürebilmesi sevgilisini bir fahişeye yakalayan kadının, aslında "güçlü cins" olan bu "zayıf cins" in bağışlayıcılığı ve anlayışıyla mümkün olabilecektir.

BİR BURJUVAZİ ÖYKÜSÜ: "LA NOTTE"

İçinde yetiştirildiği ve yaşadığı burjuvaziyi çok iyi tanıyan Antonioni,

'Deserto Rosso / Kızıl Çöl'

üçlemenin ikinci filmi *La Notte / Gece* (1961)'de tipik bir orta sınıf burjuva çiftin, Giovanni ile Lydia'nın evliliğinin çözülüşünün 24 saatini anlatmaktadır. "Kadının erkekten çok daha bilinçli olduğu bir çift. Kadının duyarlılığı, olası en kusursuz filtredir, erkekse duygusal konularda hemen her zaman gerçeği algılayabilmekten yoksundur, çünkü onu anlamaktansa hükmetmeyi yeğler. Erkek bencilliği, kendi çıkarını gözetirken kadının kişiliğinin tam bir soyutlama olduğunu varsayar." Çift ölmekte olan arkadaşlarını ziyaret ettikten sonra varlıklı bir tanıdığın davetine gider. Giovanni, partide karısını yalnız bırakır ve ev sahibinin kızı ile flört eder. Sonra Lydia'ya döner. Lydia sabaha karşı Giovanni'yi bu kez bir salon fahişesinin kollarında yakalar. Ona yıllarca önce kendisine yazılmış olan üstü bir aşk mektubu okur. Burju-

va cilâsının örtmeye çalıştığı alt katmanlarında bir İtalyan maçosu yatan Giovanni, Lydia'nın ona çılgınca aşık bir hayranı olmasından, rahatsız olur. "O mektubu bana sen yazmıştın" der Lydia! Yine erkeğin göz yaşları... Yine bağışlayan güçlü kadın... Sabaha karşı çiftin seviştiğini görürüz. Sinema tarihinin en hüznü, en umutsuz sevişmesidir bu!

ÜÇLEMENİN SONUNCUSU: "L'ECLISSE"

1950'lerin sonlarından beri Antonioni'nin işini ve yaşamını paylaşan Monica Vitti, "Macera"nın unutulmaz Claudia'sından sonra "Gece"de, Jeanne Moreau ve Marcello Mastroianni'nin yanında ev sahibinin gizemli kızı olarak çıkar karşımıza. Vitti, "L'eclisse / "Tutulma" / "Batan

'Blow Up'

Güneş" de (1962) temmuz ayının boşalmış Roma'sında bomboş gezen, yaşlıca sevgilisinden yeni ayrılmış kadın olarak filmin ana karakteridir. Genç ve çekici bir borsacı ile tanışması umut verici bir ilişkinin başlangıcı olur. Adamın arabası çalınır, nehirde içinde boğulmuş olan hırsızla çıkarıldığında sahibinin tek endişesi arabanın görmüş olabileceği hasardır. Bu olay sevgilisinin ne kadar sığ ve bencil olduğunu anlamasına sebep olacaktır. Ayrırlılar. İkisinin de birbirlerine söyleyecek "tek bir sözü bile" kalmamıştır. Finalde, ilişkinin bitişini ıssız kentin insansız sokakları simgelemektedir. Üçlemenin bu son filminde hareket-sizliğin, sessizliğin, suskunluğun ozanını Antonioni'nin benzersiz sinema dili artık iyice olgunlaşmıştır. Filmlerinin baş kişilerinden biriymişçesine kullandığı mekânlarla yalnız bir öyküyü değil, bir duyguyu, bir süreci, bir etki-leşimi anlatabilen nadir yönetmenlerden biri olmuştur artık.

EN ETKİLEYİCİ FILMİ: "DESERTO ROSSO"

1964'de, belki de en etkileyici filmi, ilk renkli çalışması "Deserto Rosso" / "Kızıl Çöl" gelir. Antonioni, bir sınai çöle dönüşmüş olan Ravenna'da, bir elektronik mühendisinin, büyük bir şaşkınlıkla dolanarak dengesini bulmaya çalışan nevroitik eşinin kişisel sorunlarını yalnız biçimsel olarak değil toplumsal olarak da çevreye bağlar. Çoğunlukla soyut resme göndermeler yapan olağanüstü görüntülerle "duyguların rengi" yansıtılır. "Bu yaşayan, kanayan, insan eti yiyen çölde, sanayileşmenin söylenceleri, herkesin yaşamını şartlandırarak her hesapta olmayandan arındırır ve bedeninden sıyrır. Yapay ürünlerin egemenliği, şimdiden atların başına geldiği gibi, eninde sonunda ağaçları da antika sınıfına sokacaktır." Antonioni'nin baş kişilerinin bitmek tükenmek bilmeyen yürümelere yalnız

içsel sorunların çözümlenmesi için değil, bu sorunların dekoru ve mekânı olan modern dünyanın acınası halinin sergilenmesi için de gereklidir. "Zaten yaşanması zor, sorunlu bir dünyayı daha da çirkinleştiriyoruz, içimizdeki güzellikleri de, son kalan güzelliklerle birlikte yok ediyoruz."

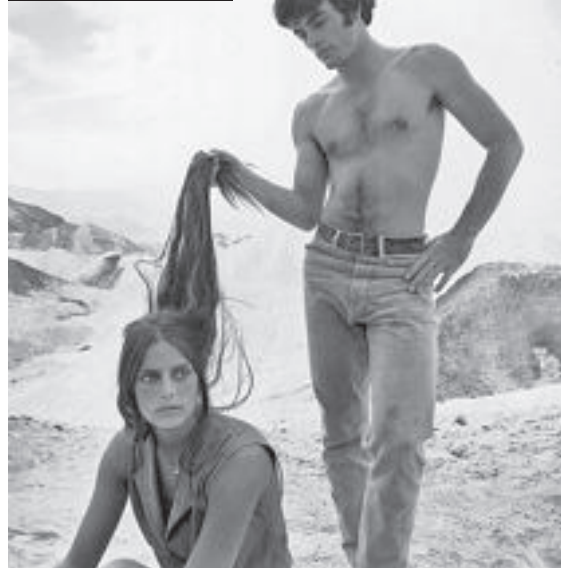
Bu bakış açısı sanatçının yarım yüzyıl ötesinden gelen erken çevreci duyarlılığının da kanıtıdır.

YENİ DÜNYAYA AÇILIYOR

"Kızıl Çöl" den sonra sanatçının sinemasında yeni bir dönem başlar. Filmleri, dar sanat çevrelerini aşarak, kitlelerin ilgisini çekmekte ve tartışılmaktadır. Özel hayatında ve mesleğinde Monica Vitti ile olan ilişkisi bitmiştir. Yapımcı Carlo Ponti'nin üç filmlik önerisini kabul ederek ülkesinin dışına, önce İngiltere'ye sonra da daha uzaklara açılmaya karar verir.

1966'da Antonioni "Blow Up" da, bir yabancının gözü ile o yılların "Swinging London" una bakmaktadır: Genç moda fotoğrafçısı Thomas, çekmiş olduğu, tanımadığı bir kadına ait resimleri büyütürken bir cinayeti görüntülemiş olduğunu farkeder. Bu (olası) cinayet Antonioni için, "Macera" da Anna'nın kaybolması gibi, sadece bir çıkış noktasıdır. Sinemada defalarca ele alınmış ve de çözümlenmiş entrikalar onu hiç ilgilendirmez. Önemli olan cinayeti keşfetmesinin, ya da öyle sanmasının, Thomas'ın iç yaşamında yaratacağı değişimdir. O güne dek hayatı sadece belgelemiş olan, neredeyse cinselliği bile kamera aracılığıyla yaşayan Thomas, edilgen bir izleyiciden etkin bir tanığa dönüşecektir. Olayı çözümlenme çabalarının yakın ve uzak çevresinin umursamazlık ve anlayışsızlık duvarına toslamasıyla Antonioni yine gözde temalarına dönecektir: iletişimsizlik, yalnızlık, etrafımızla anlaşmanın

'Zabriskie Point /
Zabriskie Noktası'

'The Passenger' /
'Professione Reporter'

olanaksızlığı, en zor anlarda bile tek başına karar verme zorunluluğu ve sorumluluğu...

Filmin sonunda Thomas, olmayan top ve raketlerle, hayali bir tenis maçı oynayan bir mim grubuyla karşılaşır. Oyun öylesine inandırıcıdır ki, Thomas da yerde olduğu varsayılan topu alıp atarak oyuna katılır. Kusursuz biçimde sunulmuş "gerçek" bir cinayet olayı ve aynı kusursuzluktaki tenis maçının soyut "gerçekliği"... Gerçeğin göreceliği bundan daha iyi nasıl anlatılabilir acaba?...

"Zabriskie Point /Zabriskie Noktası" (1970). Carlo Ponti ile yapmış olduğu anlaşma Antonioni'yi bu kez Amerika'ya getirmiştir. Aşırı ve yıkıcı davranışları nedeniyle okuldan uzaklaştırılan üniversite öğrencisi Mark, bir tabanca satın alır; üniversitede çatışmalara karışır, bir polis memuru öldürülür. Mark kaçarak hava alanından çaldığı küçük bir turizm uçağı ile California'ya semalarına yükselir.

Bu sırada, genç ve güzel Daria, patronu ile buluşmak üzere Arizona'ya giden yolda arabasıyla ilerlemektedir. Yukarıdan otomobili gören Mark, tehlikeli bir pikeyle yaklaşarak sürücünün güzel yüzünü farkeder. Otomobille uçak arasında, Mark'ın Ölüm Vadisi'nin en çıplak yöresinde, Zabriskie Point'te yere inmesi ve iki gencin karşılaşmasıyla sonuçlanacak bir flört başlar. Bir yıldırım aşkıyla vurulurlar birbirlerine, toz gibi bir toprakla kaplı tepelerden sarmaş dolaş, cansız toprağın içinde hayatta kalmaya çalışan iki balık gibi yuvarlanarak küçük bir düzlüğe inerler ve sevişirler. Bu kucaklaşmanın çağrısına uymuş gibi, onlara başka çiftler, bir dolu başka kucaklaşmalar katılır ve Amerikan tarzı yaşamın yalnız ve susmuş çöllüğünü simgeleyen o çorak alanı doldururlar. Aşkın mucizesi çok kısa sürecek, uçağı teslim etmek için Los Angeles'e dönen Mark polis tarafından öldürülecektir. Daria, Mark'ın ölümünü, yolda, arabasının radyosundan öğrenir; öldürücülüğü ve ölümü çağrıştıran ihtişamıyla onu dahşete sokan villadan kaçarken tıpkı Lut'un kızı gibi dönüp arkasına bakar, ve Sodom ile Gomora'nın / villanın, imgesel bir atomik kıyamet içinde infilak ettiğini hayal eder.

Amerika, Zabriskie Point gibi, sevmenin ve sevilmenin neredeyse olanaksız olduğu, amacın yani insanın araca dönüştüğü, ve aracın, yani paranın, amaç olduğu kurak bir çöldür. Sevgi bizzat hayatın kendisi değil midir? Dolayısıyla, geçici nesnelere varlıklardan daha çok değer verilen ve bu oluşumun "iyi niyetle", sonuçta kötülüğe dönüşen bir iyinin gizemli yolları kullanılarak yapıldığı sevgisiz bir Amerika, bugünkü haliyle hayata düşmandır!

"American Way of Life"larından gurur duyan ve eleştirilmesinden hiç hazzetmeyen Amerikalılar, *Antonioni*'nin kendilerine tuttuğu ayınada gördüklerinden hiç hoşlanmazlar ve film, Amerikalı eleştirmenler tarafından acımasızca yerden yere vurulur. *Antonioni*, kültür devriminin dorukta olduğu dönemde, Çin hükümetinin daveti üzerine İtalyan televizyonu için Çin'de dört saatlik bir belgesel çeker: "*Chung Kuo Cina*" (1972). Bir yabancıнын meraklı gözlerine kendisine ürkekçe açan dönüşüm

'Par Dela les Nuages / Bulutların Ötesinde'

'Identificazione di Una Donna / Bir Kadının Tanımlanması'

halinde bir toplumun bu ılımlı resmi, ev sahiplerini büyük bir düş kırıklığına uğratar. Tıpkı "*Zabriskie Point*"'in "yanlış bir Amerika" gösterdiği için kınanması gibi, "yanlış bir Çin"i anlattığı iddiasıyla film Çin basını tarafından acımasızca eleştirilir.

Antonioni, *Ponti*'ye yükümlülüğünü ancak 1975'de "*The Passenger*" / "*Professione: Reporter*" ile tamamlayabilecektir. Bir gerilla örgütünün peşinden Afrika'ya gelen, çevresi ve özbenliği ile tamamen yabancılaşmış haber programcısı David Locke, yaşamından hoşnut değildir ama, gücü o derece tükenmiştir ki, kendine yeni bir kişilik, yeni bir yaşam oluşturmamaktadır. Otelde yeni tanıştığı, yan odada kalan ve kendisine şaşılacak derecede benzeyen yabancı, kalp krizinden ölünce, bilinmeyen bir insanın kimliğinde yaşayabilme fırsatını değerlendirmeye

karar verir. Cesedi kendi odasına taşır, kimlikleri değiştirir ve David Robertson olarak adamın çantasında bulunduğu uçak biletlerini, 2 adet pasaportu ve randevu defterini alıp Avrupa'da amacını bilmediği bir yolculuğa çıkar. Kovalamacalar, kaçışlar, Robertson'un aslında bir silah kaçakçısı olduğunu fark etmesi, bir araba kiralarken bile en beklenmedik anda tehlikenin gelmesi ile film, yüzeysel olarak bir gerilim öyküsü gibi gelişir. Locke'nin korkusu Robertson olarak başının belaya girmesi değil, kimliğine, soğuk ve tutkusuz karısına, üvey çocuğuna, boş ve anlamsız işine geri dönmek zorunda kalmasıdır. Münih'te karşılaştığı ve daha sonra Barselona'da arabasına aldığı genç kız, kısa zamanda Locke'nin can yoldaşı olur. *Antonioni*, filminin adını önce "*Professione: Reporter*" olarak düşünmüş, fakat anahtar

kişi konusunda yanıltıcı olacağını fark ederek "The Passenger" olarak değiş-tirmiştir. Filmin baş kişisi, içi boşalmış ve güvensiz Locke değil, özü ve gerçekliği algılayan, iletebilen, yapısal olarak her türlü değişime açık olan, tüm benliği ile aşık olduğu Locke'ye sağlam kişiliği ile yol gösteren "Genç kız"dır. Locke kıza kırkıktan sonra gözleri ameliyatla açılan kör adamın öyküsünü anlatır. Locke'yi simgeleyen, körken bastonu ile her tarafı gezen adam, önce çok mutlu olur; ancak giderek dünyanın fakir, kirli ve çirkin olduğunu fark ettiğinde karanlıkta yaşamaya başlar.

Ücra bir otele yerleşiklerinde Locke, kıza gitmesini söyler. Kız, önce yandaki odaya, sonra da dışarıya çıkar. Onu odanın içinden, pencereyi kaplayan demir parmaklıkların arasından görürüz. Locke kadraj dışındadır, kalkmaz yataktan; belki de Robertson gibi bir kalp krizinden ölmüştür. Kamera pencereye yaklaşır ve kafesten dışarı çıkar. Kız iyice uzaktadır, bir fırtınadaymışçasına eğilerek yürümektedir. Kamera avluda dolaşan insanlara bakar. Uzaktan uzağa bir silah sesi duyulur ve içeride bir kapı açılıp kapanır. Locke'yi öldüren silahın sesidir belki. Dışarıda koşuşturanlara, baştan beri Locke'nin ölmediği şüphesiyle peşini kovalayan karısı katılır. Kamera yeniden odaya döner. Locke'nin yüzü görünmemektedir. Polis kadına cesedin Robertson'a ait olup olmadığını sorar. "Onu hiç tanımamışım" der kadın. Polis geri gelmiş olan kıza "onu tanyor musun?" diye sorar, "evet" der kız... Filmin sonundaki bu yavaş kaydırmalı, upuzun çekim, sinema tarihinin en güzel finallerinden biri ve de yedi dakikalık süresiyle o güne kadar çekilmiş en uzun tek plandır. "The Passenger" den sonra *Antonioni* beş yıl süreyle sinemadan uzak kalır. 1980'de bütün filmi, elektronik olarak üretilen renk efektleriyle videoya çekip daha sonra 35 mm filme aktardığı "Il Mistero de Oberwald", dönemin teknolojisi yönetmenin arayışlarına cevap verecek düzeyde olmadığından görsel yönden başarısız olur. *Jean Cocteau*'nun *L'aigle a Deux Têtes* oyunundan uyarlanan ve *Cocteau*'nun ışıldayan estetizminin ürünü olan melodramatik öykünün *Antonioni*'nin mesafeli biçimciliğine hiç uymadığı bu film, yönetmenin en başarısız çalışmasıdır.

'Eros'

KADIN-ERKEK SORUNSALINA GERİ DÖNÜŞ

1982'de *Antonioni*, çağcıl kadın-erkek sorunsalına "Identificazione di Una Donna" / "Bir Kadının Tanımlanması" ile geri dönecektir. Filmine konu arayan bir yönetmenin iki değişik kadınla yaşadığı ilişkileri anlatan öykü kesinlikle öz yaşamsaldır ve yönetmenin en samimi, en kişisel eseridir. Filmin baş kişisi, *Antonioni* gibi, hep kadın filmleri çeviren bir sinemacıdır; yönetmeni oynayan *Thomas Millian* da filmde *Antonioni*'ye inanılmaz derecede benzemektedir. İlk kadından, bir pencere aracılığıyla verilen olağanüstü ayrılık sahnesi, büyük bir olasılıkla yirmi küsur yıl süregelen olan *Monica Vitti* ile beraberliğinin bitişini simgelemektedir.

Öykünün tüm ayrıntıları ikişer ikişer gelişir: iki farklı toplumsal kesimden gelen farklı cinsel geçmişleri olan iki kadın, çevrilmesi düşünülen iki ayrı film, olağanüstü iki anahtar sekans (ses ve Venedik bölümleri). Sonunda yönetmen filmi çekmekten vazgeçerek, güneşin etrafında dönen ve kafatasına benzeyen uzay gemileri içeren bir farklı yaklaşıma yönelecektir.

Identificazione, yönetmenin görsel olarak en güzel filmidir; mekân, dekor, renk ve ışık kullanımı artık erişilemeyecek doruklara ulaşmıştır. Bildik metafizik kaygıları ve kadın-erkek ilişkilerine yönelik karamsar bakış açısı, ilk kez taptaze bir ironi ile kırılmış, film adının da çağırıştırdığı "tanımlama"nın sonucundan çok kendisini irdelemeyi yeğlemiştir.

DÖRT ÖYKÜ, DÖRT BAŞYAPIT

Ağır bir hastalık ve nekahat devresinden sonra konuşma yeteneğini kaybetmiş olması artık *Antonioni*'nin sonunu getirmiş gibidir. Ancak 1995 de tekerlekli koltuğuyla setlere dönecek ve hayranı *Wim Wenders*'in hem öyküler arasındaki bağlantı bölümlerini yönettiği hem de *Antonioni*'ye asistanlık ettiği "Par Dela les Nuages" / "Bulutların ötesinde" filmi çekecektir. Dört kısa karşılaşma, İtalyanca, Fransızca, İngilizce, ses ve sessizlikle çekilmiş dört küçük film... Her biri birer birer *Antonioni* filmi olabilecek dört öykü... Bir başyapıt! Daha doğrusu, dört küçük başyapıt...

Kuşu sadece öleceğini hissettiği zaman şarkı söylemiş. Kuğunun şarkısı olarak algılanabilecek bu filminden birkaç yıl sonra, 2004'de *Antonioni*'nin eşi prodüktörünü arayarak yönetmenin erotik bir kısa film çekmek istediğini bildirir. *Steven Soderbergh* ve *Wong-Kar Wai*'nin de projeye katılması ile "Eros" çekilir. *Antonioni*, çektiği birinci öyküde, "nesneleri ve mekânları en iyi kullanan yönetmen" sıfatını ne denli hak etmiş olduğunu bu kez erotizmi nesnelere ve mekânlarla aktararak son kez ispatlar. "Eros" kuğunun gerçekten son şarkısı olacak, *Antonioni*, 30 Haziran 2007'de, 94 yaşında başka bir dünyaya geçtiğinde, yolunu aynı günün sabahı yaşama veda eden İsveç'in "Büyülü Fener"i *Ingmar Bergman* aydınlatacaktır. ■

www.salom.com.tr

Artık her gün
yenileniyor!

twitter'da ŞALOM'u takip edin,
gelişmelerden haberdar olun

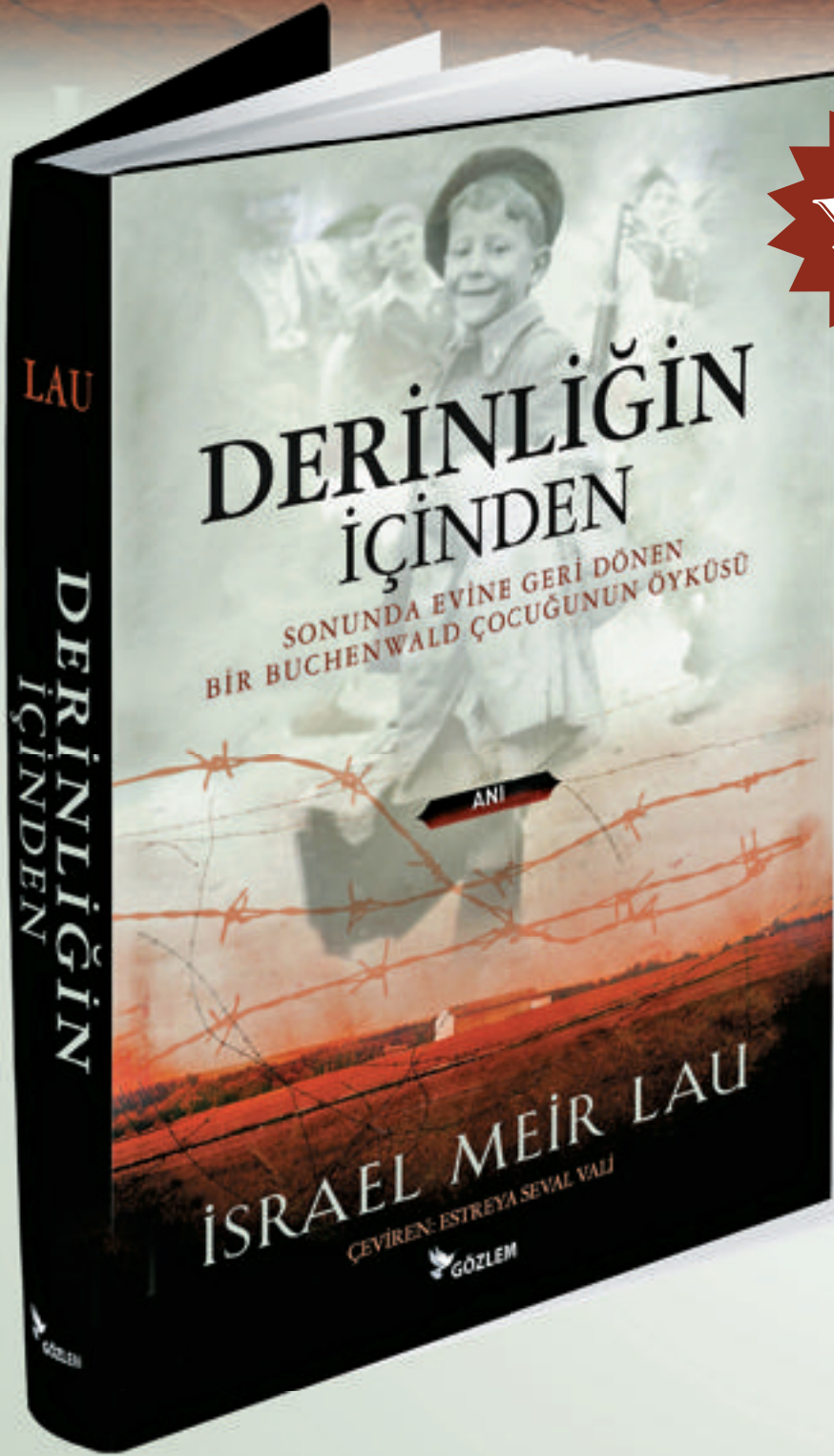
twitter.com/SALOMgazetesi

facebook'da ŞALOM'u beğenin, haberler
ve köşe yazıları size daha yakın olsun

facebook.com/facesalom

ŞALOM instagram'da

YENİ

GÖZLEM T: (212) 231 92 82 - 240 41 44
www.gozlemkitap.com - kitabevi@salom.com.tr

DERİNLİĞİN İÇİNDEN

Yazar: İSRAEL MEİR LAU
İSRAİL'İN AŞKENAZ ESKİ BAŞ HAHAMI

Çeviren: ESTREYA SEVAL VALİ

SONUNDA EVİNE GERİ DÖNEN
BİR BUCHENWALD ÇOCUĞUNUN ÖYKÜSÜ

"Bu eser; Yabudiliği, ibtişam ve güçlüklerini ele alan ve Yabudi halkının en zor, en acı ve en karanlık yılları sayılabilecek bir dönemi ve daba fazlasını anlatan bir kitaptır. Bu, Yabudi halkının karakter özelliklerine paralel olarak, yazarın kişiliğini de betimleyen bir kitaptır..."

SHIMON PERES

"... İnsan, gölgenin en karanlığında bile inancının ışığına nasıl tutunabilir? Her şeyden önemlisi, inancını küllerin üzerine nasıl inşa edebilir? Piotrków ve Buchenwald'lı küçük bir erkek çocuğu, Yabudi devletinin mavi gökyüzünün parlaklığı altında büyümeyi ve gelişmeyi nasıl başardı?"

ELIE WIESEL

Eylül ayına Akbank 23. Caz Festivali

Türkiye'nin en uzun soluklu festivallerinden biri olan Akbank Caz Festivali, 23. yılında yine dopdolu bir program ile karşımızda. Dünya çapında caz yıldızlarına ev sahipliği yapan festival bu yıl, 25 Eylül-12 Ekim 2013 tarihleri arasında üç hafta boyunca şehri cazın farklı renkleriyle kucaklayacak.

**damgasını
vuracak**

Cassandra Wilson

CASSANDRA WILSON & HARRIET TUBMAN

Grammy ödüllü Cassandra Wilson ve yenilikçi caz topluluğu Harriet Tubman, çok özel bir gece için Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı'nda buluşuyor. Adını köleliğe karşı direnmeyi başaran Harriet Tubman'dan alan müzik kolektifine bu gecede cazın buğulu seslerinden Cassandra Wilson da katılıyor. Son yirmi yılın soul ve caz dünyasının ses getiren en önemli isimlerinden Cassandra Wilson'ın eşsiz vokaliyle yer alacak olduğu proje "Black Sun" ismini taşıyor. Mississippi'nin müzikal ve kültürel köklerini yeniden gün yüzüne çıkaracak olan bu buluşma hiç şüphesiz festivalin en parlak performanslarından biri olacak.

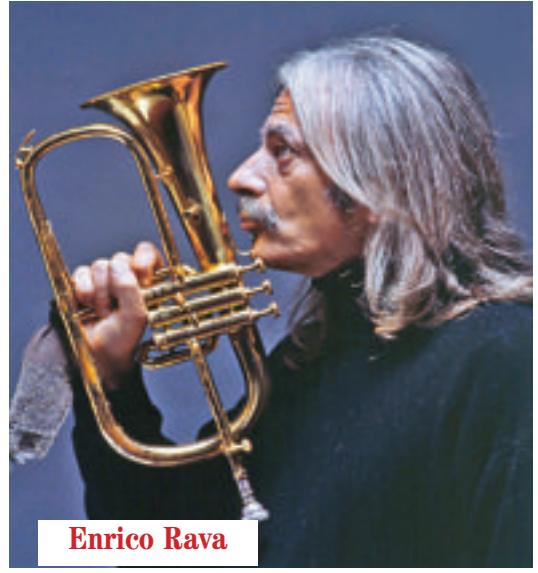
Cassandra Wilson: Vokal; Brandon Ross: Gitar, Banjo, Vokal; Melvin Gibbs: Bas; JT Lewis: Davul

6 Ekim Pazar/ Lütfi Kırdar Anadolu Auditorium

ENRICO RAVA

Enrico Rava, 23. Akbank Caz Festivali kapsamında "Enrico Rava Tribe" projesiyle dinleyicilerle buluşacak. Rava, bir lider olarak kariyerinin başından beri caz ustalarının sıklıkla tercih ettiği bir yol izledi. Düzenli olarak yeni yetenekleri, genç müzisyenleri ekibine katarak yeni fikirlerden beslenmiş ve müziğini yeni bir forma kavuşturdu. Zengin bir estetik anlayışıyla müzikal bir mozaik sunmak isteyen Rava'ya bu konserde baterist Fabrizio Sferra ve dünyanın en iyi trombon sanatçılarından Gianluca Petrella da eşlik edecek.

27 Eylül Cuma / CRR Konser Salonu

Enrico Rava

CHINESE MAN

23. Akbank Caz Festivali'nin en önemli isimlerinden biri olan Chinese Man garajistanbul'da dinleyicilerle buluşacak. Marsilya merkezli Chinese Man, bağımsız bir Fransız rap kolektifidir. Grup dub,

reggae, hip hop, caz ve funk gibi stilleri kullanarak insanları sahnede etkileyip, kendi propagandasını yapmayı bir hayli seviyor: Make music, not war... Chinese Man'ın en büyük özelliği sahnede büyük bir görsel şölen sunmalarıdır.

3 Ekim Perşembe/ garajistanbul

Chinese Man

Chris Dave

CHRIS DAVE AND THE DRUMHEDZ

23. Akbank Caz Festivali kapsamında, Chris Dave and the Drumhedz, çok özel konukları Mos Def, MF Doom ile seyirciyi cazdan hip-hop'a uzanan bir yolculuğa davet ediyor. Bu geceyi özel kılan en önemli isim ise bugüne dek sayısız albüme imza atan ve ülkemize ilk kez gelecek olan Mos Def. Başta Massive Attack olmak üzere pek çok oluşumda sesiyle yer alan ve "Otostopçunun Galaksi Rehberi", "Lütfen Geri Sarın" gibi filmlerle MC'liğin yanı sıra oyunculuğuyla da ön plana çıkan Mos Def şimdi de, yeraltı müzik camiasının gizemli ismi MF DOOM ve sesiyle 90'lı yıllardan bu yana soul müziğe damgasını vurmuş olan Chris Dave and the Drumhedz ile birlikte sahne alıyor. Festival programındaki farklı tarzda projelerden biri olan bu konserde müzikte sınırların nasıl kalktığına şahit olacaksınız.

5 Ekim Cumartesi / Lütfi Kırdar Anadolu Auditorium

İlhan Erşahin

İLHAN ERŞAHİN'S İSTANBUL SESSIONS

İlhan Erşahin:
Saksafon
Alp Ersönmez:
Bas
Turgut Alp Bekoğlu:
Davul
İzzete Kızıl:
Perküsyon

İlhan Erşahin, 23. Akbank Caz Festivali kapsamında sahne alacak. İlhan Erşahin, İstanbul Sessions projesiyle, İstanbul'un eklektik ruhunu kendi tarzında tercüme ederken caz, rock, ve dans müziğinin öğelerini bir araya getiriyor.

9 Ekim Çarşamba / Babylon

Europe

EFŞANE ROCK GRUBU EUROPE İSTANBUL'DA

Tüm dünyada 20 milyondan fazla satan, efsane rock grubu Europe, güçlü performansları ve unutulmaz şarkılarıyla Türk seyircisi ile buluşuyor. "The Final Countdown" şarkısını pop rock marşlarından biri haline getiren, "Carrie", "Superstitious" gibi birbirinden ünlü şarkılarını da yine pop rock tarihinin ezberlenen hitleri arasında sokan İsveç'li ünlü grup, 2003 yılında tekrar bir araya geldiğinden beri, tüm dünyayı konserleri ile turlamaya devam ediyor. Son olarak 2012 baharında "Bag of Bones" albümünü yayınlayan Europe'u nostalji isteyenler kaçırmamın.

28 Eylül Cumartesi / Life Park Bahçeköy

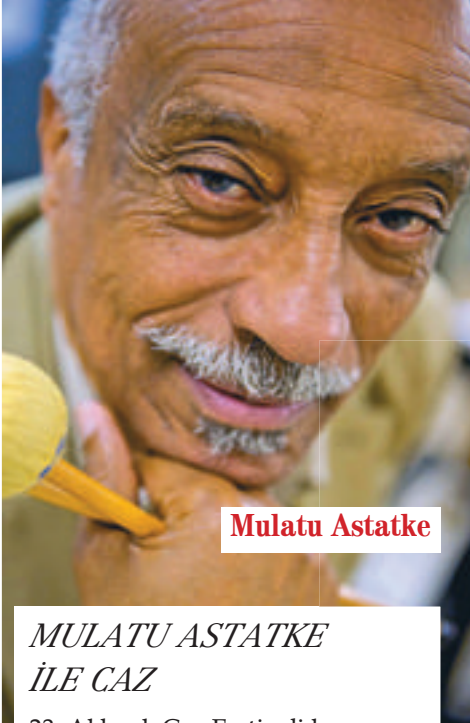
Lisa Stansfield

SOUL'UN GÜZEL SESİ LISA STANSFIELD

80'lerin sonu, 90'ların başında soul müziğin en önemli temsilcilerinden biri olan, İngiliz pop şarkıcısı Lisa Stansfield, 18 Eylül'de Harbiye Açık hava Tiyatrosu'nda Türk hayranlarının karşısında olacak. Soul, R&B ve Pop söyleyen sanatçı, güzelliği ve muhteşem sesiyle Harbiye'de unutulmaz bir soul gecesine imza atacak. "Change", "This Is The Right Time" "Never, Never Gonna Give You Up", "The Real Thing" gibi efsane parçalar, Lisa Stansfield'ın sesinde hayat buldu ve sanatçıyı uzun yıllar İngiltere ve Amerika müzik listelerinde zirveye taşıdı. Ayrıca Stansfield'ın George Michael ve Queen'le birlikte seslendirdiği orijinal bir Queen şarkısı olan "These Are The Days Of Our Lives" parçası yıllarca hafızalardan silinmedi.

18 Eylül Çarşamba / Harbiye Cemil Topuzlu Açık hava Sahnesi

Mulatu Astatke

MULATU ASTATKE İLE CAZ

23. Akbank Caz Festivali kapsamında, Mulatu Astatke, Hüsnü Şenlendirici ve Mısırlı Ahmet çok özel bir gece için buluşuyor. Müzisyen ve besteci Mulatu Astatke, caz çevreleri tarafından Ethio-Jazz türünün yaratıcısı olarak kabul edilen yaşayan bir müzik efsanesi. Berklee College of Music'in ilk Afrikalı öğrencisi unvanını taşıyan Astatke, müziğinde geleneksel Etiyopya folklorik müziğini, klasik caz ve Latin müziğiyle birleştiriyor.

5 Ekim Cumartesi / Lütü Kırdar Anadolu Auditorium

ŞEBNEM FERAH'LA ROCK

Şebnem Ferah "Od" albümünün müzikseverlere ulaşmasıyla birlikte, uzun bir aranın ardından İstanbul dinleyicisi ile buluşacak.

4 Ekim Cuma / Harbiye Cemil Topuzlu Açık hava Sahnesi

Şebnem Ferah

John Surman

JOHN SURMAN

23. Akbank Caz Festivali'nin en önemli isimlerinden biri olan saksafoncu John Surman dinleyicilerle buluşacak. John Surman, İngiltere'nin caz dünyasına kazandırdığı en değerli saksafoncularından biri olarak gösteriliyor. 1960'lardan günümüze uzanan kariyerinde atmosferik renkler taşıyan melodileriyle kendine has bir tarz yakalamayı başaran John Surman geçtiğimiz yıl yayınlamış olduğu Saltash Bells albümü ile Jazz FM tarafından En İyi Albüm ödülüne layık görüldü.

28 Eylül Cumartesi / CRR Konser Salonu

MALIA 'SINGS NINA SIMONE'

23. Akbank Caz Festivali kapsamında, vokalist Malia çok özel bir gece için hayranları ile buluşacak. Nina Simone parçalarına getirdiği özgün yorumlar ile dinleyenlerini bir zaman yolculuğuna davet eden Malavi kökenli İngiliz müzisyen Malia, Nina Simone'un unutulmaz şarkılarını 21. yüzyıla taşıyor. Yeni dönemin en önemli soul caz seslerinden biri sayılan Malia, dikkat çekici vokaliyle Nina Simone'un "Four Women", "If You Go Away", "Don't Explain", "Baltimore", "Feeling Good", "Wild Is The Wind", "Marriage Is For Old Folks" gibi parçalarını, büyük beğeni toplayan albümü Black Orchid'de yorumluyor. Nina Simone'u doğru yorumlamak adına sanatçı yaşanmışlık, sevgi, terk edilmişlik ve ihanet gibi duyguları en iyi şekilde yansıtıyor.

25 Eylül Çarşamba / Sakıp Sabancı Müzesi - The Seed

Malia Sings

RICHARD GALLIANO'DAN AKORDEON TINILARI

23. Akbank Caz Festivali kapsamında Mare Nostrum sahnede olacak. Mare Nostrum, her biri Avrupa caz sahnesinin saygı duyulan müzisyenleri, İtalyan trompetçi Paolo Fresu, Fransız akordeon sanatçısı Richard Galliano ve İsveçli piyanist Jan Lundgren tarafından hayata geçirilen bir proje. Bir araya getirdikleri enstrümanlarıyla alışlageldik caz triolarının bir adım ötesinde duran Mare Nostrum'un yakaladığı başarı aslında hiç de sürpriz değil. Grubun başarısı büyük bir doğallıkla birleştirdikleri enstrümanlarının yanı sıra müzisyenlerin arasındaki güven ve uyumda gizli.

28 Eylül Cumartesi / CRR Konser Salonu

Richard Galliano

TITANIC

PORT BAKIRKOY

2013 yıl sonuna kadar gerçekleştireceğiniz
nişan, düğün, bar-bat mitzva, bez kesme ve
düğün rezervasyonlarınızda çok özel fiyatlar sunuyoruz.

ŞHANA-TOVA

Düğün Paketimizde;

'Karşılama Kokteyli' - 'Özel Düğün Menü Seçenekleri'
'Limitsiz Yerli İçki Servisi' - 'Özel Tasarlanmış Düğün Pastası'
'Gelin ve Damat için Balayı Odası' - 'Odaya 2 kişilik Özel Kahvaltı Servisi'
'Köpüklü Şarap ve Meyve İkramı' - 'Organizasyon Öncesi Menü Tadımı' dahildir.

YENİ MAKAMINIZ BMW 5 SERİSİ LONG

DAHA UZUN GÖVDE, DAHA FAZLA YAŞAM ALANI

Segmentinin lideri 5 Serisi'nin şimdi yeni bir üyesi var:

Arka koltukta daha geniş bir yaşam alanı sunan BMW 520Li, artan diz mesafesi sayesinde özellikle sürücü koltuğuna geçmek yerine arka koltukta yolculuk yapmayı tercih edenler için doğru seçim.

DAHA VERİMLİ BİR ÇALIŞMA ORTAMI

184 bg'lik TwinPower Turbo motoru ve 8 ileri şanzımanı ile BMW 520Li daha sarsıntısız bir yolculuk sunuyor. Sessiz çalışan benzinli motoru sayesinde yolculuk sırasında iç mekana daha az motor sesi alıyor. Bu geniş, rahat ve sessiz yaşam alanı aynı zamanda BMW 520Li sahiplerine konforlu bir çalışma ortamı sağlıyor.

BMW 520Li özel fiyat avantajlarıyla
Borusan Otomotiv Yetkili Satıcıları'nda.

Borusan Otomotiv
İnce zevkler, yüksek standartlar.